

Gorenjski Glas

PETEK, 23. JULIJA 2021

LETO LXXIV, ŠT. 58, CENA 2,00 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

V Tokiu so tudi gorenjski aduti

Danes se v Tokiu začnajo poletne olimpijske igre, med več kot enajst tisoč športniki iz več kot dvesto držav pa bo nastopilo tudi štiriinpetdeset slovenskih, med katerimi so tudi gorenjski kandidati za visoke uvrstitve.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Še preden bodo danes sredi dneva na Japonskem po lanski prestavitvi uradno odprli olimpijske igre Tokio 2020, čaka nastop prvega gorenjskega športnika, lokostrelca Žiga Ravnikarja. Že jutri zgodaj zjutraj po našem času je na sporedu moška cestna kolesarka dirka, na kateri imamo Gorenjci dva aduta: Tadeja Pogačarja in Jana Polanca. Na tekmi gorskih kolesark bo v tork nastopila naša edina predstavnikinja Tanja Žakelj. Ljubitelji športa že težko čakamo

tudi premierni nastop slovenske košarkarske reprezentance, ki se je letos prvič uvrstila na olimpijske igre. V njej je eden izmed nosilcev igre tudi gorenjski reprezentant Jaka Blažič. Na prvi tekmi se bodo v ponedeljek izbranci selektorja Aleksandra Sekulića najprej pomerili z Argentinci. Poleg košarkarjev so naša najštevilnejša ekipa atleti, med njimi pa sta tudi Maruša Mišmaš Zrimšek in Luka Janežič. Naša plavalna reprezentanca letos ni ravno številna, poleg treh, ki bodo tekmovali v bazenskih disciplinah,

pa bo v daljinskem plavanju nastopila tudi gorenjska plavalka Špela Perše. Med našimi športniki, ki jih v Tokiu prvič čaka nastop na olimpijskih igrah, so športni plezalci in plezalke. Tudi med njimi imamo Gorenjci svojo predstavnikinjo – Mio Krampf. Slovenci imamo svoje adute tudi v nekaterih drugih disciplinah. Naši športniki so od leta 1991 nastopili na sedmih poletnih olimpijskih igrah in osvojili 23 medalj. Koliko jih bodo dodali letos, bo jasno 8. avgusta, ko bo v Tokiu ugasnil olimpijski ogenj.

Olimpijsko vzdušje je bilo te dni tudi na Gorenjskem, kjer smo pozdravili slovensko olimpijsko baklo, v Poljanah pa sta jo ponosno nosili tudi smučarski skakalki Nika Križnar in Ema Klinec. / Foto: Gorazd Kavčič

Veliko prošenj za letovanja

Potrebe po brezplačnih letovanjih otrok presegajo zmoglosti organizatorjev. V humanitarnih organizacijah upajo, da bodo letovanja možna vse do konca avgusta in da bodo minila brez okužb.

ANA ŠUBIC

Kranj – Na Zvezi prijateljev mladine Slovenije (ZPMS) ocenjujejo, da bodo letos na zdravstvena, socialna in samoplačniška letovanja odpeljali vsaj deset tisoč otrok, od tega okoli tisoč v organizaciji njihovih članic z Gorenjske. »Za letošnje poletje zelo dobro kaže, če bodo otroci lahko na letovanjih vse do konca avgusta,« pravi generalna sekretarica ZPMS Breda Krašna. Na njihovih letovanjih bo sicer še vedno okoli dva tisoč otrok manj kot predlani, a občutno več kot v lanskem poletju.

► 6. stran

Letovanje otrok v mladinskem letovišču Rdečega križa Slovenije na Debelem rtiču v okviru projekta družbe Tuš Pričarajmo nasmeh / Foto: arhiv projekta Pričarajmo nasmeh

Roblekova ni več predsednica sodišča

Janja Roblek od ponedeljka ni več predsednica Okrožnega sodišča v Kranju. Vrhovno sodišče je namreč zavrnilo njeno tožbo zoper sklep Sodnega sveta o razrešitvi.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Okrožno sodišče v Kranju od tega tedna začasno vodi okrožna sodnica Špela Jakopic, dosedanja podpredsednica sodišča. Vrhovno sodišče je namreč zavrnilo tožbeni zahtevek Janje Roblek zoper decembrski sklep Sodnega sveta o njeni razrešitvi z mesta predsednice kranjskega

okrožnega sodišča. Roblekova je za Gorenjski glas potrdila, da je bila s ponedeljkom, ko je prejela sodbo vrhovnega sodišča, razrešena z mesta predsednice sodišča. »Sodbo bom proučila in razmišljam o ustavni pritožbi,« je dodala. Vrhovno sodišče je sicer upravnih spor Janje Roblek zoper njeno razrešitev obravnavalo konec maja.

► 10. stran

Priloga: **deželne novice**

AKTUALNO

Odpustili gorenjskega sindikalista

V Svobodnem sindikatu Slovenije, Sindikatu Glosa in Sindikatu poklicnega gasilstva Slovenije menijo, da je bila odpoved delovnega razmerja Mateja Jemca, sekretarja Območne organizacije ZSSS Gorenjske, nezakonita.

3

GG+

Na maturi zasijali kot diamanti

Maruša Kristan, Pia Kristanc in Maj Marcel Škof so z odliko opravili mednarodno maturo na Gimnaziji Kranj. Zbrali so vse možne točke in se tako uvrstili v deseterico mednarodnih maturantov na mednarodni maturi v Sloveniji.

14

ZANIMIVOSTI

Lani manj porok in tudi manj razvez

V Sloveniji je bilo lani v primerjavi z letom prej za dvaindvajset odstotkov manj porok in za osemindvajset odstotkov manj razvez. Upad naj bi bil posledica ukrepov za zajezitev širjenja bolezni covid-19.

21

ZADNJA

Od zvezdic do angelskih laskov

Občina Kamnik je imela v prejšnjem stoletju vrsto uspešnih tovarn, manj znano pa je, da je v Šmarci delovala tudi tovarna testenin. Spomine na to z razstavo obujajo v Medobčinskem muzeju Kamnik na gradu Zaprice.

24

VREME

Danes bo pretežno oblačno s krajevnimi plohami, popoldne se bo zjasnilo. Jutri in v nedeljo bo sončno z občasno oblačnostjo.

14/30 °C

jutri: sončno

Število okužb raste

Hitri antigenski testi bodo od 23. avgusta plačljivi, a cena ne bo smela presežati dvanajst evrov. NIJZ poziva šolarje in druge dopustnike, da se iz tujine vrnejo do sredine avgusta. Medtem število obolelih s covidom-19 narašča.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Vlada je v uredbi o izvajanju presejalnih programov za zgodnje odkrivanje okužb z novim koronavirusom, ki jo je sprejela v ponedeljek, na novo določila upravičence, tako da bo testiranje s hitrimi antigenimi testi od 23. avgusta dalje brezplačno le še za posamezne skupine.

Hitri antigenski testi bodo tako brezplačni le še za osebe, ki se zaradi medicinskih razlogov ne smejo cepiti, in za osebe, ki sicer niso cepljenje oziroma niso prebolele covida-19, pa bi s svojim delom oziroma ravnanjem v okolju lahko povzročile nevarnost širjenja okužbe. To so uporabniki zdravstvenih storitev, oskrbovanci socialnovarstvenih zavodov, osebe v zavodih za prestajanje kazni zapora, prevzgojnih domovih, centrih za tujce, varnih hišah, azilnih domovih, integracijskih hišah in kriznih centrih za otroke. Testiranje za vse ostale bo torej od 23. avgusta plačljivo, kot

pa je dejal minister za zdravje Janez Poklukar, najvišja cena za opravljen test ne bo smela presežati 12 evrov.

Uredba določa tudi samotestiranje učencev in dijakov s hitrimi testi, in sicer tako, da bodo sami odvzeli bris in odčitali rezultat. NIJZ je ta teden šolarje, ki trenutno dopustujejo ali se udeležujejo množičnih prireditev v tujini, spodbudil, da se domov vrnejo vsaj 14 dni pred pričetkom pouka in v tem času upoštevajo higienska priporočila ter opazujejo svoje zdravstveno stanje. Direktor NIJZ Milan Krek pa je pozval vse, ki se odpravljajo na dopust v tujino, da se vrnejo do 15. avgusta, po vrnitvi pa naj se zadržujejo v izolaciji. Pozval je tudi k spremljanju epidemioloških razmer, ki se hitro spreminjajo.

Medtem število okuženih v državi narašča. V torek je bilo prvič po 15. juniju potrjenih več kot sto okužb – 111. V sredo so ob 1446 testiranih potrdili 69 okužb, delež pozitivnih izvidov testov je znašal 4,8 odstotka.

Iniciativa hotelov za donacije gorskim reševalcem

Bohinjska Bistrica – V butičnem hotelu Sunrose 7 v Bohinjski Bistrici v teh dneh začnejo iniciativo, imenovano 2,864 za gorske reševalce. Svoje goste, namreč spodbujajo, da donirajo vsaj 2,864 evra in tako pomagajo gorskim reševalcem, je pojasnil pobudnik akcije Anže Čokl. »Kot pogost obiskovalec gora že vrsto let občudujem delo slovenskih gorskih reševalcev. S to akcijo želim prebuditi tudi druge ponudnike turističnih namestitev, da se pridružijo iniciativi ter pomagajo gorskim reševalcem pri njihovem plemenitem delu.«

Umrj je Jože Resman

Zgoša – Po krajši bolezni je v 76. letu umrl Jože Resman, v letih od 1990 do 1992 predsednik izvršnega sveta skupščine tedanje Občine Radovljica in celo desetletje, od 1992 do 2002, član Državnega sveta Republike Slovenije. Po umiku iz politike je bil aktiven na različnih področjih v gospodarstvu, pred dobrimi dvajsetimi leti pa je na Zgoši, na obnovljeni Strgarjevi domačiji, od koder izhaja njegova družina, na noge postavil domačo pekarno.

Znani avgustovski termini cepljenja v Cerkljah

Cerklje – V občini Cerklje, kjer od srede julija v Hribarjevi hiši poteka cepljenje proti covidu-19, so objavili tudi termine cepljenja v prihodnjih tednih. Naslednje cepljenje bo v četrtek, 29. julija, med 8. in 13. uro. Tudi v avgustu pa bo potekalo ob četrtkih med 8. in 13. uro, in sicer 5., 12., 19. in 26. avgusta. Cepijo s cepivom proizvajalca Pfizer-BioNTech ter cepivom Janssen, istočasno pa bo potekalo tudi testiranje s hitrimi testi.

Poslanci na počitnicah

Oddih na morju, potepanje v hribih, odkrivanje skritih koticov in lepot Slovenije pa tudi snemanje televizijskih oddaj o planinstvu ter celo poroka in poročno potovanje ... Vse to se skriva med odgovori gorenjskih poslancev in poslank o preživljanju parlamentarnih počitnic.

ANA ŠUBIC

Kranj – Pred tednom dni so se začele parlamentarne počitnice, ki bodo trajale vse do konca avgusta. Nekaj gorenjskih poslancev smo povprašali, kje bodo dopustovali in ali bodo izkoristili tudi turistične bone. Nekateri so bili v odgovorih precej redkobesedni, spet drugi pa so se bolj razgovorili in z nami podelili tudi dopustniške fotografije.

Jutri se bo poročila

Poslanka NSi Tadeja Šuštar si bo letošnje poletje zapomnila za vse življenje. Kot nam je zaupala, bo takoj po nastopu parlamentarnih počitnic vzela dopust, saj se bo jutri poročila. »Organizacija poroke mi je vzela kar nekaj časa, a sem vesela, da so me v poslanski skupini NSi podpirali in mi pomagali pri opravljanju službe. Večkrat so vskočili za nadomeščanje ali prebrali kakšno stališče in

ali pa bova prehodila začetek slovenske planinske poti po Pohorju,« je Šuštarjeva razložila o nadaljnjih načrtih. Lanskih bonov sicer še ni unovčila v celoti in jih bo verjetno letos. »Lani sem za bone obiskala Koroško in Prekmurje in ugotovila, da je velik del Slovenije še vedno ostal neodkrit biser, kljub temu da sem že večkrat med kampanjo obiskala vse slovenske občine,« je dodala.

Na snemanje v gore

Poslanka SMC Mateja Udovč bo parlamentarne počitnice preživela dokaj delavno. »Odzvala sem se povabilu ene od televizijskih hiš, s katero bomo na različnih vrhovih gora in krajih posneli več izobraževalno-informativnih oddaj o planinstvu na Slovenskem, s posebnim poudarkom na varnosti in urejenosti planinskih poti pri obisku gora. V okviru prostovoljne vodniške dejavnosti pri Planinskem društvu

Mateja Udovč med potepom po Stolu in Ajdnu / Foto: osebni arhiv

Izkoristiti nameravajo tudi letošnje turistične bone, verjetno za nastanitev v krajih, ki so jim manj znani. »V Sloveniji imamo veliko čudovitih turističnih destinacij, zato mislim, da ne bomo imeli težav, kje jih porabiti. Lanske bone smo izkoristili na turistični kmetiji v okolici Ptujja, kjer smo spremljali sina na državnem prvenstvu v ribolovu. Nekaj smo jih porabili v nastanitvenih kapacitetah v Slovenj Gradcu in Radencih ob Kolpi, preostanek pa bomo porabili v okolici Ormoža, ko bom vrnila obisk kolegici poslanki Mojci Žnidarič, ki je svoje bone unovčila v Kranju,« je še povedala Udovčeva.

Med morjem in hribi

Predsednica SAB in poslanka Alenka Bratušek bo tako kot že vrsto let letošnji dopust preživela na morju in v hribih. Oddih si je najprej privoščila na majhnem, skritem otoku v Jadranskem morju, odkrivala pa bo še lepote slovenskih hribov in osvajala nove vrhove. Skupaj z možem sta lani z njegovim turističnim bonom dopustovala v Goriških brdih, glede njenega pa načrti še potekajo. Najverjetneje ga bo unovčila v Logarski dolini.

Poslanec SDS Jure Ferjan nam je zaupal, da se bo v

prostih dneh čim bolj posvetil družini – ženi Karmen in dobri dve leti staremu sinu Vitu. Pred dnevi so se že odpravili na dopust v Portorož. »Preostali del dopusta bomo izkoristili za različne izlete in odkrivanje lepot naše čudovite Slovenije. V sklopu dopusta bomo z družino unovčili tudi lanske in letošnje turistične bone,« je pojasnil Ferjan.

Delo v državnem zboru se ne preneha

Precej bolj skrivnosten je predsednik LMŠ in poslanec Marjan Šarec. Na vprašanja, ki smo jih naslovili nanj, je odgovoril z golj, da bo tudi za letošnji dopust izbral lokacijo, kjer dopustuje vsako leto, in da odločitve o koriščenju turističnih bonov še ni sprejel.

Vodja poslanske skupine LMŠ Brane Golubović pa je razkril, da bo letošnji dopust tako kot lani preživel v Sloveniji. Kje, še ne ve, saj posebnih načrtov za daljši dopust nima, se bo pa odpravil na nekajdnevne izlete na zanimive lokacije. Prav tako se še ni odločil, kje bo porabil letošnji bon; lanskega je v Bohinju v začetku septembra. Čeprav ni sej, pa se delo v državnem zboru, kot poudarja Golubović, ne preneha niti v času parlamentarnih počitnic.

Tadeja Šuštar na Straži nad Bledom / Foto: osebni arhiv

me opozorili, če mi je kakšna stvar ušla z urnika,« je povedala. Po poroki bosta z možem šla na poročno potovanje v Zgornjo Savinjsko dolino, kjer bosta koristila turistične bone. »Drugega dopusta še nimava planirane, verjetno bova šla še kam na ponudbo 'last minute'

Preddvor bom izpolnila svoje obveznosti in v tem času izvedla planirana planinska izleta,« je napovedala Udovčeva in dodala, da se bo seveda najprej posvetila svoji družini, s katero bo preživljala dopust v Beli krajini ob Kolpi, v Izoli, v gorah in nekaj dni pri naših južnih sosedih.

Alenka Bratušek

Jure Ferjan / Foto: Primož Pičulin

Marjan Šarec / Foto: Gorazd Kavčič

Brane Golubović

Darilo
izžrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme MILAN JOVANOVIČ iz Šenčurja.

Avtobus prazen, na cesti pa gneča

Turistično društvo Gorje opozarja, da je cesta do soteske Vintgar kljub opozorilom in ponujenim možnostim uporabe javnega prevoza še vedno pogosto preobremenjena. Posebno problematična so velika vozila, predvsem avtodomi.

MARJANA AHAČIČ

Podhom – »Količina in predvsem velikost pločevine, občasno pa tudi število obiskovalcev v specifičnih urah dneva, običajno med 10.30 in 13. uro, je težava, ki jo po najboljših močeh poskušamo obvladovati, vendar tu in tam prebije iz okvirov,« pravi Tomaž Bregant, strokovni vodja Turističnega društva Gorje, ki prosi za podporo pri ozaveščanju turistov.

V društvu tako želijo, da bi se potencialni obiskovalci pred prihodom v Vintgar seznanili z aktualnimi prometnimi razmerami in režimom obiskovanja soteske. Možnosti, pravijo, je dovolj: na spletni strani društva, družbenih medijih ali po telefonu.

Predvsem si želijo, da bi gostje do soteske v čim večji meri dostopali peš, s kolesom ali z javnim prevozom.

Soteska Vintgar je med najbolj priljubljenimi turističnimi in izletniškimi točkami v Sloveniji, zato je dostop do nje pogosto pometno zelo obremenjen. / Foto: Gorazd Kavčič

»Z velikim trudom smo dosegli, da v sezoni na relaciji Jesenice–Dobrava–Vint-

gar–Bled–Jesenice vozi avtobus. Žal je večini prazen, medtem ko se vozniki

avtodomov prebijajo po cestah, ki tega dejansko niti ne omogočajo. Nekateri za

seboj vozijo celo počitniške prikolice!«

Ob tem v Gorjah opozarjajo, da je promet na odseku lokalne ceste do Vintgarja za avtodome z znakom izrecno prepovedan. »Sami jih ne zavračamo, ker to ni naša pristojnost, se pa lahko zgodi, da jih redar oglobi zaradi storjenega prekrška,«

Vintgarja, na odcepu od državne ceste za krajša časovna obdobja zaprlo za motorni promet.

»Po najboljših močeh se trudimo za vzdržnost, ob tem pa bi radi, da gostje sotesko Vintgar doživeli v polnosti in z zadovoljstvom. Zato seveda računamo tudi na podporno okolje: medi-

Želijo, da bi se obiskovalci pred prihodom v Vintgar seznanili z aktualnimi prometnimi razmerami in režimom obiskovanja soteske, ter spodbujajo prihod z javnim prevozom, s kolesom ali peš.

pravi Bregant in dodaja, da bi lahko že v kratkem v veljavo stopila tudi uredba o omejitvi dopustnega dnevnega in najvišjega trenutnega števila obiskovalcev v soteski. Društvo je s tem namenom že pridobilo odločbe Direkcije RS za infrastrukturo, na osnovi katere bo lahko lokalno cesto, ki vodi v smeri

je, organizatorje ogledov, ponudnike nastanitvenih možnosti ... Ne nazadnje: tako rekoč še včeraj smo bili v epidemiji; ne pozabljamo, da nas prenasičenost in velika koncentracija oseb na istem kraju kaj hitro lahko privedeta v situacijo, v kakršni smo bili še nedolgo nazaj!«

Razstava na Jezerski promenadi

Bled – Na Jezerski promenadi na Bledu je do 20. avgusta na ogled razstava z naslovom Dobro življenje – prosti čas na slikah Narodne galerije. »Po lanskoletni izjemno uspešni razstavi nekaterih najboljših slik Bleda, ki jih hranijo v Narodni galeriji, letos na promenado prihaja tematska razstava del, s katerimi so slikarji peli hvalnico dobremu in brezskrbnemu življenju,« je pojasnila Romana Purkart s Turizma Bled, ki je skupaj z Narodno galerijo soorganizator razstave. Pripravili so tudi brezplačna strokovna vodstva po razstavi, in sicer naslednji četrtek in prvi četrtek v avgustu ob 10. uri ter še dva četrta v avgustu ob 18. uri. Na vodenje se je treba prijaviti na info@visitbled.si.

Foto: Gorazd Kavčič

Parkirnina tudi na jeseniški strani Vintgarja

Od prejšnjega tedna je treba plačevati parkirnico pri pokopališču na Blejski Dobravi, kjer parkirajo tudi številni obiskovalci soteske Vintgar.

URŠA PETERNEL

Blejska Dobrava – Občina Jesenice je na parkirišču pri pokopališču na Blejski Dobravi vzpostavila nov režim parkiranja, ki predvideva plačilo parkirnine za vozila, ki bodo parkirana več kot eno uro in pol. Kot so pojasnili na Občini Jesenice, so v zadnjih letih zlasti poleti opažali, da je bilo parkirišče, sicer namenjeno obiskovalcem pokopališča, zasedeno z avtomobili, avtodomi in avtobusi turistov in obiskovalcev soteske Vintgar. Dostop do soteske je namreč mogoč tudi z jeseniške strani, izhodišče je prav Blejska Dobrava.

»Na parkirišču pokopališča na Blejski Dobravi turisti parkirajo svoja vozila, avtodomi pa tam ostajajo parkirani tudi ponoči, kar večkrat onemogoča parkiranje obiskovalcem pokopališča. Občina Jesenice se je zato odločila, da vzpostavi sistem parkiranja, ki bo zagotavljal nemoteno parkiranje obiskovalcem pokopališča

Parkirišče je razdeljeno na več con, postavljena pa sta dva parkirna avtomata. / Foto: Tina Dokl

in dopuščal pod dogovorjenimi pogoji parkiranje tudi obiskovalcem soteske Vintgar,« so svojo odločitev pojasnili na Občini Jesenice.

Parkirišče je po novem razdeljeno na cone, od

katerih ima vsaka svojo ureditev. V coni 1 so parkirna mesta, namenjena zaposlenim v pogrebni službi, cvetličarni in gostinskem lokalu. Ti bodo še naprej lahko parkirali brezplačno, bodo pa

Obiskovalci pokopališča bodo uro in pol še naprej lahko parkirali brezplačno. Prav tako parkirnine ne bo treba plačevati svojcem umrlih v času poslovnih slovesnosti.

potrebovali dovolilnico, ki jo bodo dobili pri upravljavcu parkirišča.

Cona 2 je namenjena svojcem umrlih, ki bodo v času poslovnih slovesnosti prav tako lahko parkirali brezplačno, dovolilnico bodo dobili pri upravljavcu pokopališča.

Cona 3 pa je namenjena ostalim obiskovalcem in ima 172 parkirnih mest. Ta cona omogoča brezplačno parkiranje do ene ure in pol, kar zadošča za obisk pokopališča, predstavlja pa manj časa, kot ga večina turistov porabi za obisk Vintgarja. Po preteku ene ure in pol pa do 20. ure je predvideno plačilo parkirnine v višini 5 evrov, kar je enako kot na parkirišču v Podhому na drugi strani soteske Vintgar.

Znotraj te cone so štiri parkirna mesta rezervirana za vozila invalidov, ki bodo še naprej lahko parkirali brezplačno. Cona 3a je namenjena parkiranju do treh avtobusov, ki bodo za parkiranje do 4 ure plačali 20 evrov, za parkiranje za več kot 4 ure in do 20. ure pa 30 evrov. Parkiranje avtobusov po 20. uri ni dovoljeno.

Na območju parkirišča sta dva parkirna avtomata, eden ob glavnem vhodu na pokopališče, drugi pa v bližini avtobusne postaje.

Parkirnico bo treba plačevati od 1. aprila do 30. septembra, za nadzor pa bo skrbelo medobčinsko redarstvo.

Občina Žirovnica
Brenznica 3, 4274 Žirovnica

OBVESTILO

Občina Žirovnica obvešča, da je na spletni strani občine objavljen razpis za javno zbiranje ponudb za prodajo nepremičnega premoženja v lasti Občine Žirovnica. Ponudbe se zbirajo do 4. 8. 2021 do 15. ure.

Leopold POGAČAR
ŽUPAN

Prvič osvojili Julijske Alpe

V okviru prve slovenske izvedbe pohodniške prireditve I feel Slovenia Highlander Julian Alps so udeleženci prehodili sto kilometrov v petih etapah. Za pot, ki jih je vodila tudi po južnih mejah Triglavskega narodnega parka, so potrebovali med tri in pet dni in v cilju prejeli naziv highlander.

MAŠA LIKOSAR

Bohinj – Avanture I feel Slovenia Highlander Julian Alps, ki je potekala med 10. in 14. julijem, se je od 150 prijavljenih oseb udeležilo 143 pohodnikov iz petih držav, poleg Slovenije tudi Hrvaške, Srbije, Belgije in celo Združenih držav Amerike. Pot so začeli v Bohinju, nadaljevali čez prelaz Vrh Bače skozi Baško grapo do Tolmina in pohod čez Kolovrat sklenili v Kobariču. Kot je pojasnila Tina Kociper, članica Športnega društva Outdoor Adventures, ki je organiziralo prireditve, večjih poškodb ni bilo, redki so bili tudi odstopi zaradi utrujenosti, kar priča o tem, da so se pohodniki dobro pripravili na sicer kondicijsko zahtevno traso. »Udeleženci so hodili od tri do pet dni zaporedoma. Dnevno so v petih do osmih urah premagali v povprečju od 18 do 22 kilometrov. Spali so na prostem oziroma v šotorih, kar pomeni, da so bili pravzaprav

Na pot prve slovenske izvedbe pohodniške prireditve I feel Slovenia Highlander Julian Alps se je odpravilo 143 udeležencev. / Foto: Tomislav Može

ves čas deležni kančka neudobja. Obenem so bili izpostavljeni nepredvidljivim vremenskim razmeram, s četrtega na peti dan jih je na primer zajela nevihta,« je povedala Kociprova.

Izziv ni bil tekmovalne narave, zato časa niso

merili, pohodniki pa so se morali oglasiti na petih kontrolnih točkah. Na cilju so prejeli naziv highlander, ki po besedah Kociprove označuje pohodnika, ki ni nujno izkušen gornik, a je kondicijsko vseeno dovolj pripravljen, da

premaga pot. »Avanture so se udeležili iz različnih razlogov. Med drugim jim je lahko predstavljala osebni izziv ali pa so enostavno želeli prosti čas preživeti reaktivno v objemu narave in družbe,« je dejala in pojasnila, da so bili odzivi novih

lastnikov naziva odlični. »Pri tako zahtevnem podvigu se je pokazala tudi velika mera solidarnosti, medsebojne pomoči, razvilo se je veliko novih prijateljstev. Ne nazadnje pa ni šlo samo za hojo, ob večerih so se namreč lahko udeležili tudi urjoge in predavanj o zgodovini in značilnostih obiskanih krajev,« je še dodala.

Potencial prireditve, ki je sicer del mednarodne franšize Highlander Adventure in letos poteka v 14 državah, sta prepoznali tudi Planinska zveza Slovenije in Slovenska turistična organizacija, ki je projekt tudi podprla. »Prevladala je ugotovitev, da tovrstnih prireditev v Sloveniji nimamo in da se kaže velika potreba po njih, še posebno v naslednjih letih, ko bo prehajanje meja lažje in se je bo lahko udeležilo še več tujcev,« je povedala Kociprova in še dodala, da za prihodnje leto pripravljajo malenkost spremenjeno traso, ozirajo pa se že po novih, dodatnih lokacijah po Sloveniji.

Slovesnost v spomin ustreljenim talcem

Bistrica – Na Bistriškem klanecu, v spominskem parku nad regionalno cesto Kranj–Naklo–Podbrezje, bo danes ob 19. uri potekala slovesnost v spomin 59 domačinom, ki so jih kot talce usmrtili med drugo svetovno vojno. Julija leta 1942 so namreč v naselju Bistrica partizani napadli nemški avtomobil in v njem ubili oficirja. Še isti večer so Nemci požgali vas in nad vasjo, na Bistriškem klanecu, postrelili vseh devet moških, ki so jih našli doma. Čez dva dni so tja iz zaporov v Begunjah pripeljali še petdeset mož iz okoliških krajev in jih postrelili kot talce. Na današnji svečanosti bo slavnostni govornik Alojz Kovšca, predsednik Državnega sveta RS.

Spomnili se bodo padlih talcev

Dolenja vas – Ob 78. obletnici streljanja talcev in ustanovitve Prešernove brigade bo jutri ob 11. uri pri spomeniku talcev v Dolenji vasi potekala slovesnost Pomni, dolina! Slavnostni govornik bo predsednik Zveze veteranov vojne za Slovenijo, general major Ladislav Lipič, pozdravni nagovor pa bo imel župan občine Železniki Anton Luznar. Slovesnost bodo popestrili tudi s kulturnim programom.

Razmišljajo o stanovanjskem skladu

V Kranju ob snovanju Stanovanjskega programa za obdobje 2021–2026 razmišljajo, da bi pomanjkanje javnih najemnih stanovanj reševali tudi z ustanovitvijo občinskega stanovanjskega sklada.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Mestna občina Kranj ima v lasti 437 stanovanj, od tega je 375 neprofitnih in 62 tržnih stanovanj, kar je pod slovenskim povprečjem, stanje pa je še slabše, če ga primerjamo le z mestnimi občinami. Da je občinskih stanovanj premalo, dokazujejo tudi vsakokratni javni razpisi za dodelitev neprofitnih stanovanj. Na zadnji razpis iz leta 2019, s katerim je bilo predvidenih za oddajo v najem okvirno dvajset stanovanj, je prispelo kar 277 vlog prosilcev, na dokončno prednostno listo pa je bilo uvrščenih 230 upravičencev. Odgovor, kako bi se v Kranju v prihodnjih letih lahko lotili reševanja stanovanjske problematike, naj bi podal Stanovanjski program za obdobje 2021–2026. Z osnutkom razvojnega dokumenta so se mestni svetniki že seznanili, o njem tudi opravili obširno razpravo in podali več predlogov. Razvojni dokument bodo dokončno potrjevali predvidoma jeseni.

»Veseli me, da so se mestni svetniki in svetnice vključili v razpravo in s svojimi predlogi povzročili, da smo se tokrat seznanili le z osnutkom stanovanjskega predloga. Zdaj bo občinska uprava pregledala njihove predloge, jih umestila v program in ga dala v končno obravnavo,« je dejal župan

Občinski stanovanjski sklad bi se lahko zadolžil do dvajset milijonov evrov.

Matjaž Rakovec. »Mestna občina Kranj nujno potrebuje nova stanovanja, s čimer so se strinjali tudi mestni svetniki,« je še poudaril.

Ključna rešitev za pridobitev večjega števila novih javnih najemnih stanovanj se ponuja v ustanovitvi Javnega stanovanjskega sklada Mestne občine Kranj. V juniju uveljavljena novela Stanovanjskega zakona namreč omogoča višje zadolževanje občinskih stanovanjskih skladov, in sicer do polovice

vrednosti svojega premoženja, pri čemer se ta dolg ne šteje za zadolževanje občine. Po izračunih bi to kranjskemu stanovanjskemu skladu omogočilo zadolževanje do dvajset milijonov evrov.

MOK sicer poleg najemnih stanovanj razpolaga tudi s posebnimi stanovanjskimi enotami, kot so varna hiša, materinski dom, zavetišče za brezdomce in stanovanjska skupnost Katapult. Ob tem sodeluje tudi z državnim stanovanjskim skladom, s katerim je v letu 2010 sklenila dogovor o razpolagalni pravici za 89 neprofitnih stanovanj v soseski Sotočje v Kranju, ki jih je občina dodelila tedanjim upravičencem s prednostne liste v najem. Po besedah podžupana Janeza Černeta se s stanovanjskim skladom želijo tudi dogovoriti, da bi MOK prejela v upravljanje vsaj četrtno stanovanj v načrtovani soseski Ob Savi, kjer bo stanovanjski sklad zgradil okoli 240 najemnih stanovanj v velikosti od 35 do 80 kvadratnih metrov.

Občina si je med prednostnimi nalogami zadala tudi dodeljevanje stanovanj mladim do 29. leta starosti, starejšim od 65 let pa namerava ponuditi rentni odkup stanovanj (del kupnine bi plačala takoj, drugi del pa v obliki rente). Med drugim načrtujejo tudi sosesko za seniorje, vas za osebe z demenco, nov dom starostnikov, varstveni center ...

Pri obravnavi stanovanjskega programa so mestni svetniki med drugim predlagali, da občina več pozornosti nameni tudi reševanju stanovanjskega problema samskih oseb in mladih družin, bivalne skupnosti naj gradi tudi za mlajše od 65 let, predlagana je bila tudi vzpostavitev garancijske sheme za najemnike stanovanj, ki bi radi stanovanja odkupili ... Svetniki so tudi opozarjali, da bi morala skrbneje in pogosteje preverjati, ali v najemnih neprofitnih stanovanjih dejansko živijo občani, ki jim je bilo stanovanje tudi dodeljeno. V praksi, so dejali, namreč pogosto prihaja do zlorab.

Lani višja umrljivost kot v preteklih letih

Kranj – Lani je bilo število umrlih v Sloveniji zaradi novega koronavirusa višje kot v preteklih letih. Umrlo je skoraj 3800 prebivalcev več kot povprečno v letih od 2015 do 2019.

V naši PE Šentvid ob Glini/
St. Veit an der Glan
tako zaposlimo

geba
Group

Skladiščnika m/ž (Lagermitarbeiter)

Skrbeli boste za zalogo surovin za proizvodnjo, mešanice potrebnih snovi, sprejem in odpremo blaga in upravljanje mlinov. Pogoj sta poznavanje dela z računalnikom in dovoljenje za upravljanje viličarja.

Upravljavca ekstruderja m/ž (Extruderführer)

Naloge: skrb za polnjenje stroja, nastavitve in upravljanje stroja. Pogoj je pripravljenost za delo v izmenah (dopoldan/popoldan).

Ključavničarja m/ž (Betriebsschlosser)

Naloge: vzdrževalna dela in popravila delovnih strojev. Pogoj je pripravljenost za delo v izmenah (dopoldan/popoldan).

Mesečna plača za te pozicije je višja od kolektivne pogodbe - najmanj 2000 evrov bruto. V primeru višje kvalifikacije tudi več. Znanje nemškega jezika je prednost, ni pa pogoj.

Veselimo se vaše prijave na:
ga. Kim Natalie Herzog, e-pošta: kim.herzog@geba.eu
oz. preko spletne strani www.geba.eu/karriere
Imate kakšno dodatno vprašanje?
Pokličite nas na: **+49 2524 9312 28**

Spomin na blokado mostu

Pred tridesetimi leti so jugoslovansko armado pri prodiranju na Gorenjsko blokirali tudi na viaduktu čez Tržiško Bistrico.

JOŽE KOŠNJEK

Naklo – Pred tridesetimi leti, 27. junija leta 1991, je okrog pol desetih dopoldne proti gorenjskim mejnim prehodom krenila tudi kolona vojaških vozil iz kranjske vojašnice, v

zadrževala do 11. ure, ko jo je jugoslovanska vojska prebila. Kronista osamosvojitvenih dogodkov na Gorenjskem Milan Klemenčič in Damijan Renko sta v knjigi Osamosvojitvev na Gorenjskem zapisala, da je bila to ena od naj-

Spominska tabla pri viaduktu čez Tržiško Bistrico vrača v spomin dogodek izpred tridesetih let. / Foto: Tina Dokl

kateri so bili oklepni transporter, trije tanki PT-76, naloženi na cestne vlačilce, in osem samohodnih protiletalskih topov. V koloni so bile štiri bojne skupine. Slabo uro po odhodu iz vojašnice je kolono na viaduktu čez Tržiško Bistrico na stari gorenjski cesti ustavila blokada, ki jo je

bolj znanih cestnih blokad na Gorenjskem.

Občina Naklo je ob 30. obletnici dogodka obudila trajno ohranila spomin nanj s spominsko tablo pred viaduktom. Na njem so poleg opisa dogodka tudi fotografije, ki jih je v teh prelomnih in tudi tveganih časih posnel novinar in fotograf Mirko Kunšič iz Zgornjih Dupelj.

Standard bodo prenovili

S celovito rekonstrukcijo male hidroelektrarne Standard na reki Kokri v Kranju bodo povečali njeno proizvodnjo električne energije skoraj za polovico.

SIMON ŠUBIC

Kranj – V Gorenjskih elektrarnah, hčerinski družbi Elektra Gorenjska, se lotevajo celovite rekonstrukcije male hidroelektrarne (MHE) Standard na reki Kokri v Kranju, tristo metrov pred sotočjem s Savo, kar je skladno tudi z letos sprejetim Občinskim podrobnim prostorskim načrtom za kanjon Kokre. »Po 33-letnem obratovanju od zadnje delne revitalizacije je v zelo slabem stanju in zato je nujno potrebna temeljite prenove. Dela bodo obsegala gradbeno rekonstrukcijo vtočnega objekta, izgradnjo nove strojnice, zamenjavo strojne opreme ter zamenjavo primarne in sekundarne elektro opreme,« je pojasnila Renata Križnar, predstavnica vodstva za korporativno komuniciranje Elektra Gorenjska.

Z rekonstrukcijo MHE Standard bodo odpravili vse pomanjkljivosti obstoječega stanja z namenom maksimalne izkoriščenosti danega vodnega potenciala, pravi Križnarjeva. Nova zgradba strojnice bo postavljena takoj pod zajetje, tako da se z iztokom iz turbine napaja tolmun v podslapju. V njej bo vgrajena dvojno regulirana vertikalna Kaplanova turbina s sinhronskim generatorjem in podpornimi sistemi, ki so potrebni za nemoteno obratovanje agregata. Z novim

Mala hidroelektrarna Standard v Kranju je bila nazadnje posodobljena leta 1990, zdaj jo čaka celovita rekonstrukcija. / Foto: Elektro Gorenjska

agregatom, ki bo obratoval nivojsko avtomatsko in brez posadke, se bo zmogljivost MHE Standard še povečala. V Gorenjskih elektrarnah pričakujejo, da bo ob izhodni moči 340 kilovatov (kW) povprečna letna proizvodnja 1400 megavatnih ur (MWh), do zdaj so povprečno proizvedli 1000 megavatnih ur električne energije letno.

Z rekonstrukcijo MHE Standard v skladu z vizijo Skupine Elektro Gorenjska tako uresničujejo cilje po povečani proizvodnji električne energije iz obnovljivih virov in skrbi za okolje. Zaradi povečane proizvodnje se bodo namreč zmanjšale emisije CO₂; ob predpostavki, da električno energijo iz MHE Standard zamenjuje

del proizvodnje iz TEŠ 6, se bodo te zmanjšale za 1,2 tone na leto, so pojasnili v Elektru Gorenjska. Elektrarna bo z novimi tehnologijami in inovativnimi rešitvami celotne rekonstrukcije tudi okoljsko in ekološko sprejemljivejša, so dodali. Ob tem bo nova strojnica postavljena takoj pod zajetje, tako da se bo voda iz elektrarne vračala v strugo reke Kokre pod jez. »S to predstavljivo strojnice se odvzem vode za potrebe delovanja hidroelektrarne obravnava kot točkovni odvzem, za katerega določitev ekološko sprejemljivega pretoka ni potrebna. S tem ukrepom izkoristimo ves dani vodni potencial in hkrati s istim ukrepom izboljšamo habitatne razmere za vodne organizme

dolvodno od iztoka, ki je sedaj zaradi odvzete vode okrnjen. Kot je navedel Zavod za ribištvo Slovenije v poročilu analize habitatne primerčnosti za to območje, je odsek od jezovne zgradbe za MHE Standard do sotočja z reko Savo najpomembnejše dristišče za ribo podust,« je poudarila Križnarjeva.

Začetki delovanja MHE Standard sicer segajo v leto 1909, ko je na pogorišču starega obrata kranjski tovarnar Karel Pollak zgradil novega in vanj postavil turbino neznanne moči, ki je gnala dinamno 60 kW, 220 V. Leta 1983 jo je Elektro Gorenjska prevzel v upravljanje od podjetja Sava Kranj. Elektrarna je bila v preteklosti večkrat posodobljena, nazadnje leta 1990.

Veliko prošenj za letovanja

◀ 1. stran

Lani so na letovanjih zaradi protikoronskih omejitev našli nekaj manj kot sedem tisoč otrok. Letos so na ZPMS opazili večje zanimanje za letovanje, še zlasti pa povečanje prošenj za brezplačna letovanja.

Prve dni v mehurčkih

Letovanja ZPMS potekajo v 15 počitniških domovih v Sloveniji in na Hrvaškem, ki so v upravljanju oz. lasti njihovih članic – zvez in društev prijateljev mladine. Kapacitete so praktično povsem zasedene, le redkokje se najde prosto mesto. »Tudi letos se pozna, da imamo manjše skupine in vseskozi je v zraku skrb ponovnega zaprtja države,« je pojasnila Breda Krašna. Zagotovila je, da se organizatorji letovanj

držijo priporočil pristojnih služb tako na Slovenskem kot tudi na Hrvaškem. Otroci so že navajeni na nov red (umivanje rok, razkuževanje, razdalja), sicer pa jih prvih pet dni držijo v mehurčkih, v katerih so otroci iz posameznega avtobusa. »Lani so naši organizatorji izpeljali letovanja brez ene same okužbe. Srčno si želimo to ponoviti tudi letos,« je dodala Breda Krašna.

Vabijo k donacijam

Pri Rdečem križu Slovenije (RKS) si podobno kot pretekla leta želijo tudi letos na morje odpeljati približno štiri tisoč otrok, od tega jih bo okoli 220 letovalo v organizaciji gorenjskih območnih združenj. Polovica otrok je vključenih v socialna letovanja, druga polovica pa v zdravstvena. »Potrebe,

predvsem po brezplačnih letovanjih otrok iz manj spodbudnih okolij, močno presega našo in tudi zmogljivost drugih organizatorjev,« je povedala predsednica RKS Vesna Mikuž. Opozorila je,

Na Rdečem križu Slovenije opažajo, da so se psihične stiske otrok, ne le tistih iz socialno ogroženih okolij, med epidemijo grozovito povečale, zato bi bilo po njihovem prav, da bi zdravstvena zavarovalnica vsem otrokom omogočila zdravstvena letovanja tudi zaradi takšnih stisk.

da v Sloveniji pod pragom revščine živi kar 41 tisoč otrok, v RKS pa lahko s sredstvi, ki jih imajo na voljo, omogočijo brezplačne počitnice le vsakemu dvajsetemu od njih.

Otroci letujejo v Mladinskem zdravilišču in letovišču RKS Debeli rtič, območno združenje RKS Škofja

Loka pa jih že vrsto let razveseljuje tudi s taborjenjem v Marindolu na Kolpi. »Čeprav bi se v naših kapacitetah v kakšnem terminu še našlo kakšno mesto, zmanjka sredstev za kritje stroškov

letovanja, zato vabimo podjetja in posameznike, da z donacijami podprejo naša prizadevanja za letovanje otrok,« je povabila Mikuževa. Pri RKS tudi opažajo, da so se psihične stiske otrok, ne le tistih iz socialno ogroženih okolij, med epidemijo grozovito povečale, zato bi bilo po njihovem prav, da

bi zdravstvena zavarovalnica vsem otrokom omogočila zdravstvena letovanja tudi zaradi takšnih stisk.

»Organizacija letovanj poteka podobno kot lani, ko smo na osnovi priporočil za preprečevanje širjenja covid-19 pripravili poseben protokol, kjer so poleg higijene rok in kašlja upoštevana vsa higienska priporočila NIJZ pri izvajanju turistično-gostinske dejavnosti za preprečevanje širjenja okužbe ter za bazenska kopališča in kopalno vodo v bazenih,« je razložila Mikuževa.

Teden, ki ga nekateri čakajo vse leto

Pod okriljem Slovenske karitas bo v tem poletju letovalo nekoliko več otrok kot lani – predvidoma 665, od tega 42 z Gorenjske. »Večina je iz družin, ki jim tudi drugače pomagamo z materialno pomočjo ali pa se družine soočajo z drugimi stiskami; smrt staršev, razveze, bolezen, rejništvo ...

Zanimanje za letovanja je večje kot v preteklih letih, zato smo odprli tudi nekatere dodatne lokacije,« je razložil Luka Oven s Slovenske karitas. Štiri lokacije letovanj sprejemajo večje skupine otrok. To so Portorož, kjer potekajo Počitnice bisero in letovanje družin, ter Soča in Rakitna. »Poleg tega letovanja ali počitniška varstva v manjšem obsegu organizirajo tudi nekatere župnijske karitas ali zavodi karitas,« je pristavil Oven.

Glede izvedbe letovanj je pojasnil, da jim je že lani uspelo razviti dodatne protokole za vzdrževanje higijene in preprečevanje širjenja okužb. »Prav tako so letos na voljo cepiva in testi, kar prav tako olajša delo. Na vseh letovanjih je sicer v veljavi pogoj PCT,« je pojasnil Oven in dodal, da so ob pogoju PCT tudi bolj prepričani, da bodo letovanje izpeljali do konca brez okužb in otrokom omogočili teden počitnic, ki ga nekateri pričakujejo vse leto.

Narava povezuje tudi v Arboretumu

Potujoča fotografska razstava z naslovom Natura 2000 in Divja Slovenija: Narava povezuje je v ponedeljek, 19. julija, začela svojo pot v Arboretumu Volčji Potok, kjer bo avgusta tudi slovenska premiera naravoslovnega dokumentarnega filma Divja Slovenija.

JASNA PALADIN

Volčji Potok – Razstavo so v LIFE integriranem projektu za okrepljeno upravljanje Nature 2000 v Sloveniji pripravili v sodelovanju z ustvarjalci dokumentarnega filma Divja Slovenija. Ti so na ogled postavili svoje avtorske fotografije petnajstih bolj ali manj znanih rastlinskih in živalskih vrst v Sloveniji, med katerimi so predstavniki zanimivih vrst ptic, sesalcev, dvoživk, žuželk, plazilcev, rib in rakov ter tri vrste rastlin. Vsako fotografijo spremljajo zanimivosti iz življenja izjemnih prebivalcev slovenske narave. Tako

lahko izvemo, da je hrošč bukovega kozliček dober kazalnik zdravega gozda, saj ima pomembno vlogo v procesu razpadanja lesa, da ni povezan zgolj z bukvami, ampak tudi z drugimi drevesnimi vrstami, in da ima drugi par kril, ki je pri hroščih ključen za letenje, zakrnel, zato leteti ne more. Ptice zastopa čebelar, ki je ena najlepše obarvanih ptic pri nas in po barvitosti prav nič ne zaostaja za tropskimi pticami. V začetku maja prileti iz tropske Afrike, v teh dneh pa se bo tja dol postopoma začela že vrniti. Ime so te ptice dobile po čebelah, ki veljajo za njihovo najbolj tipično hrano, znani

pa so tudi kot izjemni akrobati, saj nase opozarjajo tudi s spretnim lovljenjem plena po zraku. Na tak in podoban način so na fotografijah predstavljeni še črnopikčasta kuščarica, smrdokavra, ki je navezana na tradicionalne sadovnjake, planinski močerad, ki je najvišje živeča dvoživka v Sloveniji, močvirski lebduh, ki preživi večino življenja skrit našim očem, močvirska logarica (tulipan), ki je simbol naravovarstva, mali skovik – ki je najmanjša evropska sova, ki leta tudi podnevi, mali podkovnjak, ki tehta le za čajno žličko soli, koščak, ki je najmanjši evropski potočni rak.

Potujoča razstava Natura 2000 in Divja Slovenija: Narava povezuje je svojo pot začela v Arboretumu Volčji Potok.

S svojimi fotografijami na razstavi sodelujejo: Matej Vranič, Borut Furlan, Miran Krapež, Jure Novak, Špela Ambrožič Ergaver, Matjaž Bedjanič, Marijan Govedič, Andrej Hudoklin, Aljaž Jenič, Nejc Jogan, Stiven Kocijancič, Katja Pobiljšaj, Tjaša Pršin in Anamarija Žagar.

Potujoča fotografska razstava bo do marca prihodnje leto na ogled v različnih krajih Slovenije, ki so del pilotnih območij projekta LIFE-IP NATURA.SI (Slovenska Istra, Kamniško-Savinjske Alpe in Grintovci ter Štajerska). Na Gorenjskem se bo februarja prihodnje leto ustavila tudi v Knjižnici Franceta Balantiča Kamnik.

Izjemni živalski svet tudi v filmu

Razstava fotografij pa je le uvod v dokumentarni film Divja Slovenija, ki je delo režiserja, direktorja fotografije in producenta Mateja Vraniča. V njem nastopa več kot 50 živalskih vrst. Devetintrideset jih je predstavljenih tudi skozi zgodbe, ki jih spremljamo v obdobju enega leta in so prikazane v različnih vlogah, kot jim jih narakuje življenjski cikel – prehranjevanje oz. lov, spopad za samice, paritev, skrb za mladiče. Pri vrstah, ki jih vidimo pogosteje, so predstavljene njihove manj znane posebnosti. »Moj prvi

naravoslovni dokumentarni film Ptice jezer sem posvetil domači Šaleški dolini, z Divjo Slovenijo pa sem želel prikazati izjemne podobe in redko videne prizore živalskega sveta celotne Slovenije. V več kot 80 minutah slovenske različice smo zajeli različne življenjske vloge in letne čase v življenju več kot 50 živalskih vrst. Od najvišjih alpskih vrhov in odmaknjenih dinarskih gozdov potujemo preko panonskih ravnin, se spustimo v podzemlje kraškega sveta in pod gladino Jadranskega morja,« razlaga Vranič.

Film bo v Sloveniji premiero prikazan 28. avgusta v Arboretumu Volčji Potok.

Na fotografijah je predstavljenih petnajst bolj ali manj znanih rastlinskih in živalskih vrst v Sloveniji.

Oskrunili partizanski spomenik

Na Škofjeloškem, tokrat na Žirovskem, je minuli konec tedna spet prišlo do vandalizma in skrunitve spominskega obeležja NOB.

MATEJA RANT

Žiri – Na spominski plošči, posvečeni heroinji Mihaeli Škapin - Drini, je neznan storilec minuli konec tedna s črnim sprejem prekril rdečo zvezdo in nekaj črk, je opozoril v. d. predsednika krajevne organizacije Združenja borcev za vrednote NOB Žiri Ivan Albreht. »Videti je, da je bila moteča rdeča zvezda. Le zakaj?« se sprašuje, saj je po njegovih besedah v tistem zgodovinskem času predstavljala simbol upora proti okupatorju in boja proti njihovim pomagačem.

Kot ocenjuje Albreht, materialna škoda ni zelo velika, čeprav bodo spominsko ploščo morali zamenjati, težje pa je po njegovem pričanju oceniti škodo, ki je

Neznani storilci so minuli konec tedna oskrunili spomenik, posvečen heroinji Mihaeli Škapin - Drini. / Foto: arhiv ZB NOB Žiri

nastala v miselnosti storilca oziroma storilcev, ki se na tak način lotevajo spomina na narodnoosvobodilni boj. Kot pravi, ne razume vzgibov, ki storilce vodijo k takim dejanjem, zato jih poziva, da če imajo toliko poguma, da oskrunijo spomenik, naj ga imajo še toliko, da povedo, kdo so in zakaj so to storili. Ob tem je znova spomnil tudi na skrunitev spomenika na Pasji ravni aprila letos. »Tam so se storilci vsaj na neki način 'podpisali'. Se pa sprašujem, ali ni sedanja politika izključevanja NOB in njenih simbolov na državni ravni (ne)hote tudi spodbuda takšnemu početju.« Dodal je še, da bodo po oceni škode podali prijavo proti neznanemu storilcu v upanju, da mu organi pregona stopijo na prste.

Zadruga je gradbišče

Zadruga – Zadruga, eno od manjših naselij v občini Naklo, je gradbišče. V severnem delu vasi – krajani so v preteklosti večkrat tarnali, da so zaradi odmaknjenosti od središča zapostavljeni – gradijo kanalizacijo in na novo polagajo kable za elektriko in druge povezave. Po zaključku gradbenih del bodo asfaltirali tudi cesto. Ko bo infrastrukturno urejen še južni del vasi in zgrajen priključek na glavni kanalizacijski vod, bo rešena ena od večjih komunalnih oziroma infrastrukturnih težav v občini. Na občini so povedali, da bo večina tega narejena prihodnje leto.

Spominska slovesnost ob Titanovi brvi

Kamnik – Občina Kamnik, Združenje borcev za vrednote NOB Kamnik - Komenda in KO NOB Kamnik vabijo na slovesnost ob Titanovi brvi, ki bo v soboto, 24. julija, ob 18. uri. Spomnili se bodo dogodkov, ki so se na tem območju Kamnika odvijali 27. julija 1941. Slavnostni govornik bo poslanec državnega zbora Marjan Šarec.

Priznanje kranjskim organizatorjem

Atletski klub Ultramaraton Slovenija v Kranju avgusta obljublja tekmo leta, za svoje minulo delo pa je že prejel srebrno značko.

VILMA STANOVNIK

Kranj – V nedeljo, 22. avgusta, ob 7. uri se bo v središču Kranju začela nova ultramaratonska tekaška preizkušnja. Slovenski 12-urni tek bo potekal na krožni trasi, ki je dolga 1.292 metrov ter ima mednarodni certifikat. Tekači lahko izberejo tudi krajšo različico, to je šesturni tek, s startom ob 13. uri.

»V Kranju pričakujemo okoli 150 tekačev, ki se bodo podali na obe preizkušnji. Prijavljeni so že tako domači tekači kot tekači iz tujine. Zanimanje tujih tekačev za udeležbo na tekmi je res veliko, vendar zaradi koronavirusa odlašajo s prijavo do zadnjega dne,« v imenu organizatorjev pravi vodja tekmovanja Klemen Boštar. Organizacija bo tokrat potekala pod okriljem Atletskega kluba Ultramaraton Slovenija, soorganizator pa je Zavod za kulturo in turizem Kranj. »Zelo smo ponosni,

saj smo pred dnevi prejeli srebrno značko Mednarodne zveze ultramaratoncev. S tem tekma dobiva veljavo tudi na mednarodni ravni, prav tako pa je dokaz, da gre za kakovostno organiziran tekaški dogodek. V Sloveniji je to za zdaj edina tekma s takim priznanjem,« je tudi povedal Klemen Boštar in pojasnil, da so na dogodek res dobro pripravljeni. Tekmovalci bodo startne pakete lahko prevzeli že v soboto, 21. avgusta, zvečer, organizator pa bo poskrbel tudi za možnost testiranja na prizorišču, saj morajo tekmovalci izpolnjevati enega od pogojev PCT. »Vabljeni, da se čim prej prijavite ter plačate prijavnino, saj si s tem morate zagotoviti tudi lepe nagrade,« še dodaja Boštar in poudarja, da vsak teden prirejajo nagradne igre, v katerih lahko zadenete superge in druge sponzorske nagrade. Prijavite se lahko na spletni strani <https://slo12.run>.

Najboljši športni plezalci znova v Kranju

Kranj – Po lanskem tekmovalnem premoru, ko je bila izpeljana le ena tekma v svetovnem pokalu v športnem plezanju, je letos že skoraj vse po starem. Tekmovalna sezona je v polnem zamahu, v Kranju se bo 3. in 4. septembra zbrala elita športnih plezalcev. »Kranjska stena gosti tekme svetovnega pokala v športnem plezanju že četrto stoletja. Letošnjo organizacijo tekme bo še dodatno narekovala situacija v zvezi s covidom-19, saj je poleg trenutnih pogojev za izvedbo, ki veljajo v Sloveniji, treba spoštovati tudi protokol mednarodne zveze IFSC, ki narekuje dodatne pogoje. Vsekakor se po lanskem izpadu večine tekem po vsem svetu veselimo, da se tekmovalci in gledalci ponovno vračajo na velike športnoplezalne dogodke tudi pri nas,« je povedal generalni sekretar Planinske zveze Slovenije Damjan Omerzu.

Začelo se je državno prvenstvo v odbojki na mivki

Kranj – Z včerajšnjimi kvalifikacijami se je začelo Zavarovalnica Sava državno prvenstvo v odbojki na mivki. Glavni del turnirja s tekmovalcem po skupinah je na sporedu danes od 9.30 dalje na igriščih v Preddvoru in na parkirišču Stara Sava. Četrtninalni obračuni bodo potekali med 16.00 in 22.30. Polfinalne tekme se bodo zvrstile jutri med 9.00 in 12.30, žensko in moško srečanje za tretje mesto bosta ob 18.30 oziroma ob 19.30, ženski finale bo ob 21., moški pa ob 22. uri. Organizatorji iz Odbojarskega kluba Triglav na državnem prvenstvu pričakujejo 28 dvojic.

Konec tedna reli v Železnikih

Železniki – Z današnjim ogledom proge se začenja osmi Rally Železniki. Tokrat bo potekal v dveh delih. Prvi tekmovalni dan bo jutri popoldne, na sporedu pa sta dvakrat po dve hitrostni preizkušnji (Podlonk in Stari vrh). Drugi tekmovalni dan se bo začel v nedeljo zjutraj, ko sta na sporedu prav tako dve hitrostni preizkušnji (Sorica in Dražgoše), vendar s tremi ponovitvami. Cilj bo v zgodnjih popoldanskih urah, razglasitev rezultatov pa načrtujejo nekaj po 26. uri. Skupno število prevoženih dirkalnih kilometrov je okoli sto. Reli šteje za Državno in Pokalno prvenstvo Republike Slovenije, Mitropa pokal in Hrvaško prvenstvo. Rally Železniki je tretji slovenski reli v letošnji sezoni, na startni listi pa je dvainosemdeset posadk. Organizatorji iz Športnega društva Omikron plus opozarjajo tudi na zaprtje cest, domačine in obiskovalce pa prosijo za razumevanje.

V Kranju močna konkurenca

Kolesarski klub Kranj je organizator jutrišnjega atraktivnega kriterija po ulicah Kranja, ki bo štel za državno prvenstvo, v nedeljo pa je na sporedu najstarejša slovenska mednarodna kolesarska dirka, že 53. Velika nagrada Kranja – Memorial Filipa Majcna, ki bo potekala po Kranju in okolici, najzanimivejši pa bo vzpon po Jelenovem klancu.

VILMA STANOVNIK

Kranj – V gorenjski prestolnici je vse pripravljeno za vroč kolesarski konec tedna, ki ga znova pripravljajo v Kolesarskem klubu Kranj. Program se bo začel že jutri popoldne ob 14.30 s kriterijem po ulicah Kranja, ko bodo nastopili dečki, deklice, mlajši in starejši mladinci in mladinke ter ženske. Vmes bodo na svoj račun kot vsako leto prišli tudi otroci (18.30), ki še ne trenirajo kolesarstva, pa tudi trenerji in spremljevalci (19.15). Ob 21. uri bo sledil nočni kriterij za člansko kategorijo, prav tako za naslove državnega prvaka. Prav ta dirka je vedno pravi kolesarski spektakel za gledalce. Po njej bosta sledili razglasitev najboljših v vsaki kategoriji in podelitev majic najboljšim.

V nedeljo ob 13.30 bo start Velike nagrade Kranja – Memoriala Filipa Majcna, To je najstarejša slovenska mednarodna kolesarska dirka, ki poteka pod okriljem mednarodne kolesarske zveze UCI, tokrat pa bo že njena 53. izvedba. Trasa poteka v okolici Kranja, krog je dolg 12,1 kilometra, začne in konča pa se na Koroški cesti pred

Na nedeljski Veliki nagradi Kranja – Memorialu Filipa Majcna se obeta močna konkurenca, najbolj atraktivni pa bodo vzponi po Jelenovem klancu. / Foto: Gorazd Kavčič

hotelom Creina. Še zlasti zanimiv bo vzpon po Jelenovem klancu, po katerem so dirke v Kranju znane. Kolesarji ga bodo prevzeli kar 13-krat.

»Na startu nedeljske dirke bo vseh 29 prijavljenih ekip, saj nobena od njih nstopa ni odpovedala. To pomeni 176 kolesarjev iz osmih držav. Pričakujemo štiri zelo dobre ekipe iz Italije, v katerih redno vzgajajo kolesarje s profesionalno kariero. Med najbolj zvenečimi imeni je

Davide Rebellin, ki je sicer starejši kolesar, vendar je zmagal na nekaj velikih dirkah. Prav tako pričakujemo vse avstrijske ekipe, dve dobri slovaški ekipi, dobro češko in madžarsko ekipo pa tudi ekipe iz Srbije in Hrvaške. Seveda je na startni listi tudi pet slovenskih ekip. Konkurenca bo tako zelo dobra in pestra,« pravi direktor dirke Matjaž Zevnik, ki je tudi trener domače ekipe KK Kranj.

»Od naših fantov pričakujem borbo za vrh. V ekipi so

vsaj štiri zelo dobri kolesarji na čelu z Jako Primožičem, Nikom Čemažarjem, Martinom Lavričem in Urošem Repšetom, ki je konec tedna zmagal na dirki na Pokljuki. Dokončno bom ekipo zbral po sobotni kriterijski dirki,« dodaja Matjaž Zevnik, ki je vesel, da bo na dirki nastopila tudi odlična ekipa slovenske reprezentance na čelu s Kristijanom Korenom, Gregom Boletom, Janijem Brajkovičem, Matejem Drinovcem in Žigo Jermanom.

Domžale na Finsko brez prednosti

Tretji letošnji evropski obračun nogometašev Domžal se je zaključil z neodločenim izidom, zato na povratno tekmo z ekipo Honka Espoo na Finsko odhajajo z načrtom, da bodo učinkovitejši.

VILMA STANOVNIK

Domžale – Minuli torek so nogometaši Domžal odigrali drugo domačo tekmo v letošnji evropski sezoni. Po uspehu v Luksemburgu je bil njihov nasprotnik finski prvotigaš, ekipa Honka Espoo.

Dvoboj ob Kamniški Bistrici se je končal z rezultatom 1 : 1. Tokrat je za rumene zadel Arnel Jakupović, pri gostih pa je izid poravnal Jean Marie Dongou. O napredovanju v tretji predkrog Konferenčne lige UEFA Europa (UEFA Europa Conference League) bo tako odločala tekma na Finskem, ki bo odigrana prihodnji četrtek.

»Dvoboj je potekal po pričakovanjih. Nasprotnik, ki rad drži žogo, je poskušal s protinapadi in po zaslugi tega je tudi prišel do nekaj zrelih priložnosti. Dobro so bili postavljeni in težko jih je

Nogometaši Domžal so na drugi domači evropski tekmi proti ekipi Honka Espoo iztržili neodločen rezultat.

bilo prebiti. Na drugi strani smo morali biti potrpežljivi in vztrajni. Do zaključkov smo uspeli priti že v prvem polčasu, a nenatančno. V nadaljevanju smo dosegli gol

za vodstvo, nato pa je zaradi naivnosti in neizkušenosti določenih igralcev prišel izenačujoči zadetek,« je po tek srečanja na kratko opisal glavni trener Domžal Dejan

Djuranović, ki ekipo že pripravlja za povratno tekmo v četrtek na Finskem. »Mislim, da bo Honka tudi na drugi tekmi prikazala podobno predstavo. Oboji potrebujemo zmago, zato kalkulacij na Finskem ne bo. Učinkovitost je pogojena s kvaliteto in s pravimi rešitvami ter kvalitetnimi zaključki. Takoj na začetku sezone je težko biti v idealni formi, zato sem prepričan, da bo s tekmami prišla tudi učinkovitost pred vrati tekme,« pred novo evropsko predstavo razmišlja Djuranović.

Že ta konec tedna pa se z drugim krogom nadaljuje tekmovalje v Prvi ligi Telemach. Nogometaši Kalcerja Radomlje bodo v nedeljo ob 17. uri v Domžalah gostili Olimpijo, Domžale pa se bo v nedeljo ob 20.15 v Ljudskem vrtu pomerile z Mariborom.

Vsaka kriza prinese tudi nove priložnosti

»Bili smo odprti zanje in imeli smo zaupanje vase ter samozavest, zaradi katerih smo z dvema zelo prebojnima produktoma, torej plovilom Elan GT6 in zložljivo smučko Voyager, prišli na trg prav v epidemijskem letu,« pravijo v Elanu, kjer razmeram navkljub z optimizmom gledajo v prihodnost.

MARJANA AHAČIČ

Begunje – Družba Elan iz Begunj je iz z epidemijo zaznamovanega leta 2020 izšla z relativno dobrimi poslovnimi rezultati, predvsem pa z izkušnjo, da je s premišljenim, a hitrim odzivom na spremenjene razmere tudi krizo mogoče obrniti sebi v prid.

O rezultatih preteklega leta, trenutnem dogajanju in načrtih za prihodnost smo se pogovarjali z Leonom Korošcem, direktorjem zimске divizije in podpredsednikom skupine Elan.

Na poslovanje v lanskem letu je tako kot povsod na svetu tudi v Elanu močno vplivala epidemija covid-19.

Leto 2020 je bilo vseka kor leto, ki ga ne bomo pozabili. Leto pred tem je bilo za skupino Elan precej uspešno, saj smo dosegli kar 95 milijonov evrov prihodkov. V letu 2020 smo nato predvsem zaradi vpliva epi-

kompozite za vetrne elektrarne in kjer smo tik pred vstopom v dva nova posla, navtična divizija, v okviru katere izdelujemo in tržimo jadralnice, ter Elan Inventa kot opremljevalec športnih dvoran.

Glede ne to, kdaj se je epidemija začela, se je njen vpliv kratkoročno najbolj poznal pri navtičnem programu, saj je bilo to ravno v času glavnih dobavnih rokov za plovila. Po drugi strani pa se je prav navtični program letos zelo uspešno začel pobirati, tako da imamo letošnje proizvodnje praktično razprodano. Reakcija kolegov, ki so epidemiji navkljub vztrajali pri lansiranju novih produktov, se je izkazala za pravilno. V koronskem obdobju smo tako na trg pripeljali Elan GT6, najprestižnejšo Elanovo plovilo do sedaj, ki smo ga razvili skupaj s studiom FA Porsche iz Avstrije in za katerega smo dobili nagrado red dot. Postal je eden od nosilnih stebrov prodaje.

Evropi, na naših petih ključnih trgih, v Nemčiji, Avstriji, Italiji, Franciji in Švici, praktično ni bilo smučanja. Evropskega smučarskega turizma ni bilo, kar je pomenilo tudi, da se je v Evropi prodalo zelo zelo malo smučič. Pozitiven preobrat se je zgodil v ZDA in Kanadi, kamor je letos usmerjen bistveno večji del posla kot kadarkoli prej.

Ob tem smo na evropski trg pripeljali zložljivo smučko in pospešili razvoj turnih smučič. Turna smuka je bila med epidemijo zelo popularna, mi pa smo že februarja letos na trg lansirali nekatere novosti, ki smo jih sicer razvijali za sezono 2021/22. Porast naročil v teh kategorijah je dober.

Kako so se na popolnoma nove razmere odzvale druge divizije podjetja?

Zelo podobno. Tudi pri diviziji kompozitov so nas razmere prisilile v hitro iskanje novih priložnosti. Poleg proizvodnje delov za vetrne elektrarne smo vstopili v popolnoma nov segment, kjer smo tudi razvojni dobavitelj: gre za dvizžne strehe tako imenovanih vanov, vse bolj priljubljenih manjših avtomobov. Prav avtomodom se je, kot lahko opazimo, v času epidemije močno dvignila priljubljenost, tako da nam ta segment že predstavlja pomemben del prodaje. Pričakujemo, da bo v prihodnosti delež še naraščal.

Novo področje v diviziji kompozitov, ki v prvi fazi še ne prinaša prihodkov, pa je začetek razvojnega sodelovanja s podjetjem Pipistrel pri projektu brezpilotnega transportnega letala. Verjamemo, da bo to v prihodnje še zelo zanimiv posel, ki pa je za zdaj še v prototipni fazi.

Leon Korošec, direktor zimskošportne divizije in podpredsednik skupine Elan

V Elanu Inventa dogajanje verjetno ni bilo tako turbulentno?

Inventa je bolj vezana na infrastrukturne projekte dvoran, pa tudi podjetje samo je dovolj fleksibilno, da si je našlo veliko novih projektov v tujini – v Nemčiji, Švici in Skandinaviji, tako da kaže dobro.

Kaj ste se torej v smislu reševanja in prepoznavanja izzivov in težav naučili v epidemiji?

Naučili smo se, da se je treba odzvati hitro, čeprav morda tisti hip še nimaš vseh informacij. Reagirati je treba hitro in odločno ter obenem poskušati čim bolj vztrajati pri hitrih, a premišljenih odločitvah. Takšen način dela je v času epidemije predstavljal tudi dobrodošlo stabilnost za zaposlene – in to v situaciji, ki je bila sama po sebi izjemno nestabilna za vse.

Naučili smo se tudi, da vsaka kriza prinese nove

Gre za trende, ki so se obrnili v pozitivnem smislu. Tudi ko je bilo najhujše, so ljudje iskali stik z naravo, se celo bolj kot prej ukvarjali s športom. V marsikateri šport so prišli novi uporabniki, zato verjamemo, da dejstvo, da smo prav v športnem poslu, za nas pomeni zelo lepo perspektivo za naslednjih nekaj let, tako na zimskošportnem kot navtičnem področju. Že kratkoročno pa je navtika postala zelo zanimiva možnost preživljanja dopusta, tudi zaradi dokajšnje izoliranosti in samostojnosti, ki jo ponuja. Ob tem del potrošnikov svoja sredstva iz nakupa potovanj preusmerja v nakup trajnejših dobrin za preživljanje prostega časa, med njimi pa so tudi plovila in avtomobili.

Pri diviziji kompozitov pa gre po našem mnenju za zelo zanimiv material prihodnosti, ki se bo vedno več uporabljal v različnih industrijah kot nadomestek kovine ali kakšnih drugih materialov, to pa nam omogoča, da ponudbo s proizvodnih komponent za vetrne elektrarne širimo na karavaning, letalstvo in druge branže, ki so zagotovo zanimive za ta tip produktov.

In ne nazadnje – Elan Inventa z nosilnim produktom zložljivih fleksibilnih tribun naslavlja ravno izziv tradicionalnih prireditvenih dvoran, ki so bile doslej preveč enostransko usmerjene. Tu imamo produkt Transflex mobilnih tribun, s katerimi je objekte mogoče prilagoditi več različnim dogodkom; in tudi tu, o tem sem prepričan, gremo v pravo smer. Vsekakor smo z vsemi Elanovimi divizijami v dejavnostih, za katere trdno verjamemo, da imajo perspektivo tudi v prihodnje.

»Nismo čakali, da se bo situacija izboljšala; saj niti nismo mogli vedeti, ali se sploh bo. Imeli smo nekaj novega in verjeli smo, da je primerno za trg. V to smo zaupali in šli naprej.«

demije na vseh programih beležili približno podoben upad, tako da smo leto kot skupina zaključili s 70 milijoni prihodkov. So pa obeti za 2021 spet boljši; na številke iz 2019 se sicer še ne bomo vrnili, se pa jim bomo zagotovo poskušali čim bolj približati.

Kateri segment je epidemija najbolj prizadela?

Elan ima štiri ključne programe: zimskošportni, ki predstavlja približno polovico prihodkov, divizija kompozitov, ki dela napredne

Izkusili smo torej, da je treba verjeti v nove produkte. Morda nam je kot podjetju pri tem lažje zato, ker smo vendarle že 75 let na trgu. Šli smo skozi marsikateri izziv in marsikatero tržno situacijo, kar nas je izbrusilo in utrdilo v tem, da verjamemo vase, predvsem v razvoj novih produktov, ne glede na to, ali smo v dobrem ali v slabem letu.

Je bilo podobno tudi pri zimskošportnih programih?

Nismo pričakovali, da bi se lahko zgodilo, kar se je: v

Gorenjski organizaciji s certifikatom

Certifikat Družbeno odgovoren delodajalec sta pred kratkim prejela tudi Fraport Slovenija in Center za usposabljanje, delo in varstvo (CUDV) Radovljica.

ALEŠ SENOŽETNIK

Kranj – Za pridobitev certifikata, ki ga skupaj z Gospodarsko zbornico Slovenije, Združenjem delodajalcev Slovenije ter Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije podeljuje Ekvilib Inštitut, se je doslej odločilo

že več kot 110 podjetij in organizacij.

Nedavno sta pristopni certifikat pridobila tudi Fraport Slovenija in CUDV Radovljica. Po besedah Primoža Primožiča, strokovnega sodelavca za varstvo okolja v Fraportu, pričakujejo, da bodo z dodatnimi ukrepi še

nadgradili dosedanje družbeno odgovorne aktivnosti ter s tem dosegli še večje zadovoljstvo zaposlenih in drugih deležnikov, s katerimi soustvarjajo mrežo, naravnano k trajnostnemu razvoju. Kot dodajajo v Fraportu, so v postopku pridobivanja certifikata med drugim

uvredli ukrepe s področja organizacijskega delovanja, varovanja okolja in socialne varnosti zaposlenih. Kot menijo pri upravljavcu brniškega letališča, ima certificiranje pozitivne učinke na delovanje podjetja, zaposlene, okolje, poslovne partnerje in tudi širšo skupnost.

V CUDV Radovljica so se osredotočili na področje krepitve varnosti in zdravja pri delu. Njihovo temeljno poslanstvo je ustvarjanje pogojev za stalen razvoj in kakovostno življenje uporabnikov, zato si to želijo doseči tudi pri zaposlenih. Kot je dejala Maja Debeljak iz kadrovske službe, bodo delovna mesta načrtovali v skladu z ergonomskimi načeli, zaposlenim bodo nudili psihološko svetovanje in pomoč, spodbujali bodo vadbo, organizirali zdravstvene preglede ...

Kot poudarjajo podeljevalci, je pridobitev certifikata

eden od načinov, kako se lahko delodajalci učinkovito lotijo aktualnih izzivov na področjih usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja, varnosti in zdravja pri delu, izvajanja aktivnosti za družbeno odgovornost in trajnostni razvoj ter medgeneracijskega sodelovanja. Še posebno v času epidemije covid-19 bodo družbeno odgovorna podjetja, ki težijo k zadovoljstvu zaposlenih, boljši organizacijski kulturi in klimi ter zagotavljanju varnega in zdravega delovnega okolja, lažje in hitreje premagala negotovo obdobje.

V visokogorju še vedno nujna zimska oprema

SIMON ŠUBIC

Kranj – Gorski reševalci so letos do torka posredovali skoraj tristokrat, kar samo potrjuje, da so razmere v gorah še vedno izjemno zahtevne. O tem govori tudi podatek, da je do torka v gorskih nesrečah izgubilo življenje že petnajst planincev, v celotnem lanskem letu pa šestnajst, opozarjajo v Gorskem reševalni zvezi Slovenije. »Gorski reševalci ponovno opozarjamo vse, da se na turo v hribe dobro pripravite, da uporabljate primerno opremo in da svoj cilj izberete glede na svoje psihofizične sposobnosti. Kljub temu da smo sredi poletja, pa je v visokogorju še vedno nujna zimska oprema,« so podarili.

Samo v ponedeljek je dežurna ekipa za reševanje v gorah v sestavi gorski reševalec letalec, zdravnik gorski

reševalec, posadka helikopterja Slovenska vojska in policist gorske enote policije posredovala kar petkrat. V Debelakovi smeri v Veliki Mojstrovki so reševali alpinistko, na katero je padel kamen, pod Malim vrhom se je pri sestopu poškodovala planinka, na vrhu Matajurja si je pohodnik zlomil nogo, na poti od Krnskih jezer proti Lepeni pa so s helikopterjem pobrali obnemoglega planinca. Prav tako v ponedeljek so s poti iz Žrela proti Storžiču odpeljali tudi truplo, na katero je naletel pohodnik.

Dežurna ekipa gorskih reševalcev z Brnika je ob tem v sredo posredovala na gori Kotlički v Kamniško-Savinjskih Alpah, kjer je omagal planinec, enako se je zgodilo planincu na območju Bovškega Gamsovca, na Komni pa si je planinka poškodovala gleženj.

Ta teden so gorski reševalci imeli tudi zahtevna reševanja z vtirom. / Foto: posnetek zaslon (GRZS)

Roblekova ni več predsednica sodišča

◀ 1. stran

»V ponedeljek, 19. julija, na prvi dan mojega dopusta po enem letu, je moja pooblaščenka prejela sodbo Vrhovnega sodišča RS, s katero je moj tožbeni zahtevek zavrnilo. S tem dnem sem razrešena z mesta predsednice Okrožnega sodišča v Kranju. Nemudoma sem obvestila predsednika Višjega sodišča v Ljubljani, ki je že imenoval začasno predsednico, sedanjo podpredsednico Špelo Jakopic,« je povedala Roblekova.

Kot smo že poročali, je Sodni svet konec lanskega leta Roblekovo razrešil s funkcije predsednice kranjskega okrožnega sodišča na podlagi določila zakona o sodiščih, ki razrešitev predsednika sodišča predvideva v primeru, če zadev sodne uprave ne opravlja v skladu s predpisi ali merili za kakovost dela sodišč ali če jih ne opravlja pravočasno. Razlogi za razrešitev so bile večletne nepravilnosti pri uvrščanju dvanajstih sodnikov v previsoke plačne razrede. Kot pravi Roblekova, je do napake, ki jo je odkrila sama, prišlo, ker je zapala direktorici sodišča in vodji kadrovske službe, da se je na tem področju praksa

Janja Roblek je bila v ponedeljek razrešena z mesta predsednice Okrožnega sodišča v Kranju. / Foto: arhiv GG

spremenila. Nastala finančna škoda je bila povrnjena, del jo je poravnala tudi Roblekova sama, čeprav pri njej do nepravilnosti ni prišlo.

V Sodnem svetu so po sklepu o razrešitvi za Gorenjski glas pojasnili, da je določanje plač sodnikom na podlagi njihovega pravnega in zakonitega uvrščanja v plačne razrede neposredna odgovornost predsednika sodišča, predmet zakonitega poslovanja s proračunom sodišča pa

je eden od pomembnejših in občutljivejših vidikov neodvisnega položaja sodnikov. Neupoštevanje zavezujočih predpisov na tem področju v daljšem časovnem obdobju je zato okoliščina, ki je po oceni sodnega sveta ni bilo mogoče spregledati pri presoji obstoja razlogov za razrešitev, še posebej ob dejstvu, da je tako ravnanje odstopalo od prakse vseh drugih okrožnih sodišč, so navedli. »Tega ne spremeni

dejstvo, da se je v konkretnem primeru predsednica sodišča na ugotovljene nepravilnosti odzvala na etičen in odgovoren način ter prevzela konkretno odgovornost, kar sicer za primer ugotovljene nezakonitosti predvideva 3.a člen Zakona o sistemu plač v javnem sektorju, ki določa ravnanje v primeru nezakonitost izplačanih zneskov plač in obveznost povrnitve škode, ki je v zvezi s tem nastala,« so še razložili.

Vijugal po avtocesti

Vodice – V torek pozno zvečer so policisti prejeli obvestilo občana o nezanesljivi vožnji na gorenjski avtocesti med Povodjem in Vodici. Policisti so voznika izsledili in ustavili. Povabili so ga na preizkus alkoholiziranosti, ki je pokazal, da je vozil pod vplivom alkohola; rezultat je bil 1.1 mg/l alkohola v izdihanem zraku. Petinštiridesetletnega voznika so pridržali, v nadaljevanju postopka pa bodo zoper njega podali obdolžilni predlog na pristojno sodišče. Vozite le trezni, svetuje policija. Če ste uživali alkohol, naj vozi kdo, ki alkoholnih pijač ni užival, ali uporabite javna promet.

V povprečju je vsako leto enajst utopitev

Največ utopitev se zgodi na neurejenih kopališčih in na tekočih vodah, predvsem zaradi zdrsov, kopanja pod vplivom alkohola, naravne smrti, manj zaradi neznanja ali slabega znanja plavanja.

SIMON ŠUBIC

Ljubljana – Čeprav rekreacija na, v in ob vodi ugodno vpliva na zdravje in dobro počutje, je treba vedeti, da je voda lahko tudi izredno nevarna in je ne smemo podcenjevati, je na sredini novinarski konferenci ministrstva za obrambo opozorila Mojca Zupan, vodja sektorja za preventivo in načrtovanje Uprave za zaščito in reševanje. V Sloveniji se sicer število utopitev zmanjšuje, v povprečju pa jih še vedno zabeležijo enajst na leto, je podarila. »Največ utopitev se zgodi na neurejenih kopališčih in na tekočih vodah, predvsem zaradi zdrsov, kopanja pod vplivom alkohola, naravne smrti, manj zaradi neznanja ali slabega znanja plavanja,« je povedala in dodala, da je za svojo varnost

najbolj odgovoren vsak sam.

Prvi in glavni pogoj za varno kopanje je dobro znanje plavanja ter poznavanje in upoštevanje osnovnih varnostnih napotkov, pravi Zupanova. Med drugim v vodo ne gremo, če se počutimo slabo, s polnim ali praznim želodcem ali pod vplivom alkohola. Če je telo pregreto, ne skačemo v vodo, prav tako ne v kalno ali plitvo vodo. Svojega plavalnega znanja in vzdržljivosti ne precenjujemo. Kopanje ob nevihti je nevarno, izogibajmo se tudi nevarnim in nepreglednim mestom, močnim tokovom in vodnim vrtincem. »Otrok v bližini vodnih površin nikoli ne puščamo brez nadzora, niti v zelo plitvi vodi,« podarja Zupanova.

Kopanje je lahko varno le na bazenskih in urejenih naravnih kopališčih

Če je telo pregreto, ne skačemo v vodo, prav tako nikoli ne skačemo v kalno ali plitvo vodo, svetujejo pristojni.

z upravljavci, kjer imajo usposobljene reševalce iz vode. A kopamo se tudi na kopalnih območjih ob morju, rekah ali jezerih, kjer za varnost kopalcev posebej ni poskrbljeno, je pa območje označeno z opozorilnimi tablam, nadzorovana je tudi

kakovost kopalne vode. Kopanje v zapuščenih gramoznicah, ribnikih, vodnih zbiralnikih in drugih ne nadzorovanih vodnih površinah ni priporočljivo, ponekod je celo prepovedano. Tudi kakovost kopalne vode je tam lahko vpra-

šljiva in se tudi ne preverja. »Če opazimo, da se nekdo utaplja ali mu grozi nevarnost utopitve, je prvo pravilo, da ostanemo mirni, preudarni in razsodni. Pomagamo po svojih močeh in sposobnostih. Če bi pri tem ogrozili lastno varnost ali varnost drugih, potem se reševanja raje ne lotimo, ampak čim prej pokličemo pomoč na številko za klic v sili 112,« še svetuje Zupanova.

Romana Lah iz Inšpektorata za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami je povedala, da letno opravi povprečno 116 nadzorov nad urejenimi kopališči, 25 nadzorov nad izposojevalci plovil in 32 nad organizatorji raftingov, soteskanj in podobnih vodnih dejavnosti. Nadzori so nenapovedani, stanje pa ocenjujejo kot dobro.

**KURILNO
OLJE**

DATRIS

GREJE MOČNEJE

080 2341

Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
ZGODBE
RAZGLLED

Starejši se počutijo, kot bi stopili v čas svojega otroštva

V letu okroglih obletnic ima posebno mesto tudi obletnica odprtja Oplenove hiše, muzejske domačije, ki stoji v središču slikovite, s kozolci obdane vasi Studor v Zgornji Bohinjski dolini. Obiskovalce po njej prijazno popelje prva soseda in oskrbnica Barbara Resman.

MARJANA AHAČIČ

Vse od 21. junija 1991, ko je bila preurejena v muzej bivalne kulture z začetka 20. stoletja in odprta za javnost, zanjo skrbi družina Resman. Delo oskrbnice je pred nekaj leti za svojimi starši, najprej mamó Silvo in nato očetom Gregorjem, prevzela sedanja oskrbnica Barbara Resman.

Tri hčere

Kot pove gostoljubna oskrbnica in kot lahko preberemo v lični zgibanki, ki jo je pripravil Gorenjski muzej, je bila Oplenova hiša zgrajena na začetku 19. stoletja. Njen lastnik je bil takrat Johan Oplen, po katerem je hiša tudi dobila

domače ime. Leta 1883 je lastnik hiše postal Andrej Žmitek, ki so se mu v zakonu z Marijo rodile tri hčere: Marija, Helena in Ivanka. »Od Žmitkove smrti leta 1906 v hiši ni bilo več moškega gospodarja,« pove oskrbnica Barbara, tudi prva soseda Oplenove domačije. Hčere se niso poročile, in ko se je leta 1974 zadnja stanovalka preselila k sorodnikom, je hiša ostala prazna. Z namenom, da jo preuredi v muzej, jo je kupila tedanja Občina Radovljica.

Oskrbniki, družina Resman

»Oče je imel od vsega začetka ključke od hiše,« se spominja Barbara. »Vedno je govoril, da je hišo vredno

ohraniti, ker je zanimiva, zaradi česar bo v vas privabljala turiste,« pove s svojim značilnim širokim nasmehom.

In res si hišo z zanimanjem ogledujejo obiskovalci od blizu in daleč, kakih dva tisoč jih beležijo vsako leto. »Prejšnja leta so prevladovali tujci, predvsem Angleži in Nemci, lani pa so zaradi epidemije in zaprtih mej seveda večinoma prihajali Slovenci.

Obiskovalci navdušeni nad domačnostjo

Letos se vračajo tudi tuji obiskovalci. Angležev še ni, Nemcev je manj kot prejšnja leta, prihajajo pa Čehi, Madžari in Poljaki, ki so prej bolj redko zašli v Bohinj.

»Navdušeni so nad preprostostjo in domačnostjo hiše in nad tem, da je tu res vse po starem,« razloži Barbara. »Sploh starejši so pogosto prav ganjeni, ko vstopijo v hišo. Kot da bi se vrnili v svojo mladost, pravijo, da se počutijo.«

Pridne, čiste in glasne

Mlajši, pravi, pa so seveda najbolj navdušeni nad straniščem »na štrbunk«. »Mlade generacije si skorajda ne znajo predstavljati, da v hiši nikoli ni bilo vodovodne napeljave. Vso vodo so ženske

Oplenova hiša je bohinjka domačija stegnjenega tipa, ki pod skupno streho združuje stanovanjske prostore. Dovoz od mostu na skedenj nad hlevom je speljan mimo bivalnega dela, ker je bohinjka posebnost, so v brošuri pojasnili v Gorenjskem muzeju.

Črna kuhinja z vsem potrebnim za kurjenje in kuhanje; Oplenova hiša je ena redkih, ki ima tako odprto ognjišče kot krušno peč.

iz grabna ali vaškega korita prinesle v škafih na glavi. Gospa je bila, po pripovedovanju, tako spretna, da si pri tem sploh ni pomagala z rokami. Tisti, ki so jih poznali, vedo povedati, da so vse štiri veliko dale na čistočo. Menda so dvakrat tedensko poribale vse, kar je bilo lesenega v hiši.«

Pa še po nečem so jih poznali, pravi oskrbnica Barbara. Da so bile kar glasne. »Sosedje so imeli včasih občutek, da ves čas samo vpijejo druga na drugo. Pa niso, le glasno so govorile ...«

Barbara Resman, prva soseda in oskrbnica hiše, v uniformi, »ta boljšem« oblačilu bohinjkih žena v sredini prejšnjega stoletja.

Pogovor

Diamantni maturanti Maj Marcel Škof, Maruša Kristan in Pia Kristanc ... **Stran 14**

Zgodbe

Aleš Petek – Blejec, ki se na Jezerskem dobro počuti ... **Stran 15**

Kultura

Slavnostna seja ob 110. obletnici ustanovitve Fotografskega društva Janez Puhar ... **Stran 16**

Od petka do petka

Ustavno sodišče je presodilo, da so bili vladni odloki, s katerimi so med epidemijo prepovedovali ali omejevali shode, neskladni z ustavo. / Foto: Gorazd Kavčič

Marko Boris Andrijačič je novi minister brez listnice, pristojen za digitalno preobrazbo. / Foto: Ukrom

Judovski kulturni center Ljubljana in nemško veleposlaništvo sta podpisala dogovor o sofinanciranju obnove kulturnega centra. / Foto: Nemško veleposlaništvo

Prepoved javnih shodov neskladna z ustavo

SIMON ŠUBIC

Vladna prepoved shodov neustavna

Ustavno sodišče je pred dnevi odločilo, da so bili vladni odloki o omejitvi gibanja in združevanja zaradi preprečevanja širjenja covid-19 v delu, v katerem so prepovedovali shode oziroma jih omejevali na do deset udeležencev, neskladni z ustavo, saj ni bilo izkazano, da bi bila takšna omejitev nujna. Ob tem je sklenilo, da ima ugotovitev neskladnosti učinek razveljavitve. Po presoji ustavnega sodišča je popolna prepoved shodov pomenila izjemno hud poseg v pravico do mirnega zbiranja in javnih zborovanj. Tudi prepoved neorganiziranih shodov je pomenila hud poseg v ustavno pravico do mirnega zbiranja, saj ravno neorganizirani shodi najbolj omogočajo takojšen ter neposreden odziv posameznikov na aktualne dogodke. Prav tako je splošna omejitev števila udeležencev shodov na do deset oseb, ki je veljala dober mesec, po oceni sodišča močno posegla v pravico do mirnega zbiranja in javnih zborovanj. Po navedah sodišča je iz primerjave ureditev v drugih državah razvidno, da obstaja cela paleta ukrepov, s katerimi je mogoče preprečevati širjenje nalezljivih bolezni na

shodih in ki manj posegajo v pravico do mirnega zbiranja. Notranji minister Aleš Hojs je dejal, da bodo spoštovali odločbo ustavnega sodišča glede neskladnosti vladnih odlokov o omejevanju gibanja. Sprašuje pa se, kaj bi bilo za ustavno sodišče ustrezno merilo glede nujnosti omejitev, in pripominja, da so na ustavnem sodišču očitno »poleg vrhunskih pravnikov tudi najboljši epidemiologi«.

Upravno sodišče ugodilo zahtevi STA

Upravno sodišče je ta teden ugodilo zahtevi Slovenske tiskovne agencije (STA) in začasno zadržalo izvrševanje uredbe o opravljanju javne službe STA. Presodilo je, da je STA z njenimi navodili in priloženimi listinami uspelo vsaj verjetno izkazati, da ji bo z izvršitvijo izpodbijane uredbe nastala škoda, ki bo za agencijo težko popravljiva. Sodišče med drugim pravi, da je financiranje STA opredeljeno v 20. členu zakona o STA, zato se vlada kot tožena stran ne more sklicevati, da naj bi z izpodbijano uredbo dala pooblastila za zagotavljanje financiranja Uradu vlade za komuniciranje (Ukom), ter da bodo ob morebitnem zadržanju uredbe zadržani tudi vsi postopki, saj slednji ne bi imel več

pooblastil. Ukrom je v sredo, po začasnem zadržanju izvrševanja uredbe, ponovno zavrnil izplačilo »za domnevno opravljanje javne službe STA v juniju«. Kot so navedli, so bili v to primorani, saj je uredba Ukromu dajala pravno osnovo za financiranje STA. STA letos še ni prejela plačila za opravljanje javne službe.

Andrijačič imenovali za ministra

Državni zbor je pred tednom dni Marka Borisa Andrijačiča imenoval za ministra brez listnice, pristojnega za digitalno preobrazbo. Podprlo ga je 45 poslancev, 44 jih je bilo proti. Na ta položaj ga je predlagal premier Janez Janša, ki je pojasnil, da bo njegova naloga vodenje novoustanovljene vladne službe in koordinacija aktivnosti na področju digitalne preobrazbe znotraj vlade. Premier je pripomnil, da je Evropska komisija pred kratkim potrdila slovenski program za okrevalje in odpornost, znotraj katerega bo naša država v naslednjih mesecih in letih dobila znatna sredstva za digitalno preobrazbo. Andrijačič je kot ključni cilj izpostavil uresničitev čim več od prvih 40 rešitev za digitalizacijo s področij javne uprave, zdravstva, izobraževanja in gospodarstva.

Bruselj o vladavini prava v Sloveniji

Evropska komisija je v torek objavila drugo letno poročilo o vladavini prava v članicah EU. V primeru Slovenije je poudarila zaskrbljenost zaradi zamud pri imenovanju državnih in evropskih delegiranih tožilcev ter slabšanja položaja medijev. V komisiji so ob tem slovenske oblasti tudi vnovič pozvali, naj zagotovijo stabilno financiranje STA.

Nemčija podprla obnovo judovskega centra

V ponedeljek je zanimiva novica prispela iz Ljubljane, kjer sta Judovski kulturni center Ljubljana in nemško veleposlaništvo podpisala dogovor o tem, da bo nemška vlada za obnovo stavbe zagotovila 25 tisoč evrov. Kulturni center se nahaja v petsto let stari stavbi v Križevniški ulici v starem mestnem jedru Ljubljane. Med drugim bo financirana obnova tal v prostorih, ki služijo kot sinagoga/molilnica, muzej in prireditveni prostor. S finančno podporo bo obnova prostorov sinagoge lahko zaključena še v tem letu, tako da bo judovska skupnost prostor ponovno lahko začela uporabljati že pozno jeseni 2021, so sporočili z nemškega veleposlaništva.

Slovinci v zamejstvu (808)

Marjan v ognju slovenske vojne

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Slovinci na Koroškem so se junija in julija z več prireditvami spomnili 30-letnice samostojnosti Republike Slovenije in vojne za Slovenijo. Generalni konzulat Republike Slovenije v Celovcu je priredil pred praznikom slavnostni sprejem, Mohorjeva pa je v Celovcu organizirala na temo samostojnosti Slovenije in odnosa nove države do Slovencev na Koroškem dva pogovora. Prvi je bil konec junija, drugi pa v četrtek, 15. julija. Pod takti voditelja Hanzija Tomažiča, dolgoletnega urednika časopisa Nedelja, so o odnosih med Republiko Slovenijo in Slovenci na Koroškem govorili: dolgoletni kulturni delavec iz Pliberka in organizator sodelovanja krajev in ljudi ob meji Milan Piko, poslanka Zelenih

v avstrijskem zveznem parlamentu Olga Voglauer, slovenska ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu dr. Helena Jaklitsch in direktor Mohorjeve iz Celovca dr. Karol Hren.

Ta dan je bila v Tishlerjevi dvorani Mohorjeve v Celovcu zadnjič na ogled razstava fotografij koroškega Slovenca Marjana Fere o vojni za Slovenijo. Nekatere njegove fotografije so bile vključene tudi v osamosvojitvene razstave v Sloveniji. Marjan se je 27. junija leta 1991 kot edini in dolgoletni poklicni fotograf tedanjega Našega tednika znašel v ognju spopada med slovenskimi policisti in teritorialci ter vojniki Jugoslovanske armade na mejnem prehodu Holmec. Ko je tisti dan na svojem domu v bližnjem Šmihelu

pri Pliberku slišal streljanje, ni pomislil, da gre za resen vojni spopad. Po klicu iz uredništva in časnikarskem občutku, da se morda res dogaja nekaj velikega, pomembnega, je odšel na Holmec in snemal, dokler ga strelji niso prikovali k tlom. Takrat novinarji niso imeli zaščitnih jopičev niti čelad in napisov, da so novinarji in snemalci, kar je njihovo varnost še zmanjševalo. Ko se je v trenutku zatišja dvignil, da bi posnel vojno razdejanje, je zaropotalo. Ena od krogel ga je zadela v čevelj, vendar noge ni poškodovala. Takrat se je zavedel, da gre zares in da je v vojni. Na varnem je bil še, ko je bil na avstrijski strani pri policistih in vojaki, ki so že postavili ovire za primer, če bi jugoslovanska vojska

Marjan Fera na razstavi svojih fotografij o bitki za mejni prehod Holmec in vojni za Slovenijo, ki je bila na ogled v Mohorjevi hiši v Celovcu. Marjanove fotografije, skupaj jih je nad 80.000, so dragocen dokument, ki so izrgale iz pozabe številne trenutke iz življenja Slovencev na Koroškem. Marjanove fotografije si zaslužijo dostojen arhiv.

prestopila mejo. Njegov beg pred strelji, poveljnik avstrijskih policistov ga je ozmerjal za norca, so posneli tudi

kolegi, ki so bili takrat na meji. Tako je postal Marjan tudi sam del zgodbe boja za mejni prehod Holmec.

Po svetu

Igre in Murakami

V Tokiu se prav danes začnajo Poletne olimpijske igre 2020 (32. olimpijada moderne dobe), potekale bodo od 23. julija do 8. avgusta 2021. Prejšnje so bile v Riu (2016), naslednje bodo v Parizu 2024 ...

MIHA NAGLIČ

Šest novih disciplin

Po običajnem razporedu (štiriletni cikel) bi se morale te igre odvijati že med 24. julijem in 9. avgustom 2020, vendar so bile zaradi pandemije prestavljene za eno leto. V uradnem nazivu pa so ohranile letnico 2020. Trajale bodo 17 dni in v tem času bomo pričali kar 339 dogodkov, ki se bodo odvijali v 33 olimpijskih disciplinah na kar 43 prizoriščih. Olimpijske discipline so: vodne discipline (skoki v vodo, plavanje, sinhrono plavanje, vaterpolo), lokostrelstvo, atletika, badminton, baseball (nova disciplina), softball (nova disciplina), košarka, boks, vožnja s kanujem, kolesarske discipline (BMX dirkanje, BMX v prostem slogu, gorsko kolesarjenje in kronometer), jahanje, sabljanje, hokej na travi, nogomet, golf, gimnastične discipline (umetniška gimnastika, ritmična gimnastika, gimnastika na trampolinu), rokomet, judo, karate (nova disciplina), sodobni pentatlon, veslanje, ragbi, jadrnanje, streljanje, rokanje (nova disciplina), športno plezanje (nova disciplina), deskanje na valovih (nova disciplina), namizni tenis, taekwondo, tenis, triatlon,

odbojka v dvorani, odbojka na mivki, dvigovanje uteži, rokoborba. Tudi te igre se bodo sklenile z moškim maratonom, ki pa se bo odvijal v Sapporu. Organizatorji se želijo s to potezo izogniti vročinskemu valu v Tokiu. Glavna zanimivost teh iger je, da bomo na njih prvič spremljali šest novih olimpijskih disciplin: baseball in softball (močno podobna športa), karate, rokanje, športno plezanje, deskanje na valovih. / Po raziskavah javnega mnenja si je zaradi strahu pred novim koronavirusom kar 36 odstotkov Japoncev še tik pred zdajci želelo ponovno preložitev iger, kar 34 odstotkov vprašanih pa bi podprlo dokončno odpoved iger. Nasprotujejo tudi dodatni finančni pomoči organizatorjem, saj bodo igre za mesto Tokio že itak imele dolgotrajne posledice. Finančna škoda, ki so igre prizadejale mestu, znaša okoli 6 milijard evrov, kljub finančni pomoči japonskih oblasti. Celoten proračun iger znaša skoraj 12 milijard evrov ... (Vir: Wikipedija)

Murakami o teku

Zdaj pa preberimo še, kaj je o teku, ki je ena najstarejših olimpijskih disciplin, napisal sloviti japonski pisatelj Haruki Murakami, v

svojem knjižnem eseju o teku. No, porečete morda, v čem bi pa lahko bila povezava med tekom in pisanjem romanov? »Sam sem se o pisanju romanov najtež naučil med vsakodnevnim jutranjim tekom. V naravnem smislu, v fizičnem smislu, v poslovnem smislu. Kje so skrajne meje možnosti? Koliko od diha potrebujem in kje se začne nepotrebno počivanje? Do kod še sega krajsanje zgodbe zavoljo konsistentnosti in kje se začne pretirano krčenje? Do katerih mere se je treba zavedati okolice navzven in do katerih mere se je treba osredotočiti na globine navznoter? Koliko lahko zaupam samemu sebi in kdaj moram podvomiti o svojih sposobnostih? Zdi se mi, da če se ne bi takrat, ko sem se odločil postati pisatelj, odločil tudi za tek na dolge proge, bi bile stvari, ki sem jih do zdaj napisal, verjetno precej drugačne. Kako drugačne? Tega ne morem reči. A verjetno precej ...« S temi besedami razmerje med tekom in pisanjem opredeli pisatelj sam. In doda: »Najdejo se ljudje, ki se takšnim, ki tečejo vsak dan, posmehujejo, češ da hočejo večno živeti. Ampak meni se zdi, da med ljudmi, ki tečejo, ni veliko takih, ki bi to počeli, ker bi hoteli dolgo živeti. Kvečjemu je, po

mojem mnenju, večina takih, ki mislijo, da ni važno, kako dolgo živijo, ampak to, da v svojem življenju, kolikor ga bo, živijo čim bolj polno. Ni isto, če živiš deset let v prazno, ali deset let s točno določenim ciljem pred sabo, in mislim, da tek pripomore k temu, da imaš pred sabo cilj. Znotraj lastnih osebnih omejitev poskusiti čim koristneje izrabiti samega sebe, to je bistvo teka, in obenem metafora za življenje (in v mojem primeru za pisanje). Mislim, da bi se s tem strinjala večina tekačev.« Pisatelj Murakami tudi kot tekač ni kar tako. Pretekel je že celo vrsto maratonov, njegov prvi je bil iz Aten do Maratona, torej izvirni maraton v obratni smeri. Pretekel je tudi stokilometrski supermaraton, 23. 6. 1996, v času 11 ur in 42 minut ... (Vir: Haruki Murakami, O čem govorim, ko govorim o teku, prevedel Aleksander Mermal, Ljubljana, 2011.)

Glavno je, da so

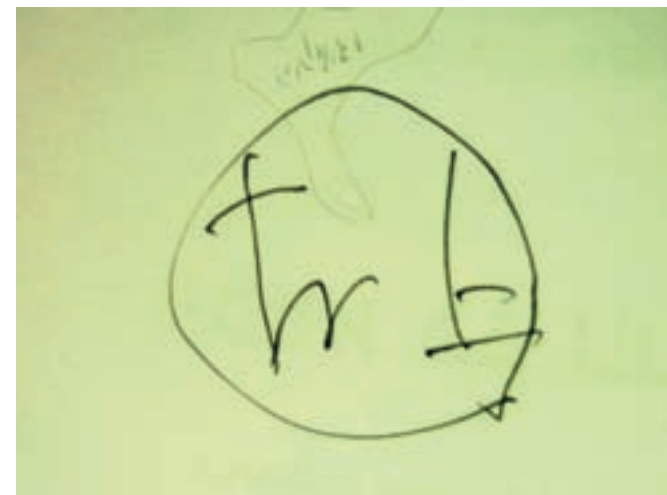
Thomas Bach, predsednik Mednarodnega olimpijskega komiteja, je podprl odločitev prireditev iger, da na tekmovanjih ne bo gledalcev, in dodal: »Odločitev je bila nujna, da zagotovimo varno izvedbo iger ... Upam, da smo si enotni, da je najpomembnejše, da igre bodo.«

Pogled na olimpijski Tokio in Tokijski zaliv iz vesolja, z evropskega satelita ESA Sentinel-2, 30. oktobra 2018

Nacionalna telovadnica Yoyogi (Kokuritsu Yoyogi Kyogijo) je bila zgrajena že za POI 1964. V njej je Miroslav Cerar osvojil zlato na konju z ročaji. / Foto: Wikipedija

Haruki Murakami: podpis slovitega japonskega pisatelja, ki je že vrsto let kandidat za Nobelovo nagrado, a je še ni dobil. / Foto: Wikipedija

Nove knjige (597)

Znanost: jasno in jedrnato

MIHA NAGLIČ

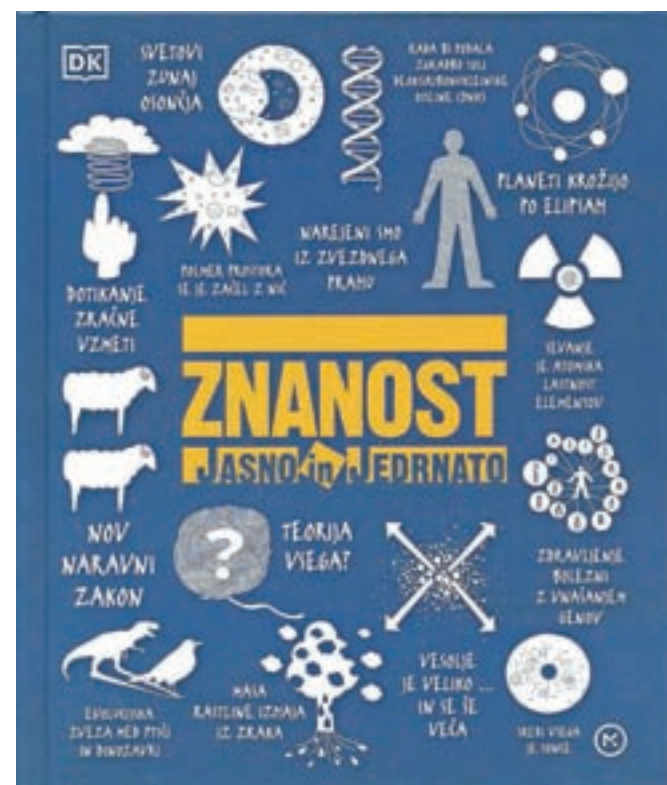
»Znanost redko napreduje s preprostimi, logičnimi koraki. Do odkritja lahko hkrati pride več znanstvenikov, ki delajo neodvisno drug od drugega, skoraj vsak napredek pa vsaj do neke mere sloni na predhodnem delu in teorijah. Veliki hadronski trkalnik (Large Hadron Collider, LHC) so na primer zgradili tudi z namenom, da bi z njim odkrili Higgsov bozon, ki so ga napovedali že štirideset let prej, leta 1964. Napoved je temeljila na desetletjih teoretičnega dela o atomski zgradbi, h kateremu sta v dvajsetih letih 20. stoletja izjemno pomembno prispevala

Rutherford in danski fizik Niels Bohr. Njuno delo je temeljilo na odkritju elektrona leta 1897, to pa je izhajalo iz odkritja katodnih žarkov leta 1869. Teh ne bi odkrili brez vakuumske črpalke in odkritja baterije leta 1799 in tako naprej. Veliki angleški fizik Isaac Newton je dejal: 'Če sem videl dlje od drugih, je to zato, ker sem stal na ramenih velikanov.' Mislil je predvsem na Galileja, zelo verjetno pa je poznal tudi Alhacenovo Veliko optiko. /.../ Ob prelomu 19. v 20. stoletje je mlad Nemeec po imenu Albert Einstein postavil teorijo relativnosti, s katero je močno pretresel klasično fiziko ter pokopal pogled na čas in

prostor kot nekaj absolutnega. Uveljavili so se novi modeli zgradbe atoma, za svetlobo se je izkazalo, da deluje hkrati kot tok delcev in kot valovanje. Werner Heisenberg, prav tako Nemeec, je izpostavil nedoločenoost sveta. V zadnjem stoletju pa je morda najbolj presenetljiv tehnološki razvoj, ki je znanosti omogočil hitrejši napredek in natančnejše preskoke kot kadarkoli prej. Vse močnejši trkalniki delcev so razkrili nove osnovne enote snovi. Zmogljivejši teleskopi so nam razkrili, da se vesolje širi ter da se je rodilo s prapokom. Pojem črne luknje se je udomačil. Vse kaže, da je vesolje polno temne snovi in

temne energije, karkoli že sta. Astronomi začnajo odkrivati nove svetove – planete okoli oddaljenih zvezd, na nekaterih je morda tudi kaj življenja. Britanski matematik Alan Turing je razmišljal o splošni računski napravi, petdeset let pozneje pa smo že dobili osebne računalnike, svetovni splet in pametne telefone ...« (str. 13–15)

Gornji odlomki so iz uvoda v knjigo, ki sodi v malo enciklopedično serijo s skupnim naslovom Jasno in jedrnato (Big ideas simply explained), izdana pri britanski velevaložbi DK. V tej seriji so doslej v slovenskem prevodu izšle tudi knjige Psihologija, Umetnost in Zgodovina. Priročno in uporabno.

Znanost: jasno in jedrnato, več avtorjev, prevedla Maja Prevolnik, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2020, 352 strani

Pogovor

Na maturi zasijali kot diamanti

Maruša Kristan, Pia Kristanc in Maj Marcel Škof so z odliko opravili mednarodno maturo na Gimnaziji Kranj. Zbrali so vse možne točke in se tako uvrstili v deseterico diamantnih maturantov na mednarodni maturi v Sloveniji.

MATEJA RANT

Najprej: kako ste doživljali letošnje res posebno šolsko leto?

Maj Marcel: Vsekakor je bilo težje kot sicer, a na naši gimnaziji so se kar potrudili, da so nam v danih okoliščinah zagotovili optimalne razmere za pouk na daljavo in pridobivanje znanja.

Maruša: Se strinjam, nisem imela občutka, da smo zelo prikrajšani za znanje, ampak predvsem za stike, prijateljstva in izkušnje, sicer pa so profesorji poskrbeli, da smo dobili vse, kar smo potrebovali tudi za maturo.

Pia: Sploh profesorji so se zelo potrudili, da bi se čim hitreje prilagodili na nove razmere, veliko so nam pomagali in ogromno naredili za nas, tudi z dodatnimi razlagami.

Kako so potekale priprave na maturo, kaj vas je najbolj skrbelo?

Maj Marcel: Pripravljali sem se predvsem na podlagi lanskim maturitetnih pol, zato me je najbolj skrbelo ravno pri izpitu iz slovenščine, ker se ne moreš vnaprej pripraviti, v ospredju je namreč pisanje komentarjev in si težko pomagaš s primeri iz preteklih let.

Maruša: Poskusila sem poskrbeti, da sem snov res razumela, da se nisem samo »napifflala«, saj se mi zdi, da ti to najbolj pomaga, ko na maturi dobiš povsem neznan primer in si lahko pomagaš le z razumevanjem. Tako kot Maj sem tudi jaz reševala stare pole. Poleg tega sem si nekatera predavanja na Zoomu posnela in sem lahko kasneje še enkrat poslušala razlage.

Pia: Največ sem se naučila iz vaj, se mi pa prav tako zdi pomembno, kar je poudarila že Maruša – najprej moraš snov dobro razumeti, potem pa narediti še veliko vaj, da to utrdiš. Najtežja se mi je zdela matematika, saj je bil letos nov kurikulum in se torej nismo mogli opreti na naloge iz preteklih let.

Maruša: Tudi mene je najbolj skrbelo matematika, pred katero imam strah že od prvega letnika, a na koncu se je dobro izteklo.

Kaj je bila vaša prva misel, ko ste izvedeli za rezultat?

Vsi trije: Da je prišlo do napake na spletni strani, da je to neki vzorec. (smeh)

Maj Marcel: Vsekakor sem bil zelo presenečen, nisem

pričakoval takega uspeha, še glede tega, ali bi lahko postal zlati maturant, sem bil skeptičen. Je bilo prijetno presenečenje in sem potreboval nekaj časa, da sem rezultat ponotrnil.

Maruša: Nisem mogla verjeti; saj sem se učila in se pripravljala na to, da bi čim bolje opravila, ampak po moje si nihče ne upa že vnaprej predstavljati, da bo diamantni maturant, zato sem bila kar malo v šoku. Zlasti, ker je bilo v razredu še veliko vrhunskih dijakov, ki bi si po moje mogoče še bolj zaslužili.

Pia: Nikoli nisem pomislila, da bi lahko postala diamantna maturantka, ker mi je bilo tako nepredstavljivo; me je kar skrbelo, da ko bom naslednjič odprla spletno stran, da bom zagledala drugačen rezultat. Sem potrebovala nekaj časa, da sem dojela.

Na splošno je rezultat slovenskih gimnazij na mednarodni maturi zelo visok. Čemu vi to pripisujete?

Maj Marcel: Mogoče je razlog v omejenem številu razredov in že samo to, da si sprejet na ta program, od dijaka zahteva višjo raven znanja. Na naši gimnaziji to velja kar za elitni program.

Ste bili tako kot na splošni maturi tudi na mednarodni deležni kakšnih prilagoditev zaradi epidemije?

Maruša: Pri vseh predmetih obstaja jedrni del, ob tem pa še dodatna poglavja, med katerimi si vsak profesor izbere enega in ga obdela. Slednje so letos izvzeli iz mature pri vseh predmetih, tako da smo morali predelati manj snovi, samo pri matematiki je vse ostalo enako.

Pia: Prav tako smo pri slovenščini pisali en esej manj.

Maruša: Pa pri angleščini ni bilo slušnega dela.

Maturi pravijo tudi zrelostni izpit. Ste jo tudi vi doživljali na ta način?

Maj Marcel: Čisto iskreno se ne počutim nič drugače kot pred maturo, razen tega, da se je z mojih ramen dvignilo veliko breme.

Maruša: Izziv je bil, kako se organizirati, da se vso snov naučiš do nekega datuma; tista dva tedna, ko so potekali izpiti, sta bila res stresna. Moraš biti res zrel, da to zdržiš in se ti uspe zbrati na vseh izpiti.

Pia: Če ne prej, se moraš v srednji šoli zresniti, da vztrajaš pri učenju.

Maj Marcel Škof, Maruša Kristan in Pia Kristanc / Foto: Gorazd Kavčič

Kaj vas je vodilo, da ste izbrali mednarodno maturo?

Maj Marcel: Vedel sem, da si želim na študij v tujino, in mi je to predstavljalo neke vrste odskočno desko, saj ta program omogoča najlažji prehod – z drugačnim načinom dela te namreč odlično pripravi tudi za študij na fakulteti.

Maruša: O tem sem začela razmišljati šele v drugem letniku, ker se v splošnem programu nisem »našla«; zdelo se mi je, da to ni zame, ker je preveč »odvečnih« predmetov. Vedno rada spoznavam kaj novega in tudi zato sem se odločila za mednarodno maturo, ki mi je predstavljala nov izziv, želela sem izkusiti nekaj drugačnega ...

Pia: Zelo dobro sem vedela, kaj me zanima, zato mi je ta program ustrezal, ker je bolj osredotočen – predmetov je manj, snov pa je obsežnejša. To mi je bilo všeč, saj se ni treba učiti toliko splošnih stvari, ustrezal mi je tudi drugačen način dela.

Kako vam bodo v spominu ostala srednješolska leta?

Maj Marcel: Zagotovo predvsem v pozitivnem, sploh do sredine tretjega letnika, imeli pa smo malo smole zaradi korone – čas, ko smo delali od doma, je minil, ne da bi se ga sploh dobro zavedali; zdi se mi, da smo v tem času zagotovo veliko zamudili.

Maruša: Ko pomislim, so mi ostali predvsem lepi spomini, čeprav je bilo tudi kaj negativnega, a je prevladalo, da sem spoznala ljudi, s katerimi bom, upam, še dolgo ostala v stiku. To obdobje je

prineslo veliko novih izzivov, ki sem jih morala prekoračiti, in na koncu sem se res dobro počutila, ker mi je uspelo. Na splošno je bilo to obdobje zame pozitivna izkušnja.

Pia: Enako, poleg veliko znanja smo pridobili ogromno pozitivnih izkušenj, ki nam bodo dobra popotnica za življenje, da nam bo tudi v prihodnje lažje. Spoznali smo veliko »fajn« ljudi, tako med dijaki kot profesorji.

V zadnjem letu ste bili mladi za marsikaj prikrajšani – kaj ste vi najbolj pogrešali?

Maj Marcel: Predvsem stik s sošolci, ki je bil v tem času zelo okrnjen. Sicer smo se vsak teden dobivali na Teamsih ali na Zoomu, a to vsekakor ni primerljivo z vzdušjem v šoli med odmori ali na kavi po pouku.

Maruša: Se kar strinjam. Obenem smo se med odmori resnično spočili, ker se družiš s sošolci in so med pogovorom v ospredju tudi druge teme, ne samo šola. Doma pa si med enim in drugim Zoomom delal domače naloge. Vse je bilo omejeno zgolj na šolsko delo, ni bilo nekega resnega predaha.

Pia: Res je bilo naporno – tudi če je bilo manj ur in so bile krajše, si bil bolj utrujen kot v šoli.

Kakšni so vaši načrti za prihodnost, kam odhajate na študij?

Maj Marcel: Sprejet sem bil na podružnico Newyorške univerze v Abu Dhabiju, kjer bom verjetno študiral psihologijo. Za glavni predmet se namreč odločiš šele v

tretjem letniku, tako da bom imel na voljo še nekaj časa, da ugotovim, ali mi mogoče kaj drugega bolj ustreza.

Maruša: Odločila sem se za študij biotehnologije na biotehniški fakulteti v Ljubljani. Želela sem sicer na študij biomedicine v tujino, v Edinburg, a so bile moje ocene nižje od predvidenih, zato me niso sprejeli. To je bil zame znak, da moram najprej poskusiti v Sloveniji, v tujini pa bi rada opravljal podiplomski študij.

Pia: Študirala bom biokemijo na ljubljanski fakulteti za kemijo. Kemija me že od nekdaj zelo zanima, zlasti organski, biološki del.

Mladi ste dolgo veljali za apolitične, a v zadnjem obdobju postajate vse bolj angažirani tudi glede političnih vprašanj. Katere teme vas najbolj nago-varjajo in kaj bi želeli spremeniti in ste tudi sami pripravljene kaj narediti za to?

Maruša: Najpomembnejše se mi zdi, da se sprejemajo vse ljudi, saj se tudi v Evropi spet dogaja, da se zati- ra določene skupine ljudi in se sprejemajo zakoni, ki ljudem onemogočajo, da izražajo to, kar so. Mislim, da to ni primerno za ta to stoletje. Prav tako se je ob nedavnem referendumu za vodo pokazalo, da si vsi želimo, da se v ospredje postavi čisto okolje in spoštovanje narave. Ni zanimljivo, koliko smo je že spremenili. Zato sem se referenduma udeležila že prvi dan predčasnega glasovanja.

Pia: Tudi meni se zdi pomembno, da se mladi pogovarjamo o tem in se ozavešča

o teh temah, saj se je izkazalo, da je resnično mogoče kaj doseči, če nismo samo tiho in opazujemo od strani.

Maj Marcel: Tako kot je že Maruša omenila, se mi zdi pomembno, da vsem priznavamo enake pravice. Zdi se mi, da se sploh z razcvetom družabnih omrežij na tem področju veliko dogaja, v tem smislu ima veliko moč tudi Tik tok; vse močnejše je zavedanje, da imamo vsi enake pravice.

Ste si po opravljeni maturi že privoščili kaj oddiha? Kako boste preživeli resnično zaslužene počitnice?

Maj Marcel: Takoj po maturi sem z družino odpotoval na Zanzibar, potem pa sem šel še s prijatelji na morje, tako da zdaj nimam več načrtov za daljši oddih. Poleg tega mi počasi zmanjkuje časa, čez en mesec odhajam v tujino. Do takrat pa bom čas izkoristil za dnevne »odklope« s prijatelji, da bomo nadoknadili, kar smo zamudili med letom. Maruša: Sama še nisem imela pravih počitnic, šele zdaj z družino za en teden odhajamo na Krk, v avgustu pa načrtujemo krajše izlete po Evropi. Opravljala sem tudi izpit za avto in delam prek študentskega servisa, tako da sem si kar zapolnila urnik.

Pia: Doslej sem počitnice izkoristila predvsem za kavo s prijatelji, da nadomestimo čas, ko smo bili doma. Avgusta ali septembra pa se bom verjetno odpravila na kakšen izlet po Evropi, a ni še nič določenega.

Zgodbe

Vseh točk na maturi ni pričakoval

Žiga Kmecl iz Domžal je eden od petnajstih letošnjih diamantnih maturantov, njegov dosežek pa je še bolj zanimiv zato, ker je s tem dosežkom ponovil uspeh svojega starejšega brata Tima, ki je bil diamantni maturant pred dvema letoma.

JASNA PALADIN

Družina Kmecl iz Domžal se te dni veseli že svojega drugega diamantnega maturanta – po Timu Kmeclu, ki je vse točke na maturi osvojil pred dvema letoma, je ta uspeh letos dosegel še njegov mlajši brat Žiga, ki je maturo več kot uspešno zaključil na Gimnaziji Bežigrad. Čeprav je bil odličen vsa leta osnovne in srednje šole in je bežigradska gimnazija za svojo srednjo šolo izbral prav zato, ker sodi med najboljše gimnazije pri nas, pa se z uspehom na maturi ni obremenjeval, niti ni pričakoval vseh točk.

»V resnici po sami maturi prav pretirano dobrega občutka nisem imel. Niti nisem ciljaj na dober uspeh, kaj šele na vse točke, saj moja izbrana študijska smer – fizika – nima omejitve. Seveda sem si želel dobrega rezultata, tudi časa za priprave na maturo smo imeli res dovolj in dal sem vse od sebe, saj bi imel pri sebi slab

občutek, če bi samo lenaril – ni pa bilo tako, da bi se le na polno vrgel v maturo in ukvarjal samo s tem. Ob pričakovanju rezultatov sem bil še najbolj nervozen zaradi drugih. Tisto ponedeljko jutro nisem bil med prvimi, ki so si ogledali rezultate, sem pa verjetno bil med bolj presenečenimi. Potreboval sem kar nekaj časa, da sem vse skupaj zares dojel,« nam je nekaj dni po prejemu maturitetnega spričevala razlagal osemnajstletni Žiga Kmecl, ki nekaj razlogov za uspeh vidi tudi v šolanju na daljavo. Pa ne v tem, da je bila zaradi epidemije letošnja matura nekoliko prilagojena, ampak v tem, da je v tovrstnem pouku našel vrsto prednosti zase. »Ni mi bilo treba izgubljati časa za vožnjo v Ljubljano, ker pa je bilo na nas, dijakov, koliko se bomo zares učili, sta do izraza prišli moja samoiniciativnost in volja. S takim načinom učenja so se pokazale razlike med tistimi dijaki, ki smo se želeli naučiti

snovi, in tistimi, ki so izredne razmere mogoče samo izkoristili za to, da jim je bilo treba delati čim manj,« se v mislih ozre na prav posebno šolsko leto, ki pa pri njem ni pustilo kakšnih grenkih spominov. »Le družjenja je bilo manj, a s pravimi prijatelji stikov ni bilo težko ohranjati. Pravzaprav so pri maturi vame najbolj verjeli prav trije moji prijatelji – sošolec iz osnovne šole Tilen Šalamun, gimnazijska sošolka Živa Grenc in prijateljica Marjetka Zupan, ki sem jim za prijateljstvo res zelo hvaležen.«

Vede, ki Žigo najbolj zanimajo in navdušujejo, so naravoslovne. Kot nam pove, je bila njegov najljubši srednješolski predmet matematika, najljubša in tudi najbolj uporabna veda pa se mu zdi fizika. Zanimajo ga še računalniki, programiranje in astronomija, še največ »težav« pa so mu v šoli povzročali tuji jeziki, saj je imel edino štirico pri španščini.

Med letošnje diamantne maturante se je vpisal tudi Žiga Kmecl iz Domžal.

Študija se že zelo veseli, a kam ga bo to pripeljalo in kje bo čez pet, deset let, ne razmišlja. Svoje najdaljše počitnice do sedaj bo izkoristil za morje z družino in počitek, branje in tek, pa tudi

jadrnanje na deski. Pa se zaveda, da od diamantnih maturantov družba pričakuje veliko? »Trudim se biti na tekočem z domačo in mednarodno politiko, saj se mi zdi to neizogiben del splošne

razgledanosti in pomembno vpliva na družbo, v kateri živimo. Nameravam se udeleževati tudi volitev in glasovanj in tako biti aktiven državljan,« pogovor sklene Žiga Kmecl.

Z Bleda na Jezersko

Aleš Petek na Jezerskem živi šest let. Tu si je ustvaril družino, večina pa se ga spomni po njegovi ljubezni do mešanja koktajlov in znamenitih Letečih flašah. Blejec se na Jezerskem dobro počuti.

ALENKA BRUN

Letos je Aleš Petek tudi prvič predsednik Turističnega društva Jezersko, spodbuja kulturo kegljanja, s soprogo Renato pa sta pred časom prevzela Gostišče ob Planšarskem jezeru, kjer je ona pravzaprav »ta domača«.

Ker ima Jezersko še turistično-informacijski center, nas zanima, kako je videti sodelovanje društva s centrom v manjšem kraju, kot je Jezersko. Petek odgovarja, da odlično. »Jezersko je kraj, kjer se ljudje lotevajo stvari s srčnostjo,« pravi. »Delo turističnega društva se z delom turistično-informacijskega centra dopolnjuje. Dobro sodelujemo.«

Aleš Petek je zaključil srednjo gostinsko šolo, potem se je vpisal na višjo turistično šolo na Bledu. Pred zaključkom šolanja je intenzivno začel delati v turizmu ter se posvetil strasti do mešanja koktajlov – tudi tekmovanjem, kjer je bil zelo uspešen in je posegal po najvišjih

mestih. Ustanovil je barmansko skupino Leteče flaše. Njeni člani so bili v tistem času med najboljšimi t. i. metalci steklenic in povsod, kjer so se s svojimi vragolijami pojavili, jih je publika toplo sprejela. Leteče flaše so obstajale dobrih dvanajst let, potem se je Aleš odločil, da se bo posvetil družini. Takrat je dopolnil trideset let. »To je bilo neko obdobje, ko sem veliko delal ponoči,« pripoveduje Petek, ki je vesel, da je soproga razumela njegovo strast, vseeno pa se je, kot smo že omenili, zaradi otrok in družine odločil, da to življenjsko poglavje pusti za seboj.

Sledili so novi izzivi. Ženo sta nekaj časa vodila Jezersko hišo na blejskem igrišču za golf, potem se je njen oče odločil, da se upokoji in »ta mlada« povprašal, ali bi prevzela Gostišče ob Planšarskem jezeru. Odločila sta se nadaljevati družinsko tradicijo. Oče še vedno pomaga v gostišču, saj kot pravi: »Če nekaj 45 let počneš res

z veseljem, potem to težko izklopiš.« Izvemo tudi, da so sicer upali, da bodo znameniti Ovčarski bal na Jezerskem letos izpeljali, a so se pred kratkim dokončno odločili, da ga odpovedo. Utrip Jezerskega pa še vedno lahko spremljate skozi Jezersko štorijo 2021, etnografsko obarvano dvomesečno poletno dogajanje na Jezerskem.

Kot predsednik domačega turističnega društva si Petek zelo želi, da bi bilo društvo aktivnejše. »Želimo, da bi društvo delovalo čim prijazneje do članov, turističnih ponudnikov in turistov, ki obiskujejo Jezersko. Za sedaj zastavljeno pelje v pravo smer.« Kot vodja kegljaške sekcije pri Športnem društvu Jezersko pa si želi tudi čim več ljudi navdušiti za kegljanje. Razloži, da poleti kegljajo na asfaltu, pozimi pa na ledu – in z lednim kegljanjem se je tudi začelo. »Opazoval sem, kako igrajo pozimi na ledu hokej, drsajo, pa sem se spomnil, da sem

Aleš Petek

na Bledu še kot otrok gledal kegljače na ledu. Pomislil sem, da bi tudi tu naredili kaj takega. Tam sem dobil tudi vse potrebne informacije. Precej so mi pomagali in me povezali z enim od avstrijskih kegljaških društev – tam je tovrstno kegljanje

bolj razvito,« pojasnjuje iskrih oči in skrivaj pogleduje na uro, saj se je počasi bližal čas (večernega) treninga. »Se je kar prijelo. Začela je mladina, pridružili so se starejši. Vseh nas je 18, na treningih se nas redno dobiva najmanj dvanajst.«

Ko ga vprašamo, kako so ga sprejeli Jezerjani, se nasmehe, češ da je to vprašanje zanj; sam ima sicer dober občutek, pravi. Pošali se, da je pa tudi res, da imata tako Jezersko kot Bled jezero, le da je tistih slabih petsto metrov višinske razlike ...

Kultura

Kranj, zibelka slovenske fotografije

V Fotografskem društvu Janez Puhar Kranj so ob 110. obletnici ustanovitve pripravili slavnostno sejo tam, kjer so se prvič sestali – v kranjski gostilni Mayr.

IGOR KAVČIČ

Fotografsko društvo Janez Puhar, ki danes velja za eno najdejavnih društev na področju fotografije v državi, ima korenine v Prvem slovenskem klubu fotografov amaterjev, ki so ga kranjski meščani ustanovili pred 111 leti. To sicer ni bil prvi fotografski klub na področju sedanje Slovenije, dve desetletji prej so ga že imeli v Ljubljani, bil pa je prvi, ki je v takratni Avstro-Ogrski v svoje ime zapisal, da je slovenski. Leto, ki ga v tem zapisu dodajam, je posledica epidemije v zadnjem letu in pol. Ob jubileju, društvo je bilo ustanovljeno 7. decembra 1910, so v društvu pripravili zbornik, fotografska razstava in slovesnost pa sta ob boljših razmerah zato sledili na začetku tega poletja.

Dogodek je bil svečan. Po pesmih Josipa Murina in Antona Gradnika, ki sta jih na vrtu gostilne – leta so ji dodala ime Stari Mayr – zapela učenca Glasbene šole Kranj Lea Ažbe in Aljaž Kolenko,

so vabljeni gostje zapolnili prostor, kjer je bil foto klub ustanovljen. To je dokazovala originalna fotografija v ozadju, nekateri člani društva pa so jo na istem mestu posneli v aktualnem času. Po uvodnem nagovoru predsednice FD Janez Puhar Valerije Jenko, je zgodovino kluba in ljubiteljskega fotografiranja v Kranju orisal ddr. Damir Globočnik iz Gorenjskega muzeja, upravljavec Kabineta slovenske fotografije, ki prav tako beleži petdeset let obstoja. V zbirki kabineta so tudi odlična dela mnogih fotografov, ki so kranjsko društvo zaznamovali v njegovi zgodovini, med drugim Toneta Marčana, Janeza Marenčiča, Marjane Kukca in drugih. Ob jubileju je bila v Kranjski hiši na ogled tudi razstava del starejših in aktualnih članov društva.

Povezovalc programa slavnostne seje fotograf in nekdanji predsednik Vasja Doberlet je predstavil zbornik, ki so ga v društvu pripravili ob jubileju, v

nadaljevanju pa so društvu podelili priznanja za dolgoletno uspešno, predvsem pa v zadnjih dveh desetletjih bogato delovanje društva. Predsednica ZKD Kranj Mija Aleš je društvu podelila priznanje za izjemno delo na področju ljubiteljske kulture, predsednik Fotografske zveze Slovenije Igor Debevc je Kranj označil za zibelko slovenske fotografije, začevši s Puharjem in nadalje v društvu in Kabinetu slovenske fotografije. »Vaše društvo ima dobre temelje v svoji zgodovini in odličnih fotografih v preteklosti in sedanjosti. Koliko so dobri temelji, toliko je trdna hiša,« je ob podelitvi priznanja dejal Debevc. Kranjski fotografi so bili še posebno veseli priznanja, ki ga je v imenu Mednarodne zveze za fotografsko umetnost FIAP podelil član direktorata zveze Kurt Batschinski. Avstrijec iz Beljaka je zbrane nagovoril z zapisom v slovensščini, predsednici društva in vsakokratnemu predsedniku organizacijskega odbora

Srebrna plaketo FIAP sta od člana direktorata Mednarodne zveze za fotografsko umetnost Kurta Batschinskega sprejela predsednica FD Janez Puhar Valerija Jenko in član društva Lado Kraljič. / Foto: Tina Dokl

mednarodne razstave FIAP Miniature Ladu Kraljiču pa je podelil srebrno plaketo FIAP za deset uspešno izpeljanih razstav Miniature.

Člani FD Janez Puhar so na občnem zboru sklenili podeliti častno priznanje Janez Puhar nekdanji načelnici za družbene dejavnosti na Mestni občini Kranj Nadi

Bogataj Kržan za tvorno in dolgoletno sodelovanje, dolgoletni članici društva in mojstrici fotografije Andreji Peklaj pa so podelili častno plaketo Janez Puhar za življenjsko delo na področju fotografije. Ob tej priložnosti je Petra Puhar prejela tudi Puharjevo nagrado Fotografske zveze Slovenije, in

sicer za izjemen prispevek k promociji Janeza Puharja doma in v svetu.

Glede na bogato dejavnost članov FD Janez Puhar, naj bo po ustvarjalni ali organizacijski plati, ni strahu, da fotografija v kranjskem društvu z najdaljšim stažem ne bi živela še mnogo desetletja.

Iz Bruslja skozi Neapelj v Sušo

Za bistrino poletja Cankarjeva založba predstavlja pet knjižnih novosti, dva prevodna romana in tri knjige domačih avtorjev.

IGOR KAVČIČ

Za poletno branje sicer največkrat štejejo kriminalke in lahkotnejši romani, že po tradiciji pa v Cankarjevi založbi stavijo tudi na zahtevnejšo literaturo in branje med vrsticami. Roman Prestolnica avstrijskega pisatelja Roberta Menasseja je zagotovo pisava te vrste. Za aktualni roman je leta 2017 prejel nemško književno nagrado (Deutscher Buchpreis), leta 2012 je v zbirki Moderni klasiki izšel prevod njegovega romana Izgon iz pekla. Prestolnica je Bruselj, Menasse pa v romanu na satiričen in igriv način razgrinja delovanje birokracije v institucijah Evropske unije. Roman je v angleškem prevodu izšel ravno pred brexitom, zanimivo pa je, da so ga za svojega vzeli tako nasprotniki britanskega izstopa, ki v njem vidijo spomenik ideji Evropske unije, kot podporniki, ki menijo, da roman lepo nakazuje, da za unijo ni več nobenega

upanja. Strokovna javnost ga je razglasila za prvi roman o Evropski uniji. Avtor namreč zgodbo preplete z množico protagonistov različnih narodnosti, s tem ponazori multikulturalnost, večjezikovnost, in kot pove prevajalka Tanja Petrič, se ukvarja z uradniki – sodobnimi evropskimi migranti. »Oddelek, ki ga v Bruslju imenujejo Noetova barka, je oddelek za kulturo, ki se ves čas ziblje in ne veš, ali bo potonil ali ne. Eden osrednjih likov romana je Grkinja, ki pristane na tem oddelku in je zelo nesrečna, ker ji ne uspe narediti kariernega preskoka.«

Seveda pa roman niti najmanj ni suhoparen kot bruseljska birokracija. Prednja se namreč začne s praščem. Medtem ko se uradniki ukvarjajo s temeljno idejo unije in na drugi strani porastom različnih nacionalizmov, praščerejci iz različnih evropskih držav iščejo skupno strategijo prodora na kitajski trg. Pisatelj v romanu ponuja provokativne

Branje za poletne dni / Foto: Igor Kavčič

rešitve. »Glavna ideja romana, ki jo pisatelj zasleduje, je projekt postnacionalne združene Evrope. Govori o Evropi, ki bi se morala odpovedati nacionalnim interesom. Ideja je močno povezana z zgodovino Evrope, drugo svetovno vojno in judovstvom,« pisatelj je idejo razkriva Petričeva. Projekt je šokanten, roman pa obvezno čtivo v času slovenskega predsedovanja.

Končno je tu tudi nova knjiga pisateljice, ki je pod

imenom Elena Ferrante z Neapeljskim ciklom osvojila svet in tudi Slovence. Pod roman Zlagano življenje odraslih se je podpisala nova prevajalka Daša Perme Jurjavčič, ki je prevedla tudi prvi dve doslej posneti sezoni Genialne prijateljice. Tudi novi roman se dogaja v temperamentnem Neaplju. Najstnica Giovanna je hči profesorjev in vseskozi pod pritiskom pomembnosti izobraževanja. V času, ko se njen šolski uspeh poslabša,

nekega večera prisluškuje staršem in sliši za skrb očeta, da postaja taka kot njena teta Vittoria, njegova sestra, s katero je ta prekinil stike. V družini je veljala za grdo in zlobno. Misel na teto jo začne obsedati, zato jo želi spoznati. Oče na koncu le popusti. Giovanna doživi kulturni šok, saj teta živi v zanikrni delavski soseski v revnem predelu mesta, je odkrita, prostaška ... Pravzaprav razen krvi nimata nič skupnega, a vendarle ji nekatere stvari odprejo oči v zlagan svet odraslih.

Roman Pet za kvartet Milana Dekleve nas še bolj kot v glasbene vode potegne v vrtinec razgretih čustev osrednjih literarnih junakov, članov godalnega kvarteta. »Vse se zgodi bliskovito v enem dnevu, bi lahko rekli. Glavnim protagonistom se vrstijo pripetljaji, ki jih ti ne morejo kontrolirati,« pove Milan Dekleva, glasbenike pa je ob vsem strahu pred velikim koncertom v filharmoniji. Ali bo ta uspel? Roman odgovarja

tudi na vprašanje, koliko ljubezenskih trikotnikov je mogoče začrtati med petimi člani kvarteta – dvema ženskama in tremi moškimi. Dekleva je mojster opisanja skrivnosti, ki nas vodijo skozi življenje, in pri tem ne pozabi na satiro.

Tudi svojo sedmo pesniško zbirko Skupinska slika (Folklor) je Janez Ramoveš napisal v poljanskem narječju. V njej ne odstopa od svojega prepoznavnega sloga. Zbirka je čisti rokenrol, ki korenini v pesnikovem širšem življenjskem okolju. Sam pravi, da je to njegova najbolj osebna zbirka, v kateri se ne počuti prisoten le kot avtor, ampak tudi kot subjekt. Iz opazovalca se prelevi v tisto, kar opazuje. Kontemplira o naravi, živalih, ljudeh, predmetih.

Za povrh je tu še knjižica Človeško srce je kakor nebo – Misli Josipa Jurčiča iz njegovih leposlovnih in drugih spisov, ki jih je izbrala Marjeta Zorec. Primerno darilo, kot je dar vsaka dobra knjiga.

30 let R Slovenije

Ivan Hočevar, prvi policist Gorenjske

Ivan Hočevar je bil leta 1991 načelnik Uprave za notranje zadeve (UNZ) Kranj, kar pomeni, da so bili pod njegovim nadzorom med drugim mejni prehodi na Gorenjskem, tudi letališče Brnik.

JELENA JUSTIN

Ivan Hočevar je bil rojen na Dolenjskem, v Krmelju, leta 1953. Zaključil je srednjo policijsko šolo (kadetska šola), ki ji je sledila Vojaška akademija v Beogradu, smer pehota. Po končani fakulteti je bil razporejen v takratni Sekretariat za notranje zadeve, ter poslan v trenajni center Jasnica pri Kočevju. Po letudni usposabljanja je bil razporejen v sektor za vojne in posebne enote milice, kjer je deloval do leta 1981. Sledilo je delovno mesto poveljnika zaščitne enote milice do leta 1987, načelnik inšpektorata na UNZ Kranj je bil do leta 1990, nato pa je bil imenovan za načelnika uprave UNZ Kranj. To je bil čas, ko se je v Kranju gradila nova stavba UNZ, ki je bila zgrajena v rekordnem času, v 14 mesecih. Ivan Hočevar pravi: »Vsi prostori, vsa komunikacijska oprema in vsa tehnika so še kako prav prišli v procesu osamosvajanja, v osamosvojitveni vojni in po njej.«

Kot načelnik inšpektorata in kot načelnik UNZ Kranj je poznal strateški pomen teritorija na Gorenjskem. Pokrajina meji na dve sosednji državi, kjer so tako cestni kot tudi železniški

Ivan Hočevar leta 2017 na prireditvi društva Sever v Gorenjskem muzeju / Foto: Jelena Justin

mejni prehodi, na Gorenjskem je mednarodno letališče Brnik, komunikacijski center na Krvavcu pa je pošiljal radijski signal v svet. Leta 1990 je bil zgrajen tudi eden najmodernejših mejnih prehodov v Evropi, mejni prehod Karavanke.

Ivan Hočevar ne uporablja izraza odcepitev, ampak razdružitev od Jugoslavije. Pravi, da »ko je tudi v Beogradu postalo jasno, da bo

do tega prišlo, je Jugoslovanska ljudska armada načrtovala krepitev svojih enot na meji.« Delali so se načrti, kaj narediti, kako odreagirati, če bo prišlo do agresije po razglasitvi. Načrt Kamen je bil eden od njih, ki je govoril o zavarovanju meja Republike Slovenije, in sicer v štirih različicah. Za vsako različico je bilo značilno, da je moral posamezni Pokrajinski štab Teritorialne obrambe

zagotoviti vsaj en mejni prehod oz. odpreti novega, skozi katerega bi bila zagotovljena neovirana komunikacija s sosednjimi državami. Na Gorenjskem je okno v svet predstavljal železniški mejni prehod Karavanke.

V osamosvojitveni vojni je bil imenovan za koordinatorko koordinacijske skupine za Gorenjsko (imenovana je republiška koordinacijska skupina), skupaj s Petrom Zupanom (TO) in Zlatkom Erzinom (načelnikom upravnega organa za Gorenjsko) so s sodelavci koordinirali aktivnosti na območju Gorenjske.

»Milica je bila v tem času namenjena predvsem zaščiti in varovanju oseb in premoženja, smo se pa usposabljali tudi za druge naloge. Na mejnih prehodih je bila vloga milice ključna. Dolžni smo bili izvajati mejno kontrolo, ko je JLA blokirala in zaprla mejne prehode. Pozicija JLA je bila po orožju, bojni pripravljenosti in številu ljudi močnejša, zato je bilo treba paziti, da ne bi prišlo do spopadov.«

Glavni problem na gorenjskih mejnih prehodih so bili indoktrinirani mladi oficirji, ki so bili na te mejne prehode predstavljene od drugod in jih nihče ni

poznal. Mejne prehode je vojska zasedla tako iz vojašnice v Kranju kot iz Radovljice. Posadke na karavlah so bile podvojene. Ivan Hočevar danes pravi: »Velik hendikep JLA je bil, da so oficirji poveljevali dobesečno otrokom. Vojaki so bili stari 18, 19, 20 let. Vseh narodov in narodnosti. Njihova indoktrinacija je bila, da je Jugoslavija ogrožena, da jo ogroža sovražnik in da se borijo za 'otadžbinu'.«

»Zavarovati je bilo treba mlado državo s čim manj žrtev in materialne škode.«

Najtežja odločitev, ki jo je moral Ivan Hočevar sprejeti, je bila na mejnem prehodu Jezersko, kjer je tudi odjeknil prvi strel na Gorenjskem, in sicer 27. junija 1991. JLA je namreč zasedla mejni prehod. Po obkolitvi je zahtevala predajo, posadka pa jo je zavrnila in se postavila v obrambni položaj. Vojska je izstrelila več granat in načelniku UNZ Kranj Ivanu Hočevarju ni preostalo drugega kot ukazati enoti, da se preda. »Jezerska zgodba ima v mojem življenju posebno mesto. Odločitev sem sprejel, ko so prvi strelji že padli in samo ne vem komu se imam, se imamo zahvaliti, da ni prišlo do človeških žrtev. Na drugi strani je bil

starešina, ki ni razmišljal s svojo glavo, temveč je slepo sledil odločitvam zvezne politike in vrhu JA.«

Ivan Hočevar danes ocenjuje, da je kot profesionalni policist opravljal svojo dolžnost. Težke odločitve je bilo včasih treba sprejeti tudi v trenutku. »Lahko bi bile tudi napačne, a moram z veseljem ugotoviti, da so bile očitno dobre in pravilne, ker na Gorenjskem ni bilo žrtev, ki bi jih povzročili z napačnimi odločitvami.«

Hočevar je leta 1998 zaradi primera Labović podal odstopno izjavo z mesta načelnika UNZ Kranj in se po takratnem zakonu o policiji tudi upokojil. Reaktiviral se je leto kasneje, ko je bil imenovan za direktorja Občinske uprave Kranj. Na tem delovnem mestu je bil sedem let, nato pa je bil po en mandatu na čelu kranjske in jeseiške komunale.

Danes uživa zasluženi pokoj v Gorjah pri Bledu, kjer živi že 45 let, a ostaja aktiven v društvu Sever. In kakšen je njegov življenjski moto? »Celo delovno dobo sem se srečeval s problemi ljudi in moj moto je bil poleg formalnopравниh rešitev problem osvetliti tudi s socialnega vidika in pomagati pomoči potrebnim.«

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Zopet v »cesarjevem naročju«

PETER COLNAR

Ko je aprila 1814 po Evropi zadonel glas, da je Napoleon premagan, da se je moral odpovedati prestolu in da ga je evropska koalicijska izgnala na Elbo, je tudi v Avstriji zavladalo nepopisno veselje, da je zopet mir v deželi. Cesar Franc I. je 23. julija 1814 poslal prebivalcem v ilirskih deželah poziv, da mu prisežejo ponovno zvestobo. Ilirci, ki so morali ob prihodu Francozov priseči zvestobo novim oblastem, so morali po vrnitvi pod avstrijsko vlado spet priseči neomajno zvestobo staremu gospodarju.

Obljubo neomajne privrženosti Habsburžanom so načrtovali tako, da naj bi se vsi podložniki, brez stanskih razlik, poklonili in prisegli zvestobo ali s svojo besedo ali pa z besedo drugih, ki so bili poslani namesto njih. Dne 24. julija 1814 je

cesar podpisal tudi natančna navodila o izvedbi prisege.

Vsaka soseska naj bi napisala pismo, v katerem podpisani potrjujejo, da so 4. oktobra 1814 vsi pripadniki soseske opravili prisego cesarju z besedami: »Obljubljamo in prisegamo pri Bogu vsemogočnemu s prisego, da bomo njih svetlosti Francu Prvem, našemu premilostljivemu deželnemu gospodu in njega pravičnim nastopnikom, zvesti in pokorni, da bomo njegov in avstrijskega cesarstva prid vselej podpirali, izgube in škode ga po vsej svoji moči varovali in da bomo vselej zvesti in pokorni podložni, tako nam res Bog pomagaj.«

V Ljubljano so prišli številni zastopniki iz Kranjske ter prisegli v škofiji, kjer je sedel grof Saurau na za to posebej izdelanem prestolu. V naslonjalo je bil z zlatom

in svilo všit cesarski kraljevi orel, na sedalu pa so bile izvezene besede: »V adoracijo 4. oktobra 1814.« Prestol je grof Saurau kasneje podaril ljubljanskemu mestu.

Veselo in navdušeno praznovanje v čast dežele Kranjske, ki je postala zopet avstrijska, so priredili ob rojstnem dnevu cesarja Franca I. 12. februarja 1815. Cesarjev praznik so počastili s slovesno mašo in slavnostnimi topovskimi strelji z ljubljanskega gradu. Strelsko društvo je na strelišču priredilo sijajen ples. Za cesarjev rojstni dan je vsak mestni revež (našteli so jih tristo) dobil hlebec belega kruha, vreden osem krajcarjev. Vsak jetnik na ljubljanskem gradu je dobil veliko žemljo, pol funta mesa in maseljc (0,35 litra) vina. Vojakom od narednika navzdol so dodelili po pol funta mesa, veliki maseljci

Zanimivi Gorenjci in dogodki tedna iz dežele Kranjske:

- V Gorici se je 19. 7. 1858 rodil gornik in pisatelj Julius Kugy. Po materini in očetovi strani je imel slovenske prednike. Po materi je bil vnuk slovenskega pesnika Koseskega. Vseskozi je gorništvu povezoval z botaniko. Leta 1875 je bil prvič na Triglavu, nato pa je do leta 1912 v Julijskih Alpah opravil veliko vzponov, od teh okoli 50 prvenstvenih, večino s slovenskimi vodniki (Andrej in Jože Komac, Anton Tožbar, Anton Ojcinger).
- Valentin Vodnik je 23. 7. 1811 poslal francoskemu guvernerju Ilirskih provinc posebno spomenico, v kateri je poudaril, da se »jezik Ilircev deli na srbsko in slovensko narečje«. Vodnikova spomenica, ki je jasno poudarjala, da je treba obe »narečji«, slovensko in srbsko, gojiti kot dvoje samostojnih knjižnih jezikov v sicer skupni državni celoti, je nedvomno prispevala k razjasnitvi zmotnih jezikovnih nazorov visokih predstavnikov francoskih oblasti.
- V Trziču se je 25. 7. 1709 rodil miniaturist Simon Tadej Volbenk Grahovar. Njegovo najbolj znano delo so miniature v spominski knjigi Dizmove bratovščine, kjer je naslikal 198 podob grbov s slikovno ponazorjenimi gesli.

vina ter šest lotov riža. Častnike so pogostili s posebnim obedom na strelišču.

Med mestne reveže in uboge so razdelili nekaj več kot tristo goldinarjev.

Skrb za izgubljeno čast, nosečnosti

GORAZD STARIHA

spolnost in nasilje

Ostali smo sredi pripovedi žene, ki je zanosila po posilstvu sosedu.

»Zgrabil me je za roko, me vrgel v veži po tleh, se mi usedel okobal na prsi in silil z njegovim udom v moja usta, česar sem se sicer obvarovala, zato pa mi je s silo razklenil nogi in z eno roko vtaknil njegov moški ud v mojo nožnico, z drugo pa me je držal, da sem bila brez moči, in tako drugič z mano nasilno spolno občeval, to je, me posilil.

Nadaljnje občevanje je, sicer po že storjeni izpraznitvi, prekinil, ker je slišal, da se hiši bližajo moški glasovi. Dvignil se je z mene in

stekel proti glasovom, srečal mojega moža na hišnem voglu in ga povabil v gostilno na vino, da bi se zmenil z njim za voz nastilje, kar pa je mož odklonil. Ko je mož vstopil v hišo, me je našel jokajočo in me povprašal po vzroku moje žalosti in povedala sem mu za obe posilstvi sosedu Verbiča in kako sta se zgodili. Mož me je nato peljal k župniku, kjer sem povedala za obe posilstvi in prosila za nasvet, bila sem namreč noseča in pričakovala nezakonski plod, ker z možem sporazumno že več kot eno leto nisva zakonsko občevala, zaradi skrbi za šest otrok, ki sva jih že imela.

Župnik Anton Gregorc je dal poklicati posiljevalca Verbiča in mu očital tri zločine, prvič posilstvo, drugič zakonolomstvo in tretjič kot posledico spočetega otroka z mano. Verbič je vse priznal, pa ni storil drugega, kot da me je decembra prejšnje leto ustavil pri vходу v cerkev in me vprašal, če sem res noseča. Na moje potrdilo je ponovil grožnjo, da me bo pobil, če ga bom izdala, če bom tiho, pa mi je obljubil sladkor in kavo.

Trinajstega junija 1853 sem rodila hčerko Ano, ki jo je župnik krstil v imenu mojega zakona, mož pa je tako pred župnikom kot pred c.-kr. okrajnim sodiščem ni

hotel priznati, ker ni bila spočeta z njim. Župnik naju je nato v tej zadevi napotil na sodišče, okrajni sodnik pa na advokata, ker naj (za take stvari) ne bi imel časa.

Tako sva sedaj oba zakonca prisiljena, da s pomočjo te prijave prosiva, da visoko c.-kr. deželno sodišče blagovoli Jožefa Verbiča, poročnega posestnika iz Dobrunj, kaznovati zaradi dveh nadmenoj zagrešenih posilstev, zaradi njegovega zakonolomstva ter nadalje zaradi v moj zakon vsiljenega otroka Ane in da se temu, z nezakonskim občevanjem spočetemu otroku postavi skrbnik na stroške Verbiča.»

Podkrižana sta bila Marija in Jakob Zemljak.

Sredi decembra 1853 je državni pravdnik Trauenstern ovrigel nadaljnje postopanje, ker da po izvršenih preiskavah ni bilo moč dokazati zločina posilstva, Verbič pa ga tudi ni priznal.

Nazadnje je bila verjetno največja žrtev najmanj kriva hčerka, ki se je rodila z nezakonskim madežem in so zanjo nameravali tako tudi skrbeti. Zakonca, ki sta imela že dovolj otrok, sta se odločila za vzdržnost. Če tega ne bi bilo, bi bila posiljena žena še naprej »klasično« tiho, otrok bi se rodil sprejet in te zgodbe (kot v nešteto podobnih primerih) ne bi bilo.

Vaš razgled

Sodobni meščani, ujetniki betonske džungle, se vse bolj vračajo k znamenitemu geslu nazaj k naravi. Želijo prečkati mejo med urbanim svetom in barvito naravo, ki vabi v svoje naročje v stilu znanih verzov: Odšel sem tja, kjer je daljši dan, kjer se mestni svet konča, kjer namesto asfaltnih cest vodi le steza. Pot se tu morda konča, toda začena se potovanje v sončne poletne dni ... S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Pred nogometnimi tekmami je v navadi namakanje travne površine z vodo z namenom pospešiti igralno hitrost. V Domžalah pa so pred tekmo dodobra poškopili tudi žogo – kdo ve, morda zato, da bo čim večkrat pristala v mreži. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Gorenjski priimki

Hawlina, slovenski Havel, 1. del

TINO MAMIC

Priimek Hawlina ni ravno pogost. Je pa izjemno zanimiv. Tako kot je zanimiv tudi njegov najbolj znani nosilec Peter Hawlina, ustanovitelj in pravi »tata mata« slovenskega rodoslovja, ki bo te dni praznoval osemdeset let.

Priimek je izvorno češki. Zato črka W, ki pa je v sodobni češčini ne poznajo. Najdemo pa črko W v mnogih čeških in slovaških priimkih na Dunaju, v katerih so zaradi izgovarjave v nemščini V nadomestili z W. Tu je iskati razlog, da imamo v Sloveniji priimek Hawlina, na Češkem pa Havlina.

Prvo omembo imena Hawel najdemo leta 1197, Gavel pa še prej, leta 1172. Gre za osebno ime po kraju izvora. Gallus je prebivalec Galije, v njegovi počestnici

različici pa se Galcu reče Havlina. Torej Galka.

Druga, a manj verjetna možnost razlage je, da gre za izpeljavo iz besede glavina, če »prevedemo« priimek v njeno slovensko različico. Obe razlagi je našel Peter Hawlina med raziskovanjem svojega rodovnika, ki obsega več kot dvajset tisoč imen.

Ob Galcih vsi najprej pomislimo na stripovskega junaka Asterixa iz francoske Bretanje. A v resnici je Havel Kelt, pripadnik starodavnega ljudstva, ki je vladalo Evropi pred Rimljani. V slovenščini jih imenujemo Kelti, Galci ali Galačani. Žal v času svoje največje moči niso poznali pisave in lahko o njih pripovedujejo samo arheološke najdbe, ki pa jih ni tako malo po vsej celini, od Irske do Male Azije.

Gre za enega od prvih narodov, ki so sprejeli krščanstvo, zato so ohranjena pisma apostola Pavla Galačanom v Kapadokiji v današnji osrednji Turčiji, kjer so živeli v podzemnih mestih. V nekakšnih stanovanjskih blokih, izkopanih v zemljo zaradi številnih islamskih pogromov. Kelti niso izumrlo ljudstvo, saj so se ohranili v nekaterih obrobni krajih zahodne Evrope vse do danes, vključno s svojim jezikom: Galicija v severozahodni Španiji, Bretanja, Wales, Škotska, Cornwall, otoka Man in Irska.

Ime Havel ima v slovenščini različico Gal. Tudi v slovenskih deželah ga najdemo marsikje že v poznem srednjem veku. Gallus pa je tudi priimek znanega slovenskega skladatelja, ki ga sicer prevajamo v Petelin.

Jezikoslovec Janez Keber trdi, da je sam pomen korena besede mogočen, močan. Galci so torej močni ali mogočni, o čemer se je osebno prepričal tudi Julij Cezar v krvavih spopadih v galskih vojnah.

Sveti Havel, slovensko sveti Gal, je irski menih iz Belfasta, ki je okoli leta 600 širil krščanstvo v deželah pod oblastjo Frankov in današnji Švici.

Na Češkem in v Sloveniji je bilo ob naselitvi Slovanov zelo podobno. Slovani se niso naselili v neki prazen ali izpraznjen prostor, ampak so marsikoga tudi pregnali ali pobili. Ne pa vseh. Slovenski jezik dokazuje, da je staroselskih Keltov ostalo kar precej, a so se počasi utopili v slovanskem morju. Vsa imena daljših slovenskih rek imajo keltski izvor. To se je lahko zgodilo samo v nekakšnem

Eden od zelo domiselnih Hawlinovih rodovnikov: potomci ene rodbine, narisani na drevesnih letnicah. Začetnik Herbert Hawlina je v sredini, po letnicah pa mu sledijo potomci.

sobivanju staroselcev, od katerih so slovanski priseljenci privzeli njih poimenovanja. Eden od teh staroselcev na Češkem je dobil ime Havel in iz tega je nastal priimek Hawlina oziroma Havlina. Hawlina je različica priimka

Havel, ki ga dobro poznamo zaradi češkega predsednika pisatelja in dramatika Vaclava Havla (1936–2011). Disidenta, ki je eden od ključnih političnih figur, zaslužnih za zlom komunizma v Evropi.

(Se nadaljuje)

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10 odstotkov. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**.

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

Pred vami je več nizov presenečenj. Vsaka zmaga bo slajša od prejšnje. Imeli boste več kot samo pet minut lju-bezenskih trenutkov. Končno boste zaživel tako, kot ste si vedno želeli. S službenimi zadevami ne boste čisto nič obremenjeni.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Pred vami bo dobro obdobje, in to na vseh področjih, ki vam kaj pomenijo. Dobro boste rešili stanje v ljubezni in tudi poslovno boste zelo zadovoljni – in drugi z vami. Obeta se vam potovanje. Celu sebe boste presenetili.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Zaradi majhne pozornosti boste dobili val energije. Močnejši ste, kot si mislite, a vseeno tudi vi vsake toliko časa potrebujete potrditev ali spodbudo. Čustvena negotovost bo minila in kmalu boste našli to, kar si želite in iščete.

Rak (22. 6.–22. 7.)

Posvetili se boste svojim raznolikim hobijem in skušali izkoristiti vsak trenutek samo zase in svojo osebno srečo. Saj veste, vedno se razdajate samo drugim, nase pa pozabite. Veliko stvari se bo obrnilo na bolje.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Že kar nekaj časa je bila vaša pot do uspeha posuta s samimi ovirami in nič se ni reševalo po vaših načrtih. Čeprav ste se še tako trudili, je vse ostalo na mrtvi točki. Sedaj je končno pred vami pozitivna prelomnica, ki jo boste izkoristili.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Z dobro voljo in pozitivno energijo boste obvladovali razpoloženje, ki vam bo v tem tednu nihalo iz dneva v dan. Delovne obveznosti vas bodo precej izčrpale, a kljub temu boste imeli uspešne dni. Proste trenutke boste posvetili sebi.

Tehnica (24. 9.–23. 10.)

Teden se bo začel z dobrimi novicami, ki vas bodo popeljale v razmišljanje o pozitivni razrešitvi vsega, kar se zdi nemogoče. Zvezde vam bodo naklonjene, tako da se bodo vse morebitne težave, take in drugačne, reševale brez zapletov.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

Druženje s starimi prijatelji vam bo popestrilo sicer dolgočasen teden. Na trenutke vam bo uspelo, da ne boste ves čas premišljevali o bremenih. Če ste z določenimi tveganji že večkrat odlašali, je sedaj primeren čas, da naredite korak naprej.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Lotili se boste reševanja zapletenih razmer. Možnosti boste imeli več, odločili pa se boste za najlažjo pot, in to je seveda diplomacija za vsako ceno. Naj vas vaša čustva ne zanesejo v pristranskost, saj bi se vam to lahko nekoč maščevalo.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Čustvom boste pustili prosto pot, saj boste spoznali, da je za vas tako še najbolje. Takoj ko hočete nekaj reševati, le še bolj zapletete; pa ne da bi tako hoteli, tako pač je. Poslovno se bo vse skupaj veliko bolje razvilo, kot pričakujete.

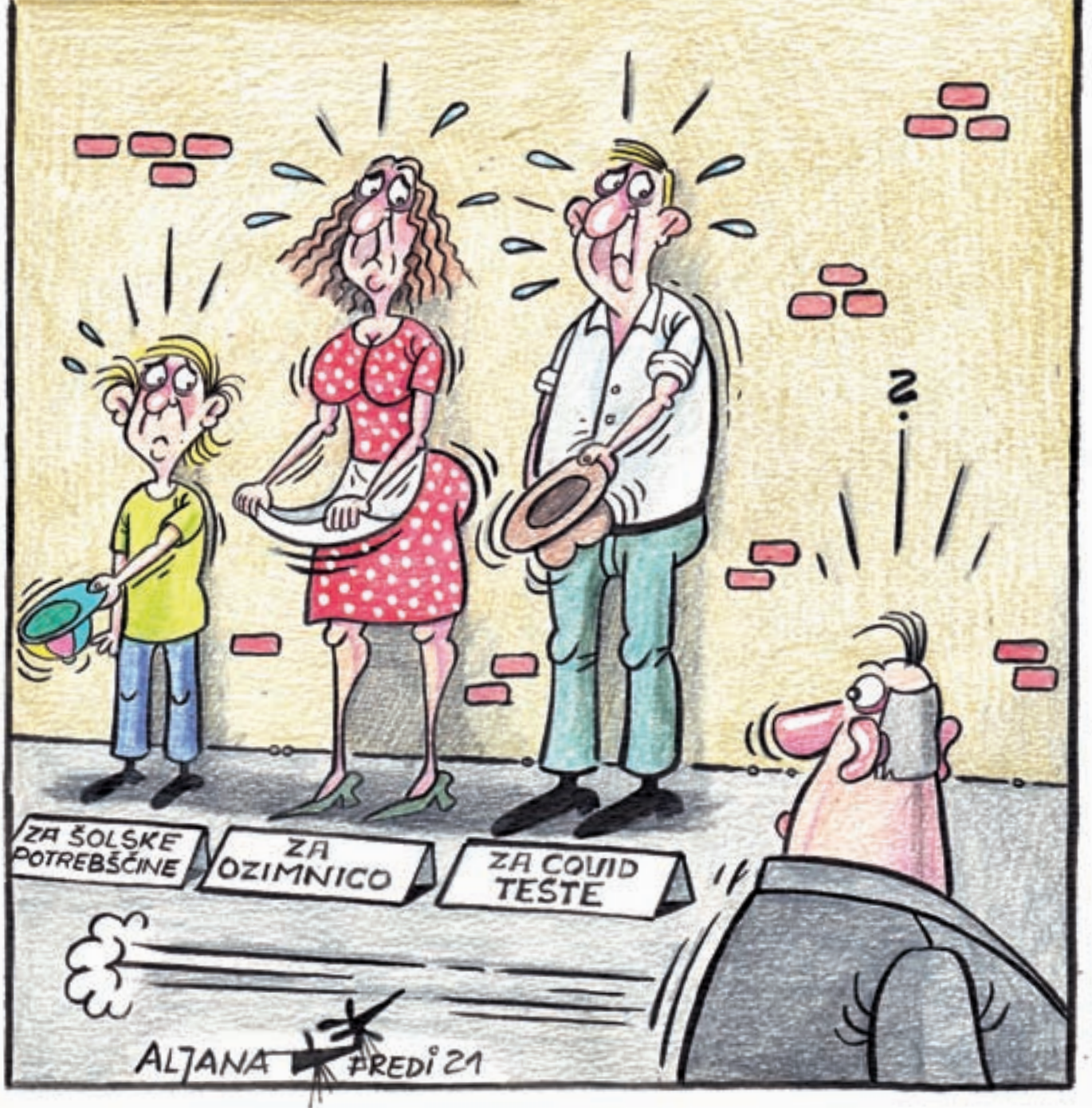
Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Čeprav je glavni dopust že za vami, že razmišljate, kako bi si zopet lahko oddahnili. K sreči vam na vseh področjih vse poteka tekoče, tako da se boste z velikim veseljem odzvali povabilu. Ob koncu tedna vas bo presenetil obisk.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Imeli boste dobre ideje, a vseeno jih boste prepustili času, da bodo dozorele. Zaradi izboljšanja financ boste zelo navdušeni in dobre volje. Uresničila se vam bo stara želja. Domače okolje vas bo presenetilo.

PRIPRAVE NA JESEN...

TA JE DOBRA

Zajec poslovnež

Sedi zajček pod drevesom in pije. Okrog njega je tisoč praznih steklenic. Mimo se pripelje lisica na motorju, sname čelado in zajček jo vpraša: »Hik, hik ... Glej jo, lisico, motor imaš?«

Lisica odgovori: »Ne pijem, ne kadim, pa sem privarčevala za motor.«

Zajček je naslednji dan spet pod drevesom, okrog njega pa dva tisoč praznih steklenic. Lisica se pripelje v porscheju in zajček jo ogovori: »Hik, hik ... Glej jo, lisico, a 'porša' imaš tudi?«

Lisica odgovori: »Ne pijem, ne kadim, pa sem privarčevala zanj.«

Tretji dan lisička pred brlogom polira motor in avto, na jasi pa z letalom pristane zajček. Lisica ga gleda in gleda ter vpraša: »Glej ga, zajčka, kaj pa je to?«

Zajček pa: »Hik, hik. Ah, nič, samo embalažo sem vrnil v trgovino.«

Kruh pomaga

Starejši možakar je nekje prebral, da je kruh odličen proti impotenci. Takoj se odpravi v pekarno. »Pet kilogramov kruha, prosim.«

Pek: »Kaj vam bo toliko kruha? Vam bo 'ratal' trd.«

»Potem pa kar 15 kilogramov.«

Pomislila je

Lastnik trgovine pri tatvini zaloti mladoletnico in ji reče: »Kaj nisi nič pomislila na svoje starše?«

»Seveda sem, pa nisem našla ničesar primernega zanje.«

Svetla bodočnost

Novi minister daje svoj prvi intervju.

»Prejšnja vlada nas je pripeljala na rob prepada. Obljubim, da bomo naredili velik korak naprej.«

LAŽJI SUDOKU

9	6	2	7	3				5
	4		1				8	9
				5	4			3
		6					9	7
5	7					4		2
2	1					3		
1			6	4				
6	8				5		7	
7				9	3	6	2	1

Rešitev:

1	2	9	6	8	7	5	4	3
4	7	5	1	2	3	8	9	6
8	5	2	7	9	6	3	1	4
9	3	6	4	7	5	1	2	8
2	1	7	9	8	6	4	5	3
4	8	1	2	5	9	6	7	3
6	9	2	7	1	3	8	4	5
8	7	1	6	3	2	9	5	4
5	4	9	3	8	7	6	2	1

TEŽJI SUDOKU

3	2		8		9		4	
				3				
	1		7		6		3	
4								8
8		6	1		3	9		5
1								7
	3		5		7		8	
				6				
	4		9		2		7	

Rešitev:

6	2	5	2	8	6	1	7	9
1	8	7	9	6	5	8	2	4
7	9	4	1	5	3	2	6	8
2	9	7	8	2	3	5	1	4
5	2	6	3	1	9	7	4	8
8	1	5	2	9	7	2	6	3
6	9	7	4	1	3	8	5	2
2	4	1	6	7	9	8	3	5
9	7	1	8	5	2	4	9	6

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebelenih devetih kvadratov. Pripravil: B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

www.gorenjski-glas.si

NOVO

SLOVENIJA IN NJENE MEJE
V TREH ZGODOVINSKIH OBDORBJIH
1914/1920 • 1941/1975 • 1991/2021

Ob 30-letnici samostojnosti Slovenije

Avtor knjige Branko Celar kot dober poznavalec problematike državnih meja in reševanja mednarodnih mejnih sporov v treh poglavjih opisuje »trilogijo« vzpostavljanja slovenskih meja.

520 strani, vsebuje 250 fotografij in zemljevidov. Redna cena knjige je 38 evrov, za naročnike in bralce Gorenjskega glasa je cena knjige le

32 EUR

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Poština se zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

GORENJSKI GLAS	JESENSKA HRUŠKA	UREJE-VALEC IZLOŽB	RAZKOŠNA HIŠA	SREDO-ZEMSKI VETER	KONEC POLOTOKA	MESTO V SRBIJI	IKAR (DALJSI ZAPIS)	ZARE-BRNICNA	GORENJSKI GLAS	KNAP	EDEN OD STARŠEV	VALENTIN VODNIK	NIZEK MOŠKI PEVSKI GLAS	PRIPADNICA ARABCEV	KOTNA MERA
NAŠA ATLETINJA (HELENA)	13								ROPAR, RAZBOJNIK			19			
SPRE-TNOST V RAZPRAV-LJANJU									SLEPILO, PRVID OUT (SL. ZAPIS)						
MEDNA-RODNA PO-GODBA O RAZORO-ZITVI				11	BESEDNA UGANKA ŠPANSKA PRINCESA							DREVESNI PLOD			
FINSKO JEZERO, INARI					SIROTA, UBOŽICA SODOBNIKI KELTOV					GRŠKI ŠPORTNI KLUB	MLAD GOZD	BRANE IVANC SL.IGRALKA (NINA)			
NADA ŽGUR			STAN IN ? VOŽNJA S SMUČMI						TRAGIČNOST IZDELOVAL-CI GODAL IZ CREMONE						
KESANJE					IGRALKA MARTINELLI PRIJETEN VONJ					NEMORALA	RAVNINA DEL OBLACILA ZA ROKO		7		
IT. MODNI KREATOR (GIORGIO)						21		KRISTU-SOVA MATI					PREBI-VALKE NAJVEČJE CELINE	AFRIŠKI BOBEN	
GORENJSKI GLAS	PISATELJ KERSNIK	POPRAVLJA-LEC UR SIMFONIJA RIMSKI KOR-SAKOVA						IZRAELSKI PREROK POVZROČI-TELJ ZDRAH				NADZEMNI DEL REPE AM.IGRALKA (DEMI)			
SIVA PAPIGA Z RDECIM REPOM	23							KANT-AVTOR MLAKAR			12		DEL POHIŠTVA		
DEL VIET-NAMA								ANGLEŠKI TRG	VOZ S PLO-HOM, DERA IRENA PO RUSKO				KRUŠNI OČE TIPANJE		
AZJSKA ZVER															

SESTAVIL: F. KALAN	NEKDANJI RUSKI BIROKRAT (SLABŠ.)	UMET-NOSTNI SLOG	PREBIVA-LEC ITAKE	TIM ROBBINS	OTOŽEN TONSKI NACIN	AMERIŠKA IGRALKA (LINDA)	KRAT. RAZ-STRELIVA GRŠKI BOG SMRTI			POKRAJINA V SAVDSKI ARABJI	16		OSEBNO VOZLO VILI RESNIK	2	JURE TRAVNER SIMON SEŠLAR
DEL MATE-MATIKE				3					JAPONSKI GOLFIŠT (ISAQ)	PLAVALNI SLOG			EVROPSKA OTOČNA DRŽAVA		
HRIBOVJE NA HRVAS-KEM											18		VOKALNA SKLADBA Z BESEDILOM		
PEVKA DEZMAN				BALERINA STRANIC					ŠPORTNICA NA DROGU KRITIKA, PRESOJA		5				
STVAR				OSTRA VODNA SKALA	DEL STOPALA PALADA, PALACJ				KANONIK (NAREČNO) ZEMELJSKI POLDNEVNIK						
JUDOVSKI KRALJ				MEDMET TISINE HOKEJIST KURRI	1				PLAVALC TAHIROVIČ KRAJ NA PELJEŠCU			NAŠA NARODNO-ZABAVNA SKUPINA	PISATELJ JALEN	PEVKA KRALJ	
IGRALKA RIBIC					OSEL (EKSPR.) STAR SLOVAN				NOVINARKA MATJAZ		10				
ČARLI NOVAK			VZDEVEK BOGA ZEVSA TOM LOŽAR						KOCINA	LANENO PREDIVO					
PREBIVA-LEC ISTRE	6									PEVKA FRECE AMERIŠKI KROKODIL					
IME TREH PAPEŽEV											17			24	

Parafrazirano obliki jugoslovanskega štata je nastal do 7. avgusta 1945, ko je bila v skladu s sporazumom med obema vladama izvršena enotna jugoslovanska vlada Federativne Republike Jugoslavije (FRJ). Ta odločitev ovladala štata je bila veljavna do leta 1992, ko je bila razpisana nova država.

V skladu s deklaracijo, objavljeni 9. marca 1993, so bili naslednji naslednji vili: Jugoslovanskega socialističnega republikanskega zveznega štata, ki so po prvi svetovni vojni ostali brez jugoslovanske štata in odločitev jugoslovanske vlade, ki je bila veljavna do leta 1992, ko je bila razpisana nova država.

387

UMETNO PREČIŠČE-VANJE KRVI														
ZLATO JABOLKO										EVROPSKA PLOVNA REKA	SLOVENSKI GLASBENIK (A. S.)	IGRALEC FURIJAN		
BESEDNA PREME-TANKA			14											
ALASTOR ANTAR AOKI OZARE TANATOS	DRŽAVNI USLUŽBE-NEC	STAREJŠA ZENSKA (EKSPR.)	GR. MUZA POEZIJE PARADIŽ, RAJ								20			
TVOREC UMETNIN														
IGRALEC MULEJ						4				ENAKI CRKI ODDAJA NA RTS				
LOJNA BULA											8		SANITETNI MATERIAL	
RUŠA									KLIC (STAR.) SL. NOVINAR-KA (LADA)					
NOBELU									PEVKA SMOLNIKAR SAMO RUGELJ					
OGLAS, ANONSA											15			
USPEH V POSLU														

Suverenost Republike Slovenije na morju

V prvem odstavku 4. člena Pomorskega zakonika Republike Slovenije¹⁾ je bilo pred arbitralno sodišče arbitralnega sodišča došlo, da se suverenost Republike Slovenije na morju razteza prek njenega kopnega območja in njenih morskih ozemelj tudi na teritorialno morje Republike Slovenije, na 200 m prostora nad njim, kakor tudi na morje do in podzvezde tega morja. Trenutno morje do in pod njim, ki so na morju N.M.V. teritorialnega morja in območja oblika Republike Slovenije s odprtimi morji dokazane s arbitralno sodišče arbitralnega sodišča s 29. junija 2007.

1) Zakonik Republike Slovenije o pomorskih zadevah (U.N.C.L.O.S.)²⁾, v katerem je opredeljen prostori podlaga teritorialnega morja, teritorialnega morja nad njim, njenega morja do in pod njim. Z njo je v skladu države suverenosti na morju teritorialnega morja 4. člena Listine HS, ki določa: »Slovenija je suverena in neodvisna država.«

1) Zakonik Republike Slovenije o pomorskih zadevah (U.N.C.L.O.S.)²⁾, v katerem je opredeljen prostori podlaga teritorialnega morja, teritorialnega morja nad njim, njenega morja do in pod njim. Z njo je v skladu države suverenosti na morju teritorialnega morja 4. člena Listine HS, ki določa: »Slovenija je suverena in neodvisna država.«

466

Nagrade: 1. nagrada: darilna kartica OBI v vrednosti 20 EUR, 2. in 3. nagrada: knjiga Več kot sanje/Jaz, midva, mi

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 4. avgusta 2021, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

1	2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23	24

Manj porok in manj razvez

V Sloveniji je bilo lani v primerjavi z letom prej za dvaindvajset odstotkov manj porok in za osemindvajset odstotkov manj razvez. Upad naj bi bil posledica ukrepov za zajezitev širjenja bolezni covid-19.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Po podatkih državnega statističnega urada je bilo lani v Sloveniji sklenjenih 5214 zakonskih zvez ali 1458 manj kot v letu prej. Število sklenjenih zvez na tisoč prebivalcev je bilo najnižje od leta 1954 dalje, odkar v Sloveniji statistično spremljajo število porok. V prvih dveh mesecih, ko še ni bilo ukrepov za zajezitev širjenja bo-

Lani je bilo v Sloveniji sklenjenih 47 istospolnih partnerskih zvez, od tega 21 med dvema moškima in 26 med dvema ženskama.

Lani je bilo manj porok, s tem pa tudi manj dela za cvetličarje, ki znajo za to priložnost izdelati lepe šopke. / Foto: Tina Dokl

lezni, je bilo porok celo več od povprečja teh dveh mesecev v zadnjih petih letih, v vseh ostalih mesecih, z izjemo avgusta, pa je bilo število manjše od petletnega povprečja. Aprila, na primer, je bilo sklenjenih samo 17 zakonskih zvez, kar je bilo skoraj 96 odstotkov manj od povprečja za april v letih 2015–2019. Ženini, ki so se lani prvič poročili, so bili ob sklenitvi zakonske zveze stari povprečno 32,4 leta in so bili v povprečju skoraj dve leti starejši od nevest. Za 4620 ženinov in 4641 nevest je bila lani sklenjena zakonska zveza prva zveza, pri 4313 parih pa je bila to prva zakonska zveza za oba novoporočenca.

Na širšem gorenjskem območju je bilo lani 127 porok manj kot leto prej. Manj porok je bilo v sedemnajstih občinah, v dveh, to je v občinah Bohinj in Žirovnica, jih je bilo celo več kot polovico manj kot predlani. Največji porast je bil v občini Gorje – predlani so beležili le eno

Občina	Sklenitve zakonskih zvez		Razveze zakonskih zvez	
	2019	2020	2019	2020
SLOVENIJA	6672	5214	2476	1774
Bled	24	15	8	8
Bohinj	14	6	8	3
Cerklje na Gorenjskem	27	19	9	3
Domžale	118	107	52	30
Gorenja vas - Poljane	23	22	8	3
Gorje	1	7	3	1
Jesenice	69	67	27	15
Jezerko	2	3	1	0
Kamnik	93	85	32	24
Komenda	23	12	9	8
Kranj	160	136	60	59
Kranjska Gora	12	15	11	3
Medvode	48	39	17	16
Mengeš	23	19	10	4
Naklo	16	13	9	2
Preddvor	13	12	1	4
Radovljica	60	61	25	16
Šenčur	21	23	14	5
Škofja Loka	73	82	28	13
Tržič	59	32	15	13
Vodice	11	17	6	4
Železniki	26	15	5	4
Žiri	17	14	2	6
Žirovnica	26	11	5	4

Vir: Statistični urad RS

poroko, lani pa kar sedem. Glede na število prebivalcev je bilo največ porok v občinah Jezersko, Škofja Loka in Vodice, najmanj pa v občinah Bohinj in Bled.

Lani je bilo tudi manj razvez zakonskih zvez. Vseh razvez je bilo 1774, kar je bilo 702 ali 28,4 odstotka manj kot leto prej. Moške so bili ob razvezi v povprečju stari 47,3 leta in žene 44,4 leta, povprečna zveza pa je trajala 14,2 leta. Trintrideset zakonskih zvez je bilo razvezanih že v prvem letu zakona. V več kot polovici razvezanih zakonov ni bilo mladoletnih otrok, v preostalih 833 zvezah pa je bilo skupaj 1389 vzdrževanih mladoletnih otrok. Največ teh otrok, 63,6 odstotka, je bilo ob razvezi dodeljenih materam, nekaj manj kot pet odstotkov očetom, dobrih 29 odstotkov pa obema staršema.

Na širšem gorenjskem območju je bilo lani 117 razvez manj kot predlani. V enaindvajsetih občinah jih je bilo manj, v treh (Bled, Preddvor, Žiri) pa enako ali več.

Obeta se tudi festival sladoleda

Poletni utrip je v Škofji Loki živahen, letošnja novost pa bo avgustovski festival sladoleda.

VILMA STANOVNIK

Škofja Loka – Z otroškimi ustvarjalnimi delavnicami se jutri v Škofji Loki začne festival In Memoriam prof. Peter Hafner. V sklopu festivala se bo največ dogajalo Pri Rdeči Ostrigi pa tudi na Cankarjevem trgu, Loškem gradu in Grajski kavarni. Festival s številnimi koncerti se bo zaključil 1. avgusta, obeta pa se okoli dvajset različnih dogodkov.

Tudi letos bo avgusta v mestu potekal mednarodni cikel koncertov, ki jih bodo vodili vrhunski domači in tuji glasbeni ustvarjalci in ustvarjalke: Cene Resnik in Philipp Zarfli, Orkester Amadeo z gosti ter švedska baročna in folk violinistka Ida Meidell Blylod.

Terasa otroškega in mladinskega oddelka Knjižnice Ivana Tavčarja se bo od 12. do 15. avgusta spremenila v kino nad mestom. Letošnji program, ki ga pripravljajo Kino

Sora, Knjižnica Ivana Tavčarja in Zavod 973, prinaša štiri filmske večere pod zvezdnatim nebom, ki se bodo začeli ob 21. uri. Vključevali bodo filme Nažgani, Kako postati dobra žena, Izbrisati zgodovino in Jadralke.

Trge in ulice starega mestnega jedra Škofje Loke bo po tradiciji popestril festival Pisana Loka, ki bo potekal od 20. do 29. avgusta. Obeta se pester kulturni program, namenjen vsem generacijam.

Novost v letošnjem poletju v Škofji Loki pa je festival sladoleda. Na sporedu bo v soboto, 21. avgusta, pokesiti pa bo moč tisoč in enokus sladoleda v kombinaciji s sadjem in različnimi prelivi. Poleg sladoleda in ledenih slaščic bodo na voljo napitki, frapeji in ledene torte. Sladoledni karneval bo prava paša za oči, za otroke in družine pa pripravljajo tudi bogat zabavni program.

Festival Dojiva se

JASNA PALADIN

Domžale, Kranj, Tržič – Prvi teden v avgustu obeležujemo mednarodni teden dojenja, ob zaključku tega tedna pa bodo v podporo vsem nosečnicam in staršem v dvaindvajsetih krajih po Sloveniji organizirali festival Dojiva se. Festival je namenjen staršem in bodočim staršem, ki jih zanima zgodnje obdobje otroka in njegov razvoj. V dneh med 1. in 6. avgustom bodo na spletni strani www.dojiva.se potekala

brezplačna predavanja na temo dojenja in starševstva, v soboto, 7. avgusta, pa se bodo mladi starši v okviru festivala lahko družili v živo – tudi na treh lokacijah na Gorenjskem. V Domžalah bo družjenje med 9. in 12. uro potekalo v Športnem parku Domžale (pri igrišču za bazenom), v Kranju na Pungertu pod lipami, v Tržiču pa v parku pred studiem Ustvari spomin. Festival vsako leto pospremi tudi izdaja vodnika po nosečnosti in starševstvu Zaupam si.

Glasbeno poletje v Bohinju

Bohinjska Bistrica – Kulturni dom Joža Ažmana bo jutri, 24. julija, ob 20.30 gostil Ditka trio, ki ga sestavljajo Gorazd Čepin, Jan Lužnik in kantavtorica in skladateljica Ditka, ki si je prepoznavnost ustvarila predvsem z uglasbitvami poezije priznanih slovenskih pesnikov, s svojo iskrenostjo in drugačnim avtorskim pristopom. Vstopnice za koncert lahko kupite pol ure pred začetkom na lokaciji koncerta.

KINO SPORED

CINEPLEX, KRANJ

Sobota, 24. 7.
19.00 HOLLYWOODSKA PREVARA
16.40, 20.00 SNAKE EYES
14.00, 16.00, 18.00 LUKA, sinhro.
14.20, 15.30, 17.50 SPACE JAM:
NOVA LEGENDA, sinhro.
20.10 SPACE JAM: NOVA LEGENDA
18.15, 20.30 ČRNA VDOVA
21.10 PRIKLICANO ZLO 3: KRIV JE SATAN
14.20, 16.20 KRUDOVI: NOVA DOBA, sinhro.
14.50, 17.40, 20.50 HITRI IN DRŽNI 9

KINO SORA, ŠKOFJA LOKA

Petek, 23. 7.
20.30 ŠARLATAN
Sobota, 24. 7.
18.30 LUKA, sinhro.
Nedelja, 25. 7.
18.00 LUKA, sinhro.
20.30 ŠARLATAN

Organizatorji filmskih predstav si pridružijo pravico do spremembe programa.

Finska ministrica v TNP-ju

Mojstrana – Preteklo sredo so v Triglavskem narodnem parku (TNP) na neformalnem obisku gostili finsko ministrico za okolje in podnebne spremembe Kristo Mikkonen. Kot so pojasnili na TNP, se ministrica, ki je po izobrazbi biologinja, posebej dobro zaveda pomena biodiverzitete in je pri svojem delu proaktivno usmerjena k cilju njenega ohranjanja. Ministrica Krista Mikkonen pa svoja prizadevanja usmerja tudi k temu, da bi Finska postala prva ogljično nevtralna država na svetu, v sporočilu za javnost poudarjajo gostitelji. Ministrica si je v sklopu obiska ogledala dolino Vrata ter se v spremstvu direktorja Javnega zavoda Triglavski narodni park Janeza Rakarja in sodelavcev kar s kolesom odpravila od Slovenskega planinskega muzeja proti slapu Peričnik. Ogledala si je tudi zatrep doline Vrata, kjer jo je prevzel pogled na Triglavsko severno steno in gamsa, ki je prav v tistem trenutku prišel njihovo v bližino. Tudi sicer je bila navdušena nad parkom in še posebej nad slovenskimi gorami, so sporočili iz Triglavskega narodnega parka.

Finska ministrica za okolje in podnebne spremembe Krista Mikkonen in direktor TNP Janez Rakar na obisku v dolini Vrata

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04 531 52 49, 041 855 630

KOPALNI IZOLA: 28. 7., **IZLET RAB-PAG:** 26. 7., **TURISTIČNI BONI PRIJAVE ZA JESENSKE TERMINE:** STRUNJAN, BERNARDIN, BANOVC, ŠMARJEŠKE TOPLICE, DOLENJSKE TOPLICE, RADENCI, MORAVSKE TOPLICE. **MORJE: DALMACIJA – DUGI OTOK:** VEČ TERMINOV, **LASTOVO:** 7.–14. 8., 11.–19. 9.; **OREBIČ:** 6.–13. 9., 2. 9.–9. 9.. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki **Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.**

IZLET

Na kopalni in planinski dan

Kranj – Medobčinsko društvo invalidov (MDI) Kranj obvešča svoje člane, da zbirajo prijave za: kopalni dan MDI Kranj, ki bo v sredo, 4. avgusta, in planinski dan invalidov na Kopah, ki bo v soboto, 7. avgusta. Prijave zbirajo v pisarni MDI Kranj vsak torek in četrtek med 15. iz 17. uro, lahko pa pokličete po telefonu na številko 04 20 23 433 ali 051 645 781.

PREDAVANJA

O dveh nekonvencionalnih pisateljicah

V soboto, 24. julija, ob 19. uri bo pisateljica Nina Kosmač predavala o dveh literatkah svetovnega slovesa. Vabi vas na Zoom povezavo: <https://uso2web.zoom.us/j/82218077016>.

O negi in vzgoji gorenjskih nageljnov

Kropa – Gorenjska turistična zveza v sodelovanju s Turističnim društvom Kropa organizira predavanje o negi in vzgoji gorenjskih nageljnov, in sicer danes, v petek, 23. julija, ob 19. uri v Kulturnem domu v Kropi. Predaval bo Gašper Stanonik, ki bo odgovarjal tudi na vaša vprašanja glede oskrbe nageljnov.

PREDSTAVE

Pri belem konjičku

Bitnje, Stražišče – Društvo upokojencev Bitnje - Stražišče 1. avgusta vabi na ogled komične veseligrice Pri belem konjičku v Poletnem gledališču Studenec. Odhod avtobusa bo ob 19.30 iz Stražišča. Več informacij lahko dobite po tel. 040 842 795. Nekaj mest je še prostih.

PREJELI SMO

Kam gremo

Pred sto leti avtomobilov tako rekoč ni bilo, kdor je imel kolo, je bil že bogataš. V šolo, službo so hodili peš, s kolesom ali vlakom. Grofje dobili desetino v obliki žita, sadja in zelenjave. Danes imamo župane, načelnike, poslance in ministre, ki se vozijo s črnimi limuzinami, da jim je bolj vroče, in tako velike, da težje parkirajo. Krave pa še vedno krmimo s travo, da nam dajejo mleko in meso. Na dveh hektarih zemljišča je pred osemdesetimi leti deset

delavcev delalo štirinajst dni, danes izkušen kmet s stroji delo opravi v dvajsetih urah. Danes deset odstotkov ljudi naredi vse, kar potrebujemo, pet odstotkov v kmetijstvu in pet odstotkov v tehniki. Devetdeset odstotkov ljudi pa je treba zaposliti kot uradnike, župane in ministre. Takšno povečevanje produkcije je zgrešeno, bolje bi bilo, če bi se zmanjševala in bi ljudje živelni skromno. Tako pa imamo klimo s silno vročino, ki bo uničila svet.

ALOJZ PAULIN, ROČEVNICA

Festival razgledov in srečanje s Koroško

Kranj – Območno stičišče kulturnih društev ZKD Kranj v sklopu Festivala razgledov gosti razstavo Pogled na Madžarsko, ki je na ogled do 10. avgusta. Jutri ob 10. uri pa vabi k vodnjaku na Glavnem trgu v Kranju, kjer bo nastopila koroška glasbena skupina Klakradl. ZKD Kranj organizira koncert v sodelovanju s festivalom Koroško poletje (Carinthisher Sommer) iz avstrijske Koroške, Avstrijskim kulturnim forumom iz Ljubljane, kranjsko občino in Zavodom za turizem in kulturo Kranj.

Romanje po preddvorski veji Jakobove poti

Preddvor – V soboto in nedeljo, 24. in 25. julija, bo prvo zahvalo in spominsko romanje (za pokojne – načrtovalca poti dr. Vladimirja Žumra, še dva umrla Jakobova romarja, Metodija Riglerja, prvega predsednika Društva prijateljev poti sv. Jakoba v Sloveniji in Saša Cenerja, ter Cilko Smolič) po preddvorski veji od Hraš pri Smledniku čez preddvorski Sv. Jakob, kjer bodo romarji prespali, in v nedeljo nadaljevali pod gorami skozi vasi Mače, Bašelj, Trstenik, Goriče, Golnik, Križe in Kovor proti Brezjam. Tako na Sv. Jakobu kot na Brezjah bosta mašili: na Sv. Jakobu v soboto ob 17. uri, na Brezjah, kjer bo maševal Miha Lavrinc, pa v nedeljo ob 14.15. Društvo prijateljev poti svetega Jakoba v Sloveniji pa bo podelilo tudi diplome vsem, ki so lani ali letos prehodili eno ali vse veje slovenske Jakobove poti. Vsi, ki želite, se lahko na romanju pridružite tudi le na delu poti. Za dodatne informacije in prijavo lahko pišete na franceska.zumer@gmail.com (navedite ime in priimek, naslov bivanja, telefonsko številko in načrtovani odsek, če nameravate prehoditi le del poti) ali pa Francesko Žumer pokličete na telefonsko številko 040 206 474.

Danes zapora ceste na Prebačevem

Prebačevo – Občina Šenčur obvešča, da bo danes potekalo asfaltiranje lokalne ceste Prebačevo–Žerjavka na odseku od križišča s cesto proti Voklem do otoka za umirjanje prometa oz. med hišnimi številkami Prebačevo 41 do Prebačevo 56. V času popolne zapore bo onemogočen dostop do stanovanjskih objektov, stanovalcem pa bo omogočeno parkiranje na odseku lokalne ceste med Žerjavko in Prebačevim.

Radio Sora

Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3

RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

Radio Triglav®

Radio Triglav Jesenice, d.o.o., Trg Toneta Čufarja 4, 4270 Jesenice

Gorenjska 96 MHz
RADIO ZA RADOVEDNE

OTROCI NAS
POTREBUJEJO

Zbiramo šolske potrebščine
za 12.000 otrok v stiski

 Karitas

S poslanim SMS sporočilom
ZVEZEK5 na 1919
boste darovali 5 EUR. Hvala!

Prispevajo lahko uporabniki Telekom Slovenije,
A1, Telemacha, T-2 in Bob.

www.karitas.si

BREZPLAČNA OBLIČNA

Gorenjski glas z vami na dopustu

Členjeni naročniki, radi bi vas spomnili, da vam tudi letos ponujamo možnost dostave časopisa Gorenjski glas na naslov, kjer boste preživljali dopust. Vse, kar morate storiti, je, da nas pokličete na tel. št. 04/201 42 41 ali pišete na narocnine@g-glas.si in nam sporočite naslov ter obdobje, od kdaj do kdaj želite časopis prejemati na začasni naslov. Morda ga boste dobili s kakšnim dnem zamika, prišel pa vendarle bo.

Želimo vam kar se da prijetne in sproščujoče počitnice, popestrene z družbo Gorenjskega glasa.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

Kam želiš giti?

Antonia Holman, Dobro Tudi, Janes Savič, Olga Zorman Rab, Sana Kavčič

Perutnina

reja kokoši, pur, gosi, rac, prepelice

V knjigi so predstavljeni različni načini reje. Uvodna poglavja so osredotočena na izbiro ustrezne pasme oz. križanke ter ureditev in opremo hlevov za rejo posameznih vrst perutnine, osrednji del pa je namenjen opisu tehnologij rej od valjenja, preko vzreje, reje za nesnost ter pitanja za meso do kakovosti mesa in jajc. Veliko pozornosti so avtorji namenili tudi prehrani.

256 strani, brošura, 17 × 23,5 cm

15,50 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Če želite, da vam jo pošljemo po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

Gorenjski Glas

Premium peciva
deserti in sladice

224 strani, 15 x 20 cm, špiralna vezava,

Pred vami je najnovejša kuharica za kremasta peciva in sladice – sadna peciva, rulade, torte in tortice, sladice brez peke, deserte v kozarcih in ostale kremaste užitke. Njihova jasna in enostavna priprava vodi vsakogar do zagotovljenega uspeha.

10 EUR
* poština

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si

Gorenjski Glas

MALI OGLASI

T: 201 42 47, F: 201 42 13
E: malioglas@g-glas.si

Male oglase sprejemamo:
za objavo v petek do srede
do 14. ure in za objavo
v torek do petka do 14. ure!

Delovni čas:
ponedeljek, torek, četrtek,
petek neprekinjeno
od 8. do 15. ure, sreda od
8. do 16. ure, sobote, nedelje
in prazniki zaprto.

NEPREMIČNINE
HIŠE

PRODAM

NA privlačni lokaciji v Izoli prodam
4-etažno, vogalno mestno hišo, 160
m², obnovljeno in sodobno opre-
mljeno, s funkcionalno razporeditvijo,
panoramsko teraso, takoj vseljivo,
primerno tudi za oddajanje, tel.:
041/390-553

21001734

FESST, d. o. o.,
nepremičninska
družba,
Koroška c 2, Kranj,
Telefon: 236 73 73
Faks: 236 73 70
E-pošta:
info@fesst.si
Internet:
www.fesst.si

POSESTI

PRODAM

KMETIJSKO zemljišče, gozd, cca
3 ha, v k.o. Zapoge - Vodice, tel.:
040/381-170

21001736

MOTORNNA VOZILA

AVTOMOBILI

PRODAM

OCTAVIA combi, 95.000 km, 1. reg.
2007, metalno siva, 1. lastnik, klima,
dodatna oprema, tel.: 041/481-588

21001717

KUPIM

ODKUP vozil v okvari ali poškodovanih.
Avto Tojos, Tomislav Josipovič, s.p.,
Drulovka 23a, Kranj, tel.: 031/629-
504

21001602

STROJI IN ORODJA

PRODAM

STROJNO ločno žago za kovino, dol-
žina lista 48 cm, cena 450 EUR, tel.:
068/152-924

21001715

ZA simbolično ceno prodam indus-
trijski overlock Union special, tel.:
031/576-064

21001729

AVTOVLEKA MEGA
ODKUPIMO:
• POŠKODOVANA VOZILA
• KARAMBOLIRANA VOZILA
• VOZILA V OKVARI
• RABLJENA VOZILA
GREGA MEZE S.P., LESCE
M: 040 629 675
ODVOZ VOZIL
NA RAZGRADNJO.

MEGA, GREGA MEZE S.P., HLEBCE 16 B, LESCE

VZREJNE ŽIVALI

PRODAM

2 bikca, ČB, stara 10 dni, tel.:
041/529-077 21001724

2 meseca starega bikca, tel.:
041/544-164 21001735

2 kravi simentalci, visoko breji, ter
teličko simentalco, staro 7 mesecev, tel.:
041/483-807 21001743

5 telic limuzin na izbiro in bikce ter tel-
ce ČB, do 200 kg, tel.: 031/585-345
21001709

KOKOŠI - nesnice, jarkice, rjave in
bele pred nesnostjo. Pripeljemo na
dom. Matej Bulovec, s.p., Makarjeva
ul. 45, Šenčur, tel.: 041/710-113
21001598

BIKCA simentalca, starega 10 dni -
smo iz okolice Cerkej, tel.: 041/912-
630 21001718

KRAVO, drugič brejo 5 mesecev, do-
bro mlekarico, tel.: 041/527-833
21001723

PRAŠIČE, težke od 60 do 120 kg,
mesni tip, možnost izbire moškega
spola in dostava, tel.: 041/455-732
21001591

TELIČKO simentalco, staro 14 dni,
tel.: 040/607-311 21001728

KUPIM

NAJVEČJI ODKUPOVALEC živine za
Avstrijo - Kogler. Plačilo v 3 dneh, eko
plus. Oddamo v rejo pitance, bikce in
teličke. Kogler Franz A., d.o.o., Par-
mova 53, Ljubljana, 064/130-081
21001597

STORITVE

NUDIM

SENČILA ASTERIKS, d.o.o., Cesta na
Loko 2, 4290 Tržič, tel.: 59-55-170,
041/733-709; žaluzije, roloji, rolete,
lamelne zavese, plise zavese, komarni-
ki, markize, www.asteriks.net
21001596

ADAPTACIJA - vsa gradbena dela od
temeljev do sterne, fasade, škarpe,
urejanje dvorišč, tlakovanje, asfalt, og-
raje, dimniki, izolacija - po zelo ugodni
ceni. LEARD, d.o.o., Pivka 11, Naklo,
tel.: 041/583-163 21001601

ZAHVALA
Kogar imaš rad, nikoli ne umre.
Le daleč, daleč je.
Ujet v naša srca z najlepšimi spomini
boš vedno spremljal naš korak v tišini.
Ob slovesu dragega moža, atija in starega ata
DRAGA KRPIČA
iz Britofa pri Kranju
se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem
in znancem za izrečena sožalja, besede tolažbe, za podarjeno
cvetje in sveče. Iskreno zahvalo izrekamo dr. Tatjani Primožič in
sestri Andreji za dolgoletno skrbno zdravljenje, dr. Mateji Lopuh
in sestri Barbari za vso skrb in obiske na domu ob zadnjih tren-
utkih. Zahvala gospodu župniku Janezu Jenku za lepo opravljen
obred, pogrebni službi Navček, Cvetličarni Urška za prečudovito
cvetje ob žari, pevcem pevske skupine Ultima za zapete pesmi,
violinistu Milku Jurečiču za glasbeno spremljavo ob zadnjem slo-
vesu in gospe Jelki Sušnik za spust golobice v nebo našemu atiju
v hvaležnost in slovo. Hvala vsem, ki ste se od njega poslovili in
ga pospremili na zadnjo pot. Vsa toplina njegovega srca bo ostala
vedno z nami.
Žalujoci: žena Slavka, hčerka Darja in sin Sašo, zet Frenk, snaha
Tanja ter vnuki Daša, Luka in Jaka
Britof, 20. julija 2021

ZAHVALA
Smrt je del življenja,
in kdor ljubi življenje,
se smehlja v smrti.
Ob prezgodnji izgubi dragega moža, atija, ata, brata in strica
JOŽETA RESMANA
z Zgoše
se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste se v tako velikem številu
poslovali od njega, darovali sveče in cvetje in nam izrazili svoje
sožalje, sorodnikom, sodelavcem, sosedom, sovaščanom in prija-
teljem, pogrebni službi Novak, župnikom dr. Matjažu Ambrožiču,
Jožetu Klunu in Martinu Lebanu za cerkveni obred, kvintetu
Viharnik za poslovilne pesmi, Tanji Bergelj in KD dr. France Pre-
šeren Žirovnica Breznica za poslovilne besede, praporščakom in
trobentaču Petru Kunstlju. Svojci se posebej zahvaljujemo za vso
pomoč in podporo v času težke bolezni, osebju Nevrološke klinike
v Ljubljani, posebej dr. Aniti Resman, osebju Splošne bolnišnice
Jesenice, posebej dr. Brezniku in sestri Dubravki, vodji Centra
za interdisciplinarno zdravljenje bolečine in paliativno oskrbo dr.
Lopuhovi za blažilno oskrbo, patronažni sestri dipl. m. s. Neži
Frčej, Branki Peterman za fizioterapijo ter Darji Knavs in Mojci
Robič za pomoč družini pri oskrbi. Posebej pa se zahvaljujemo
vsem, ki ste mu bili dobri sodelavci in prijatelji pri njegovem vse-
stransko ustvarjalnem, pestrem življenju in delu na političnem,
gospodarskem, kulturnem, športnem in drugih področjih.
Žalujoci domači
Zgoša, 21. julija 2021

133 receptov
Geisl Wolfgang Sirova
PAŠTETE
In drugi mesni štranki
Številni strani: 168 / Mere: 16,3 x 22 cm
Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu,
Nazorjeva ulica 1 v Kranju, jo naročite po tel.
št.: 04 201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.
Če želite, da vam jo pošljemo po pošti,
se poštnina zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.
16 EUR
* Poštnina
Gorenjski Glas

BARVANJE fasad, nadstreškov, ograj
in druga slikopleskarska dela. Pavec
Ivan, s. p., Podbrezje 179, Naklo, tel.:
031/392-909 21001529

FLORIJANI, d.o.o., C. na Brdo 53a,
Kranj, izvaja vsa gradbena dela od
temeljev do streme, adaptacije, omete,
omete fasad, kamnite škarpe, tlakova-
nje dvorišč, tel.: 041/557-871
21001599

PEČARSTVO, lončene peči, zidani ka-
mini, kmečke peči, obnova, popravilo,
izdelava, izris. Trgovina Kamin, Aleš
Avsenek, d.o.o., Kranjska cesta 2, Ra-
dovljica, tel.: 040/364-636 21001594

SANACIJA dimnikov z nerjavečimi
tuljavami, vrtnje, zidava in popravila,
nudimo dimne obrobe in kape. Cvetko
Rajko, s.p., Brezje pri Dobu 4a, Dob,
tel.: 051/828-419 21001475

SANACIJE, obnove dimnikov z inox
cevmi, povrtavanje, rušenje, pozidava,
montažni dimniki, dimniške kape. Ga-
rancija 10 let. Aleš Avsenek, d.o.o.,
Kranjska 2, Radovljica, tel.: 041/229-
246 21001593

ZASEBNI STIKI

57-LETNA Slovenka bi rada spoznala
resnega gospoda za prijateljstvo, tel.:
041/967-331 21001733

RAZNO

PRODAM
JEKLENKE za plin, 10 kg, cena 10
EUR, tel.: 04/23-12-094 21001722

Od zvezdic do angelskih laskov

Občina Kamnik je imela v prejšnjem stoletju vrsto velikih in uspešnih tovarn, manj znano pa je, da je v Šmarci delovala tudi tovarna testenin, kjer so bili izjemno inovativni in iznajdljivi. Spomine na to obdobje s panojsko razstavo to poletje obujajo v Medobčinskem muzeju Kamnik na gradu Zaprice.

JASNA PALADIN

Kamnik – Razstava z naslovom Makaroni in kofe iz Šmarce, ki je na ogled na dvorišču gradu Zaprice, obuja tovarno testenin Triglav, ki je v prvi polovici prejšnjega stoletja v Šmarci izdelovala testenine in večinoma žitno kavo.

»Panojske razstave so se v zadnjem času izkazale za zelo hvaležne, saj obiskovalcev dolgo nismo mogli gostiti znotraj prostorov muzeja. Panoji tudi lepo popestrijo stene na našem dvorišču, ne nazadnje pa nas je k temu napeljala tudi sama tematika tokratne razstave – predmetov, ki bi bili še povezani s to tovarno, razen starih fotografij, nekaterih dokumentov in znamenitega kataloga ni več, saj so ljudje hrano pojedli, stroje pa so po propadu

tovarne prodali,« nam je povedal avtor razstave Marko Kumer, ki je veliko zanimivosti o tovarni zbral tudi v priložnostnem katalogu.

Zgradili lastno elektrarno

Tovarna testenin in pražarna kave je v Šmarci delovala od konca prve svetovne vojne. Njene korenine segajo v lokalno Živinorejsko zvezo, ki je bila ustanovljena na bližnjem Homcu, delniška družba, kamor so investirali predvsem okoliški podjetni kmetje, pa je postala leta 1919. V naslednjih letih so se podjetju kot novi delničarji denimo pridružili tudi homški župnik Anton Mrkun, dunajski industrialec Arthur Willheim in ljubljanski trgovec Viktor Vokač.

V tovarni je že na začetku zadišalo predvsem po

žitni kavi in kavnih nadomestkih, testeninah in marmeladi. Za izdelovanje testenin so kupili mešalni stroj, valjar in stiskalnice, za žitno kavo pa so zgradili samostojno stavbo – pražarno s pečjo in pripadajočim 15-metrskim dimnikom. Po težavah z elektriko, ki je bila zelo nezanesljiva, so si leta 1928 postavili lastno elektrarno. Dela jim ni manjkalo, zato so delali v kar treh izmenah.

Špagete imenovali vrvice

Kot je poudaril Kumer, je njihova ponudba na začetku tridesetih let prejšnjega stoletja obsegala 29 vrst testenin od angelskih laskov do špagetov, ki so jih takrat imenovali vrvice. Vrste testenin so lično ilustrirane izdali v posebnem reklamnem katalogu. Razporejene so bile od številke 1, pod katero najdemo običajne makarone, do številke 29 – ravnih angelskih laskov, primernih za jušno zakuho, vmes pa še rezance za juho v različnih velikostih, polžke različnih oblik in najrazličnejše jušne zakuhe (kolački, zvezdice, krpice ...). Predvsem otrokom v veselje so bile na prodaj testenine v obliki črk in malih živalic. Izdelke so pakirali v zaboje likalnih mizarjev po 30, 40 ali 60 kg, za maloprodajo pa

Avtor razstave Makaroni in kofe Marko Kumer

v polkilogramske papirnate zavitke ali kartonaste škatle. V tovarni so se že takrat obnašali zelo osveščeno in družbeno odgovorno, saj so po ugodni ceni prodajali tudi odrezke makaronov – torej tiste dele, ki so ostali po rezanju na predpisane dolžine.

Kot še lahko preberemo v katalogu, so pšenično moko za testenine kupovali predvsem v Banatu, ki so jo do Jarš spravili po železnici, od tam do Šmarce pa s konjskimi vpregami. Izdelke so sušili s pomočjo peči na trda goriva in z ventilatorji na

električni pogon. Ko pa so iz vojske, ki je bila prav tako njihov naročnik, dobili večja naročila, piše, da so cele plaste rezancev sušili kar na soncu.

Tudi pražarna je bila polno zasedena, v tovarni, kjer so imeli zaposlenih petnajst delavcev, pa so na leto proizvedli 190 ton testenin iz pšenične moke ter 90 ton kavnih nadomestkov iz ječmena in rži. Pravo kavo so pražili redko – predvsem za vojsko.

Izdelke so prodajali po vsej Sloveniji, celinski Hrvaški, Dalmaciji in Bosni.

Eni od začetnikov kataloške prodaje

Tovarna Triglav je bila pri promociji in prodaji svojih izdelkov, združenih pod blagovno znamko Apetit, zelo inovativna. Uvedli so količinske popuste in kataloško prodajo, ob nakupu izdelkov pa so svojim kupcem (ti so lahko zbirali kupone) podarili predpasnik, ruto ali brisačo.

Leta 1948 je tovarna z nacionalizacijo postala obrat kamniške Ete, leta 1963 pa se je njena zgodba končala. Razstava bo na ogled še do 25. septembra.

Tovarna Triglav je svoje testenine tržila in prodajala tudi s pomočjo kataloga.

Spomenik padlim v prvi svetovni vojni

Bohinjska Bistrica – V ponedeljek ob 17. uri bo pri cerkvi nasproti grobov padlih borcev NOB odprtje spomenika padlim Bohinjcem Spodnje doline, vojakom prve svetovne vojne. Spomenik bo stal na zahodni strani cerkve, na njem pa bodo na dveh ploščah iz kraškega kamna imena in letnice padlih ali v ujetništvu umrlih avstro-ogrskih vojakov, ki so bili doma v Spodnji Bohinjski dolini. Bohinjci so že med prvo svetovno vojno želeli postaviti spomenik padlim domačinom. Ni jim uspelo vse do letos, ko so v društvu Mali vojni muzej s projektom uspešno kandidirali za sredstva participativnega proračuna.

Odkritje spomske plošče prof. dr. Ramovšu

Dolenja vas – Krajevna skupnost (KS) Dolenja vas vabi v nedeljo, 25. julija, ob 7.30 pred njene prostore na odkritje spomske plošče priznanemu geologu, paleontologu in stratigrafu ter častnemu občanu občine Železniki prof. dr. Antonu Ramovšu. Gre za zadnjega od dogodkov v okviru zaznamovanja desete obletnice smrti rojaka, ki je bil rojen 17. decembra 1924 v Dolenji vasi, umrl pa je 1. maja 2011. Pozdravni nagovor bosta imela župan Železnikov Anton Luznar in predsednik KS Jernej Bešter, spregovoril pa bo tudi Ramovšev vnuk, brat kapucin Jakob Kunšič. Dogodek bo z glasbo popestrila Brigita Oblak.

Davčne počitnice

Finančna uprava bo s ponedeljkom uvedla tritedenske davčne počitnice za podjetnike in podjetja, računovodje in davčne svetovalce.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ljubljana – Finančna uprava Republike Slovenije (Furs) letos uvaja tritedenske davčne počitnice, ki bodo potekale med 26. julijem in 13. avgustom. V tem času Finančna uprava ne bo pozivala davčnih zavezancev, njihovih računovodij ali davčnih svetovalcev, da ji dostavijo kakšno dokumentacijo. »Letošnje leto je bilo eno izmed najbolj napornih. Utujenost se kaže že pri vseh, tako pri davčnih zavezancih, njihovih računovodijih, davčnih svetovalcih in seveda tudi finančnih uradnikih,« o razlogih za potezo pravijo

na Fursu. Ne glede na to bodo na Fursu pripravljene na tiste, ki bodo želeli opraviti kakšne aktivnosti. Tako bodo potekale odmere davka na promet nepremičnin, odmere davka na motorna vozila, na dediščine in darila ter podobno. Kot dodajajo, bo izvajanje nalog na posameznih področjih potekalo v omejenem obsegu. Delo na področju nadzora bo zavezanci za davek denimo potekalo le v postopkih, kjer so termini že bili predhodno dogovorjeni oziroma je termin možno uskladiti po predhodno že vzpostavljeni telefonski ali elektronski komunikaciji.

vremenska napoved

Danes bo zjutraj in dopoldne pretežno oblačno s krajevnimi plohami, lahko tudi kakšno nevihto. Popoldne se bo zjasnilo, še vedno je mogoča kakšna nevihta. Jutri in v nedeljo bo sončno z občasno koprenasto oblačnostjo. Verjetnost neviht bo majhna.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

16/26 °C

SOBOTA

14/30 °C

NEDELJA

15/30 °C

